

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2002 Julkaistu Helsingissä 31 päivänä joulukuuta 2002 N:o 1290—1300

SISÄLLYS

N:o	Sivu
1290	Työttömyysturvalaki 5303
1291	Laki työttömyyskassalain muuttamisesta 5343
1292	Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain muuttamisesta 5345
1293	Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta 5348
1294	Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta 5351
1295	Laki julkisesta työvoimapalvelusta 5353
1296	Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 4 ja 24 §:n muuttamisesta 5381
1297	Laki pitkäaikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetun lain kumoamisesta ... 5383
1298	Laki raha-automaattivastuksista annetun lain 20 §:n kumoamisesta 5384
1299	Laki yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta . 5385
1300	Laki kuntien suhdannetalletuksista annetun lain 5 §:n kumoamisesta 5386

N:o 1290

Työttömyysturvalaki

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

2 §

YHTEISET SÄÄNNÖKSET

Etuudet

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Suomessa asuvan työttömän työnhakijan taloudelliset mahdollisuudet hakea työtä ja parantaa edellytyksiään päästä tai palata työmarkkinoille turvataan korvaamalla työttömyydestä aiheutuvia taloudellisia menetyksiä tämän lain mukaisesti.

Työttömän työnhakijan perustoimeentulo työttömyyden aikana turvataan työttömyyspäivärahalla ja työmarkkinatuella.

Työmarkkinatukea maksetaan työnhakijalle, joka ei ole ollut vakiintuneesti työmarkkinoilla tai on saanut työttömyyspäivärahaa enimmäisajan. Vakiintuneesti työmarkkinoilla olleelle ja palkkatyöstä, yritystoiminnasta tai siihen rinnastettavasta omasta työstä toimeentulon saaneelle työnhakijalle maksetaan työttömyyspäivärahaa. Työttömyyspäiväraha maksetaan työttömyyskassalaisissa (603/1984) tarkoitettussa työttömyyskassassa vakuutettuihin oleville ansiopäivärahana ja muille peruspäivärahana.

HE 115/2002
StVM 43/2002
EV 229/2002

Työttömän omaehtoisen opiskelun ajalta työmarkkinatuki ja työttömyyspäiväraha maksetaan koulutuspäivärahana siten kuin 10 luvussa säädetään.

3 §

Etuuden saajan yleiset oikeudet ja velvollisuudet

Työttömällä työnhakijalla on oikeus työnhakusuunnitelmaan siten kuin julkisesta työvoimapaikasta annetussa laissa (1295/2002) säädetään.

Etuuden saajan yleisenä velvollisuutena on hakea aktiivisesti työtä ja koulutusta, antaa työvoimatoimistolle ammatillista osaamistaan, työkokemustaan, koulutustaan ja työkykyään koskevat tiedot ja selvitykset, toteuttaa yhdessä työvoimatoimiston kanssa laadittua työnhakusuunnitelmaa sekä tarvittaessa hakeutua ja osallistua työllistymistään edistäviin palveluihin ja toimenpiteisiin.

4 §

Lain toimeenpano

Työttömyysturvan toimeenpanoa johtaa, ohjaa ja kehittää ylimpänä viranomaisena toimeentuloturvaan liittyvien asioiden osalta sosiaali- ja terveysministeriö ja työvoimapolitiikan asioiden osalta työministeriö.

Tämän lain mukaiset toimeenpanotehtävät hoitaa työmarkkinatuen ja peruspäivärahan osalta Kansaneläkelaitos ja ansiopäivärahan osalta työttömyyskassalaissa tarkoitetut työttömyyskassat.

Työvoimatoimisto tai työvoimatoimikunta antaa työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä Kansaneläkelaitosta ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin 11 luvun 4 §:ssä säädetään. Lausuntokäytännön lainmukaisuutta ja yhdenmukaisuutta valvoo toimialueellaan työministeriön määräämä työvoima- ja elinkeinokeskuksen virkamies (*työttömyysturva-asiamies*).

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *työttömyysetuudella* työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea ja koulutuspäivärahaa;

2) *työttömyyspäivärahalla* palkansaajalle ja yrittäjälle myönnettävää peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa sekä työttömyyspäivärahana myönnettävää koulutuspäivärahaa;

3) *työsuhteella* työtä, jota tehdään työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä tai merimieslain (423/1978) 1 §:ssä tarkoitetun työsopimuksen taikka ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitetun oppisopimuksen perusteella, ja jota ei tehdä 6 §:ssä tarkoitettuna yrittäjänä;

4) *kokoaikatyöllä* työsuhteessa tehtyä työtä, jossa työaika on enemmän kuin 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta;

5) *osa-aikatyöllä* työsuhteessa tehtyä työtä, jossa työaika on enintään 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta;

6) *lomautuksella* työnantajan suorittamaa lomautusta tuotannollisilla ja taloudellisilla syillä;

7) *työssäoloehdolla* sekä palkansaajan että yrittäjän ansiopäivärahan ja peruspäivärahan saamisen edellytyksenä olevaa työssäoloehdtoa;

8) *korvauksettomalla määrääjällä* aikaa, jolta työttömyysetuutta ei makseta työstä eroamisen tai kieltäytymisen taikka muun 2 ja 8 luvussa säädetyn menettelyn johdosta;

9) *työssäolovelvoitteella* työssä- tai koulutuksessaoloa, joka edellytetään ennen kuin työttömyysetuutta voidaan maksaa toistuvan 8 kohdassa tarkoitetun työhaluttomuutta osoittavan menettelyn johdosta, tai joka edellytetään ennen kuin työmarkkinatukea voidaan maksaa työttömyysajalta 8 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun menettelyn johdosta;

10) *työnhakusuunnitelmalla* julkisesta työvoimapaikasta annetun lain mukaista työttömän työnhakijan työllistymisedellytysten selvittämiseksi ja niiden parantamiseksi laadittua suunnitelmaa; ja

11) *yhdistelmätuella* pitkään työttömänä olleen työllistymisen edistämiseksi tarkoitettua tukea, jossa työmarkkinatuki voidaan määrätä maksettavaksi työnantajalle joko yk-

sinään tai yhdistettynä julkisesta työvoimapa-
palvelusta annetussa laissa tarkoitettuun työl-
listämistukeen.

Tätä lakia sovellettaessa virkasuhteessa
tehtävä työ ja virkasuhteeseen liittyvä asia
rinnastetaan työsuhteeseen ja työsopimus-
asiaan.

6 §

Yrittäjä

Yrittäjäksi katsotaan tässä laissa henkilö,
joka päätointa varten on yrittäjien eläkelain
(468/1969) tai maatalousyrittäjien eläkelain
(467/1969) mukaisesti velvollinen ottamaan
sanottujen lakien mukaisen vakuutuksen.

Yrittäjäksi katsotaan myös yrityksen osa-
omistaja. Osaomistajana pidetään tätä lakia
sovellettaessa henkilöä,

1) joka työskentelee johtavassa asemassa
osakeyhtiössä, jossa hänellä itsellään on vä-
hintään 15 prosenttia tai hänen perheenjäse-
nillään tai hänellä yhdessä perheenjäsenillään
kanssa on vähintään 30 prosenttia osakepää-
omasta tai osakkeiden tuottamasta äänimää-
rystä tai muutoin vastaava määräämisvalta; tai

2) joka työskentelee osakeyhtiössä, jossa
hänellä itsellään tai hänen perheenjäsenillään
tai hänellä yhdessä perheenjäseniensä kanssa
on vähintään puolet osakepääomasta tai osak-
keiden tuottamasta äänimäärästä tai muutoin
vastaava määräämisvalta; tai

3) joka edellä 1 tai 2 kohdassa säädetyllä
tavalla työskentelee muussa yrityksessä tai
yhteisössä, jossa hänellä tai hänen perheen-
jäsenillään tai hänellä yhdessä perheenjäsen-
iensä kanssa katsotaan olevan mainituissa
kohdissa sanottua vastaava määräämisvalta.

Omistusosuutta laskettaessa otetaan huo-
mioon myös välillinen toisten yritysten ja
yhteisöjen kautta tapahtuva omistaminen, jos
henkilö tai hänen perheenjäsenensä tai hen-
kilö yhdessä perheenjäseniensä kanssa omis-
taa väliyhteisöstä vähintään puolet tai heillä
on vastaava määräämisvalta.

Henkilön katsotaan olevan johtavassa ase-
massa yrityksessä, jos hän on osakeyhtiön
toimitusjohtaja tai hallituksen jäsen tai jos hän
osakeyhtiössä tai muussa yrityksessä tai yhe-
teisössä on vastaavassa asemassa. Perheenjä-
seneksi katsotaan yrityksessä työskentelevän

henkilön puoliso ja henkilö, joka on yrityk-
sessä työskentelevälle henkilölle sukua suo-
raan ylenevässä tai alenevassa polvessa ja
asuu henkilön kanssa samassa taloudessa.

Yrityksessä työskentelemisen vaikutukses-
ta oikeuteen saada työttömyysetuutta sääde-
tään 2 luvun 4—5 §:ssä.

7 §

Avoliitto ja puolisoitten asuminen erillään

Kun etuuden saamiseen tai sen määrään
taikka muulla tavoin vaikuttaa se, onko
henkilö avioliitossa, noudatetaan seuraavaa:

1) jos mies ja nainen, jotka eivät ole
keskenään avioliitossa, elävät jatkuvasti avo-
liitossa eli yhteisessä taloudessa ja muutoin-
kin avioliitonomaisissa olosuhteissa, heihin
sovelletaan, mitä laissa säädetään puolisoista;
ja

2) jos aviopuolisot asuvat välien rikkou-
tumisen vuoksi jatkuvasti erillään eikä heillä
ole yhteistä taloutta, heihin ei sovelleta
puolisoita koskevia säännöksiä.

8 §

Suomessa asuminen

Jos tätä lakia sovellettaessa on ensin
ratkaistava, onko henkilö Suomessa asuva,
asia ratkaistaan sen mukaan kuin asumiseen
perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön sovel-
tamisesta annetussa laissa (1573/1993) sää-
detään.

9 §

Työssäkäyntialue

Henkilön työssäkäyntialue on, ellei erityi-
sistä syistä muuta johdu, hänen asuinkuntansa
sekä kunnat, joissa henkilön asuinkunnasta
yleisesti käydään työssä tai joissa henkilön
asuinkunnasta tavanomainen päivittäinen
työssäkäynti on vastaavassa ajassa ja vastaa-
vin kustannuksin mahdollista.

Työssäkäyntialueet määritellään työvoima-
toimikuntien valmistelun pohjalta työminis-
teriön asetuksella.

2 luku

Etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset

1 §

Työtön työnhakija

Työttömyysetuuteen on tässä laissa säädettyin edellytyksin oikeus kokoaikatyötä vailla olevalla ja sitä hakevalla työttömällä työnhakijalla, joka on työmarkkinoiden käytettävissä niillä yleisesti sovellettavain ehdoin, ja jolle ei ole tarjolla työtä tai ei voida osoittaa koulutusta. Työkyyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saavalla työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuteen, vaikka hän ei hae kokoaikatyötä.

Työttömänä pidetään henkilöä, joka ei ole työsuhteessa tai päätoimisesti työllistynyt yrittäjänä tai omassa työssä. Työttömänä pidetään lisäksi kokoaikaisesti lomautettua ja jäljempänä 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettua henkilöä. Työnhakijana pidetään työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmään työnhakijaksi rekisteröityä henkilöä, joka on pitänyt työhakemuksensa työvoimatoimistossa voimassa siten kuin julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa säädetään, ja joka on ilmoittanut työvoimatoimistolle työtarjoja ja muita yhteydenottoja varten postiosoitteensa ja mahdolliset muut yhteystietonsa, joiden avulla hänet voidaan viivytyksettä tavoittaa.

Kokoaikatyötä hakevana pidetään työnhakijaa, jonka työhakemuksen ja mahdollisen työnhakusuunnitelman tavoitteena on työllistyminen kokoaikatyöhön.

2 §

Muu kuin työsuhteessa tehty työ

Työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuteen tämän lain mukaisesti siltä ajalta, jona hän

- 1) palkatta osallistuu tavanomaiseen yleishyödylliseen vapaaehtoistyöhön;
- 2) palkatta osallistuu tavanomaiseen talokotyöhön; tai
- 3) osallistuu kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa (189/2001) tarkoitettuun kuntouttavaan työtoimintaan.

Työnhakijalla, joka palkatta työskentelee yrityksessä tai sellaisissa tehtävissä, jotka yleisesti tehdään työsuhteessa tai yritystoimintana, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen.

3 §

Työmarkkinoillaolon esteet

Henkilöllä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, jos hän on estynyt olemasta työmarkkinoilla ulkomaanmatkan, asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, vapausrangaistuksen taikka sairaalassa tapahtuvan hoidon tai muun tähän verrattavan laitoshoidon taikka muun näihin rinnastettavan syyn johdosta.

Henkilön on kuitenkin katsottava olevan työmarkkinoilla sellaisen työvoimatoimistolle etukäteen ilmoittamansa, satunnaisen ja lyhyen ulkomaanmatkan ajan, jona hän on tavoitettavissa ja kykenee kohtuullisessa ja tavanomaisessa ajassa ottamaan vastaan työtä tai koulutusta.

4 §

Yritystoiminta

Henkilöllä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen siltä ajalta, jona hän työllistyy päätoimisesti yrittäjänä tai sitä vastaavalla tavalla omassa työssään. Yrityksenä pidetään myös maatalousyritystä.

Henkilön, joka aloittaa 1 luvun 6 §:ssä tarkoitetun yritystoiminnan tai oman työn, katsotaan työllistyvän siinä päätoimisesti, jos toiminnan vaatima työmäärä on niin suuri, että se on esteenä kokoaikaisen työn vastaanottamiselle. Yritystoiminta voidaan katsoa aloitetuksi aikaisintaan varsinaisen tuotannollisen tai taloudellisen toiminnan aloittamisesta, ellei erityisistä syistä muuta johdu. Yritystoiminnan ja oman työn aloittamisajankohdasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Yritystoiminta tai oma työ katsotaan sivutoimiseksi, jos henkilön työssäolon perusteella tai muutoin voidaan päätellä yritystoiminnan tai oman työn vaatiman työmäärän olevan niin vähäinen, ettei se ole esteenä kokoaikaisen työn vastaanottamiselle.

5 §

Yritystoiminnan päätyminen ja keskeytyminen

Päätömisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään 4 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitulla tavalla työllistyneen henkilön katsotaan edelleen työllistyneen siinä siihen ajankohtaan asti, jona yritystoiminta tai oma työ todistettavasti on lopetettu tai se on ollut yhdenjaksoisesti keskeytyneenä neljän kuukauden ajan. Yritystoiminta tai oma työ on katsottava lopetetuksi konkurssiin asettamisella tai siinä aiemmin työllistyneen henkilön työkyvyn alennuttua olennaisesti tai kun muutoin on ilmeistä, ettei sitä enää jatketa. Yritystoiminta tai oma työ katsotaan todistettavasti keskeytyksi, kun yhtiön selvitystilän tai yhtiön purkamista koskevan sopimuksen taikka ammatinharjoittajan tekemien ilmoitusten ja toimenpiteiden perusteella on pääteltävissä, että tuotannollinen ja taloudellinen toiminta on keskeytetty. Yritystoiminnan tai oman työn päättymisestä tai keskeytymisestä ja siitä vaadittavista selvityksistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Yritystoiminta tai oma työ katsotaan sivutoimiseksi, jos henkilö on ollut vähintään 10 kuukautta kysyiseen yritystoimintaan tai omaan työhön liittymättömässä kokoaika-työssä tai muutoin voidaan päätellä yritystoiminnan tai oman työn vaatiman työ määrän olevan niin vähäinen, ettei se ole esteenä kokoaikaisen työn vastaanottamiselle.

Yritystoiminnan tai oman työn lopettamista tai neljän kuukauden keskeytystä ei edellytetä, jos:

- 1) henkilön päätoiminen työllistyminen on ollut satunnaista;
- 2) henkilöä on pidettävä palkansaajaan rinnastettavana yrittäjänä; tai
- 3) yritystoimintaa luonnonolosuhteista johtuen on pidettävä kausiluonteisena.

Henkilön päätoimisen työllistymisen katsotaan olleen satunnaista, jos hän on 1 luvun 6 §:n 4 momentissa tarkoitettu perheenjäsen, jolla itsellään ei ole ollut määräysvaltaa yrityksessä ja joka on työllistynyt yrityksessä tai omassa työssä yhteensä enintään kuuden kuukauden ajan.

Palkansaajaan rinnastettavalla yrittäjällä

tarkoitetaan yrittäjää, joka itse osallistuu työsuoritukseen ja on pysyvässä toimeksiantosuhteessa pääsääntöisesti yhteen toimeksiantajaan, jonka välittömän johdon ja valvonnan alainen hän on. Lisäksi edellytetään, ettei hänellä ole viimeksi kuluneen vuoden aikana työnhakijaksi ilmoittautumisesta lukiolleen yhteensä enempää kuin yksi ulkopuolinen työntekijä kerrallaan palveluksessaan.

Kausiluonteisena pidetään yritystoimintaa, jota on keskimäärin mahdollista harjoittaa yhteensä enintään kuuden kuukauden ajan vuodessa. Lisäksi edellytetään, ettei kausiluonteisesta yritystoiminnasta saatu tulo turvaa eikä ole tarkoitettu turvaamaan ympäri-vuotista toimeentuloa.

6 §

Opiskelu

Päätömisellä opiskelijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen. Rajoitus koskee myös päätoimisen opiskelun lomajaksoja.

Päätömisinä pidetään

- 1) opintoja, joiden tavoitteena on alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen;
- 2) lukio-opintoja, kun niiden oppimäärän mukainen laajuus on yhteensä vähintään 75 kurssia; sisäoppilaitoksessa järjestetyt lukio-opinnot katsotaan kuitenkin aina päätoimiksi; ja
- 3) ammatillisia ja muita opintoja, kun opintojen opintosuunnitelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään kolme opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti, tai jollei opintojen laajuutta ole määritelty opintoviikoina, opetusohjelman mukainen laajuus keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia.

Henkilön aloittamaa muuta kuin edellä tarkoitettua opiskelua pidetään päätömisena opiskeluna, jos opintojen vaatima työ määrä, ottaen huomioon opintojen opetus suunnitelman mukainen laajuus, opiskelun sitovuus, henkilön aikaisempi työssäolo ja aiemmin hankkima koulutus, on niin suuri, että se on esteenä kokoaikaisen työn vastaanottamiselle työmarkkinoilla yleisesti sovellettavin ehdoin.

7 §

Päätoimisen opiskelun päätyminen ja keskeytyminen

Päätoimisesti opiskelleen henkilön opiskelua pidetään päätoimisena siihen saakka, kun hän on todisteellisesti päättänyt opintonsa. Lukion tai perusopetuksen koko oppimäärää suoritettavaa pidetään aina päätoimisena opiskelijana lukukauden päättymiseen saakka.

Työnhakijaa ei pidetä päätoimisena opiskelijana, jos opiskeluaikaisen vakiintuneen työssäolon tai yritystoiminnan harjoittamisen perusteella on ilmeistä, ettei opiskelu ole esteenä kokoaikaisen työn vastaanottamiselle.

Yliopisto-opiskelijaa, joka on keskeyttänyt opintonsa vähintään vuoden ajaksi, ei keskeytysaikana pidetä päätoimisena opiskelijana.

8 §

Työmarkkinoiden käytettävissä olo

Työnhakijalla, joka ei ole työmarkkinoiden käytettävissä, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen.

Työnhakija ei ole työmarkkinoiden käytettävissä, jos hän itse asettaa sellaisia rajoituksia, jotka estävät tarjotun työn vastaanottamisen työmarkkinoilla yleisesti sovellettavin ehdoin tai estävät osallistumisen tarjottuun hänelle soveltuvaan koulutukseen. Työnhakijalle on työtä tai koulutusta tarjottaessa varattava kohtuullinen aika lastenhoidon järjestämiseen sekä kulkuvaikeuksien ja muiden vastaavien rajoitusten poistamiseen.

Työnhakija ei ole työmarkkinoiden käytettävissä, jos hän on edellä tarkoitettujen rajoitusten vuoksi eronnut työstä tai koulutuksesta.

Työnhakijan on katsottava olevan jälleen työmarkkinoiden käytettävissä, kun hän työstä tai koulutuksesta kieltäytymisen tai eroamisen jälkeen on työssäolollaan tai muulla luotettavalla tavalla osoittanut poistaneensa edellä tarkoitettut rajoitukset.

9 §

Työstä eroaminen ja erottaminen

Työnhakijalla, joka ilman pätevää syytä on eronnut työstään tai joka on itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 90 päivän ajalta työsuhteen päättymisestä lukien. Jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää, oikeutta työttömyysetuuteen ei ole 30 päivän ajalta.

Jos työntekijä, jonka työsopimus on irtisanottu työsopimuslain 7 luvun 2 §:ssä tai merimieslain 39 §:ssä tarkoitetulla perusteella taikka jonka työsopimus on purettu työsopimuslain 8 luvun 1 §:n 1 momentin tai merimieslain 49 §:n perusteella, on todisteellisesti riitauttanut irtisanomisen irtisanomisaajan kuluessa tai purkamisen kolmen kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä, ei ennen työsopimusasiassa tehtyä lopullista ratkaisua voida katsoa, että hän olisi 1 momentissa tarkoitettulla tavalla itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen, jollei riitautusta ole pidettävä ilmeisen aiheettomana.

10 §

Pätevä syy työstä eroamiseen

Henkilöllä on pätevä syy erota työstä työsopimuslain 8 luvun 1 §:n 2 momentissa (purkamisperuste) tarkoitetuissa tapauksissa, tai silloin, kun työtä hänen työkykynsä huomioon ottaen ei voida pitää sopivana.

Jos henkilö on ottanut vastaan sellaista työtä, jota ei voida pitää hänen ammattitaitonsa huomioon ottaen hänelle sopivana, hänellä on pätevä syy erota sanotusta työstä sinä aikana, jona hänellä olisi ollut 13 §:n nojalla oikeus menettämättä oikeuttaan työttömyysetuuteen kieltäytyä ottamasta vastaan sanottua työtä.

Henkilöllä on pätevä syy erota työstä 4 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua sovitellun työttömyysetuuden enimmäisajan täyttettyä.

Henkilöllä on oikeus erota työstä menettämättä oikeutta työttömyysetuuteen myös muusta kuin edellä 1—3 momentissa tarkoi-

tetusta syystä, jos se on pätevyydeltään verrattavissa näihin.

11 §

Työmarkkinoilta poissaolo

Työnhakijalla, joka on ollut välittömästi työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymistä edeltäneiden kuuden kuukauden aikana työmarkkinoilla vähemmän kuin kuusi viikkoa, eikä voi esittää pätevää syytä poissaololleen, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautumisesta lukien. Työnhakijan katsotaan olleen työmarkkinoilla, jos hän on ollut työssäoloehdoton luettavassa työssä tai työllistynyt yritystoiminnassa tai omassa työssä taikka ollut työvoimapolitiittisessa toimenpiteessä tai ollut työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa.

Henkilöllä on pätevä syy olla poissa työmarkkinoilta sairauden, laitoshoidon, kuntoutuksen, asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, vapausrangaistuksen, opintojen, lapsen syntymän, alle kouluikäisen lapsen hoidon, vammaisen tai vanhuksen hoidon tai muun näihin verrattavan syyn johdosta.

12 §

Työstä kieltäytyminen

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta työstä kieltäytymisestä lukien, jos hän ilman pätevää syytä kieltäytyy vastaanottamasta työvoimaviranomaisen osoittamaa tai hänelle muuten yksilöidysti tarjottua työtä,

1) jota hänen työkykynsä huomioon ottaen voidaan pitää hänelle sopivana;

2) josta maksetaan työehtosopimuksen mukainen palkka tai, jollei työehtosopimusta ole, työpaikkakunnalla sellaisesta työstä maksettava tavanomainen ja kohtuullinen palkka; ja

3) joka on lakon, työsulun tai saarron piiriin kuulumatonta.

Jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää, oikeutta työttömyysetuuteen ei ole 30 päivän ajalta.

Jos työnhakija on omalla menettelyllään

aiheuttanut sen, ettei työsuhdetta ole syntynyt, hänen katsotaan kieltäytyneen työstä.

13 §

Ammattitaitosuoja

Ammattitaitoinen henkilö voi menettämättä oikeuttaan työttömyysetuuteen kolmen ensimmäisen työttömyyskuukauden aikana kieltäytyä työstä, jota ei voida pitää hänen ammattitaitonsa huomioon ottaen hänelle sopivana. Ammattitaitoisena pidetään henkilöä, jolla on joko ammatillinen koulutus sekä siihen liittyvä vähintään vuoden työkokemus tai vastaavasti on saavuttanut ammattitaidon vähintään kahden vuoden työkokemuksella kyseisellä ammattialalla.

Jos työnhakija edellä tarkoitetun kolmen kuukauden aikana tekee työsopimuksen ammattitaitonsa huomioon ottaen sopivasta työstä, joka alkaa kolmen kuukauden kuluessa työsopimuksen tekemisestä, hänellä on pätevä syy tänä aikana kieltäytyä sellaisesta työstä, joka olisi esteenä työsopimuksessa tarkoitetun työn vastaanottamiselle.

Ammattitaitosuoja voidaan poistaa, jos työnhakijan työssäkäyntialueella ei työvoimaviranomaisen arvion mukaan ole kolmen ensimmäisen työttömyyskuukauden aikana osoitettavissa hänen ammattitaitonsa huomioon ottaen hänelle sopivaa työtä. Työvoimatoimiston on annettava tieto ammattitaitosuojan poistamisesta työnhakijalle. Jos työnhakija ei tällöin ota vastaan ammattitaitonsa huomioon ottaen sopivaa työtä muualta eikä myöskään muuta työtä työssäkäyntialueeltaan, katsotaan hänen kieltäytyneen työstä 12 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

14 §

Alueellinen liikkuvuus

Perheetön työnhakija ei voi menettämättä oikeutta työttömyysetuuteen kieltäytyä työssäkäyntialueensa ulkopuolelta tarjotusta pysyväisluonteisesta toimeentulon turvaavasta kokoaikatyöstä, jos uudella paikkakunnalla on saatavissa työttömälle sopiva asunto. Sama koskee perheellistä työnhakijaa, jos uudella paikkakunnalla on työttömälle ja hänen per-

heelleen saatavissa sopiva asunto. Sopivana pidetään asuntoa, johon muuttaminen ei merkittävästi huononna asuinolosuhteita ja josta aiheutuvat kustannukset eivät merkittävästi vähennä työnhakijan käytettävissä olevia tuloja. Asunnon on oltava työnhakijan ja hänen perheensä käytettävissä viimeistään silloin, kun työnhakija ottaa vastaan työn toisella työssäkäyntialueella tai viipymättä sen jälkeen.

Edellytyksenä 1 momentin soveltamiselle on, että työvoimatoimisto on selvittänyt työtarjouksilla tai muulla luotettavalla tavalla, ettei työpaikkaan ilmeisesti ole sopivaa työvoimaa saatavissa siltä työssäkäyntialueelta, jolla avoin työpaikka sijaitsee.

Työnhakijalla on pätevä syy kieltäytyä ottamasta vastaan työtä työssäkäyntialueensa ulkopuolelta, jos työn vastaanottamista hänen kielitaitonsa huomioon ottaen on pidettävä kohtuuttomana.

Työnhakijalla on pätevä syy kieltäytyä työssäkäyntialueensa ulkopuolelta tarjotusta työstä painavasta henkilökohtaisesta syystä. Painavana henkilökohtaisena syynä pidetään puolison työtä tai yrittäjätoimintaa, joka on perheen toimeentulon kannalta välttämätöntä, omaa, puolison tai lasten paikkakuntaan sidottua opiskelua tai koulunkäyntiä, lähisukulaisen tai muun läheisen henkilön huoltamista, omaa tai lähisukulaisen terveydentilaa tai muuta näihin rinnastettavaa syytä, jollaisena voidaan pitää hankittua asuntoa.

Työnhakijalla on pätevä syy kieltäytyä ottamasta vastaan työtä ulkomailta, ei kuitenkaan sellaisessa valtiossa, jossa hän hakee työtä ja hänelle maksetaan tältä ajalta työttömyyspäivärahaa Suomea sitovan kansainvälisen säädöksen perusteella.

15 §

Muu pätevä syy työstä kieltäytymiseen

Työnhakijalla on pätevä syy kieltäytyä vastaanottamasta hänelle tarjottua osa-aikatyötä silloin, kun työstä maksettava palkka ja hänelle mahdollisesti maksettava soviteltu työttömyysetuus työmatkakustannusten ja muiden työn vastaanottamisen aiheuttamien kustannusten vähentämisen jälkeen jää pie-

nemmäksi kuin hänelle muutoin maksettava työttömyysetuus.

Työnhakijalla on pätevä syy kieltäytyä vastaanottamasta hänelle tarjottua työtä, jos hänelle ei varata 8 §:n 2 momentin mukaisesti kohtuullista aikaa lastenhoidon järjestämiseen sekä kulkuvaikeuksien ja muiden vastaavien rajoitusten poistamiseen.

Työnhakijalla on pätevä syy kieltäytyä hänelle tarjotusta työstä, jos:

1) työ on hänen uskonnollisen tai oman tunnon vakaumuksensa vastaista; tai

2) työssä edellytetään julkisesta työvoimapaikasta annetun lain 4 luvun 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja työtehtäviä, jotka ovat ilmeisesti epäsiiveellisiä tai hyvän tavan vastaisia tai työhön liittyvä ilmeinen väkivallan uhka taikka siinä esiintyy työntekijän terveydelle haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäsiivallista kohtelua.

Työnhakija voi kieltäytyä tarjotusta työstä menettämättä oikeutta työttömyysetuuteen myös muusta kuin edellä 1—3 momentissa tai 13—14 §:ssä tarkoitettusta syystä, jos se on pätevyydeltään verrattavissa näihin.

16 §

Koulutuksesta kieltäytyminen ja eroaminen

Työnhakijalla, joka ilman 17 §:ssä tarkoitettua tai siihen rinnastettavaa pätevää syytä kieltäytyy työvoimaviranomaisen osoittamasta hänelle soveltuvasta koulutuksesta, jonka aikana hänen ja hänen huollettaviensa toimeentulo on kohtuullisesti turvattu, tai joka aloitettuaan tällaisen koulutuksen ilman pätevää syytä on eronnut tai omasta syystään erotettu tällaisesta koulutuksesta, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta koulutuksesta kieltäytymisestä, eroamisesta tai erottamisesta lukien. Jos työnhakija omalla menettelyllään aiheuttaa, ettei tule valituksi koulutukseen, hänen katsotaan kieltäytyneen siitä.

Työnhakijan ja hänen huollettaviensa toimeentulo on kohtuullisesti turvattu, jos hänellä on oikeus julkisesta työvoimapaikasta annetussa laissa tarkoitetun koulutustuen tai tämän lain 7 luvun 3 §:ssä tarkoitetun työmarkkinatuen sekä julkisesta työvoimapaikasta

lusta annetussa laissa tarkoitetun ylläpitokorvauksen tasoihin etuuksiin.

Työttömyyspäivärahaan oikeutetun alle 20-vuotiaan ammatillista koulutusta vailla olevan osalta 1 ja 2 momentin mukaisena koulutuksena pidetään myös ammatillista koulutusta, johon voidaan myöntää opintotukea.

Jos työnhakija on hakenut valittamalla muutosta työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen keskeyttämistä koskevaan päätökseen julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 13 luvun 4 §:n mukaisesti valitusajan kuluessa, ei ennen valitusasiassa annettua lopullista ratkaisua voida katsoa, että hänet olisi 1 momentissa tarkoitetulla tavalla omasta syystään erotettu koulutuksesta.

17 §

Pätevä syy koulutuksesta kieltäytymiseen tai eroamiseen

Työnhakijalla on pätevä syy kieltäytyä tai erota koulutuksesta, jos se ei ole tai kyseisen ammattialan työ ei olisi hänen terveydentilansa ja työkykynsä huomioon ottaen hänelle sopivaa. Työnhakijalla on pätevä syy erota koulutuksesta menettämättä oikeuttaan työttömyysetuuteen, jos koulutuksen järjestäjä olennaisesti laiminlyö vastuutaan toimenpiteeseen osallistuvan työturvallisuudesta tai koulutus olennaisesti poikkeaa koulutus- tai opetussuunnitelmasta.

Työnhakijalla on pätevä syy kieltäytyä työssäkäyntialueensa ulkopuolella järjestettävästä koulutuksesta, jos koulutusajaksi ei ole saatavissa kohtuullisin ehdoin asuntoa, tai jos koulutukseen osallistuminen hänen huoltovollisuutensa tai läheisen henkilön huoltamisen johdosta olisi ilmeisen kohtuutonta.

Mitä 14 §:n 5 momentissa säädetään työstä kieltäytymisestä, sovelletaan kieltäytymiseen ulkomailla järjestettävästä koulutuksesta.

18 §

Työnhakusuunnitelmasta tai työvoimapolitiittisesta toimenpiteestä kieltäytyminen

Työnhakijalla, joka kieltäytyy osallistumasta työnhakusuunnitelman laatimiseen, ei

ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta kieltäytymisestä lukien.

Työnhakijalla, joka ilman 4 momentissa tarkoitettua tai siihen rinnastettavaa pätevää syytä kieltäytyy työvoimatoimiston tarjoamasta työnhakusuunnitelmaan sisältyvästä työkokeilusta, työelämävalmennuksesta taikka muusta niihin rinnastettavasta kohtuulliseksi katsottavasta työllistymistä edistävästä toimenpiteestä, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta kieltäytymisestä lukien.

Mitä 2 momentissa säädetään, sovelletaan työttömyyspäivärahan saajaan vain, jos kieltäytyminen on toistuvaa.

Työnhakijalla on aina oikeus kieltäytyä työssäkäyntialueensa ulkopuolella järjestettävästä työkokeilusta tai työelämävalmennuksesta.

19 §

Työvoimapolitiittisen toimenpiteen keskeyttäminen

Työnhakijalla, joka ilman 2 momentissa tarkoitettua tai niihin rinnastettavaa pätevää syytä keskeyttää tai joutuu omasta syystään keskeyttämään työkokeilun, työelämävalmennuksen tai muun niihin rinnastettavan kohtuulliseksi katsottavan työllistymistä edistävän toimenpiteen, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta keskeytymisestä lukien.

Työnhakijalla on pätevä syy keskeyttää työelämävalmennus tai työkokeilu menettämättä oikeuttaan työttömyysetuuteen:

1) kun hän on ollut saman työelämävalmennuksen tai työkokeilun järjestäjän tehtävissä yhteensä kuusi kuukautta; tai

2) jos työelämävalmennuksen tai työkokeilun järjestäjä olennaisesti laiminlyö vastuutaan toimenpiteeseen osallistuvan työturvallisuudesta tai laiminlyö noudattaa toimenpiteestä tehdyn sopimuksen ehtoja.

20 §

Työnhakusuunnitelman toteuttaminen

Työnhakijalla, joka oltuaan yhdenjaksoisesti vähintään viisi kuukautta työttömänä työnhakijana ilman pätevää syytä omalla

menettelyllään olennaisesti laiminlyö toteuttaa yksilöityä työnhakusuunnitelmaansa, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta. Aika lasketaan siitä päivästä, jona työvoimaviranomainen on todennut laiminlyönnin.

Työnhakijalla on pätevä syy olla toteuttamatta työnhakusuunnitelmaansa siltä osin kuin hänellä olisi oikeus kieltäytyä ottamasta vastaan vastaavaa työvoimaviranomaisen tarjoamaa työtä, koulutusta tai työllistymistään edistävää toimenpidettä 12—19 §:n nojalla.

21 §

Toistuva kieltäytyminen

Jos työnhakija toistuvasti ilman pätevää syytä kieltäytyy vastaanottamasta 12 §:ssä tarkoitettua työtä tai menemästä 16 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen tai hänen tätä vastaavasta menettelystään muutoin voidaan päätellä, ettei hän halua ottaa vastaan työtä taikka osallistua koulutukseen tai työllistymistään edistäviin toimenpiteisiin, hänellä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen ennen kuin hän on ollut työssäoloehtoon luettavassa työssä tai ollut koulutuksessa vähintään kolme kuukautta (työssäolovelvoite).

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

1 §

Ikä

Työttömyysetuutta ei myönnetä työnhakijalle, joka ei ole täyttänyt 17 vuotta. Työttömyysetuus myönnetään enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jona työnhakija täyttää 65 vuotta.

2 §

Etuuspäivien määrä viikossa

Työttömyysetuuspäivien ja työ-, omavastuu- ja korvauspäivien lukumäärä kunakin kalenteriviikkona saa olla yhteensä enintään viisi. Etuuspäivinä pidetään myös niitä päiviä,

joilta henkilö saa julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista koulutustukea tai joilta henkilön oikeus työttömyysetuuteen on evätty työvoimapoliittisella perusteella taikka hänelle maksetun etuuden jaksottamisen vuoksi.

3 §

Työkyvyttömyys

Työkyvyttömällä henkilöllä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen. Työkyvyttömänä pidetään henkilöä, joka saa sairausvakuutuslain (364/1963) mukaista päivärahaa tai kansaneläkelain (347/1956) mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea taikka täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa etuutta jonkin muun lain nojalla. Työkyvyttömänä pidetään myös henkilöä, joka on todettu sairausvakuutuslain tai kansaneläkelain mukaisesti työkyvyttömäksi, vaikka etuutta ei ole hänelle myönnetty.

Työnhakijalla, joka saa työkyvyttömyyseläkettä kansaneläkelain 22 §:n 2 momentin perusteella tai työkyvyttömyyden perusteella eläkettä vain toisen valtion lainsäädännön mukaan, on oikeus työttömyysetuuteen edellyttäen, että hän muutoin täyttää tässä laissa työttömyysetuuden saamiselle asetetut edellytykset.

Työnhakijalla, joka on saanut enimmäisajan sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa ja jonka edelleen on katsottu olevan terveydellisistä syistä kykenemätön työhönsä, on oikeus työttömyysetuuteen, jos hänen työkyvyttömyyseläkehakemuksensa on vireillä tai hylätty. Jos työnhakija on työ- tai virkasuhteessa edellytetään lisäksi, ettei hänen työnantajallaan ole tarjota hänelle hänen työkykynsä mukaista työtä.

Työkyvyttömäksi tulleella työttömyysetuuden saajalla, joka ei saa sairausvakuutuslain 19 §:n 1 momentissa olevan rajoituksen (omavastuu) vuoksi päivärahaa tai muuta vastaavaa lakisääteistä korvausta taikka työnantajalta sairausajan palkkaa, on työkyvyttömyydestään huolimatta ja sen estämättä, mitä 2 luvussa säädetään työnhakijana olosta, oikeus työttömyysetuuteen.

4 §

Estävät sosiaalietuudet

Samalta ajalta voidaan maksaa vain yhtä tämän lain mukaista työttömyysetuutta.

Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työnhakijalla:

1) joka saa kansaneläkelain tai työeläkelakien mukaista varhennettua vanhuuseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä taikka täyteen eläkkeeseen oikeuttavien palvelusvuosien perusteella vanhuuseläkettä;

2) joka saa työttömyyseläkettä;

3) jolla on oikeus saada sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka jolle on myönnetty lomaa raskauden ja synnytyksen tai lapsen hoidon vuoksi taikka joka saa erityishoitorahaa;

4) siltä ajalta, jolta hän saa maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista sukupolvenvaihdoseläkettä taikka maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea;

5) joka saa kuntoutusrahalain (611/1991) tai työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutuksen tai sotilasvammalain (404/1948) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella; tai

6) siltä ajalta, jolta hän saa julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista koulutustukea.

5 §

Työ- tai virkasuhteesta johtuvat rajoitukset

Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta työnhakijalla:

1) siltä ajalta, jolta hänellä on oikeus saada työnantajalta lain tai työ- tai virkaehtosopimuksen taikka työsopimuksen mukaista irtisanomisajan palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta;

2) siltä ajalta, jolta hänellä on oikeus saada kokoaikatyöstä ansaittua vuosiloma-ajan palkkaa; ja

3) sellaisen vapaan ajalta, joka perustuu lain tai työ- tai virkaehtosopimuksen mukaiseen muuhun kuin lomautukseen tai osaaikaistamiseen perustuvaan työajan lyhentämiseen.

6 §

Muut rajoitukset

Työnantajalta saatu taloudellinen etuus, joka perustuu työnantajan ja työntekijän väliseen, työsuhteen päättymiseen liittyvään sopimukseen tai muuhun vastaavaan järjestykseen, estää työttömyysetuuden myöntämisen ajalta, jolle etuus jaksotetaan työsuhteen päättymisestä lukien henkilön viimeisimmästä työsuhteesta saaman palkan perusteella. Etuutena ei oteta huomioon työnantajan järjestämää tai hankkimaa koulutusta.

Yli kahden viikon pituisen kokoaikaisen työsuhteen päättyessä lain tai työ- tai virkaehtosopimuksen mukaan maksettava lomakorvaus estää työttömyysetuuden myöntämisen ajalta, jolle etuus jaksotetaan työsuhteen päättymisestä lukien henkilön viimeisimmästä työsuhteesta saaman palkan perusteella. Jos lomakorvaus on maksettu työsuhteen päättymisen jälkeen, jaksotus voidaan tehdä lomakorvauksen maksamisajankohdasta lukien.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu jaksotus tehdään jakamalla taloudellinen etuus tai lomakorvaus viimeisimmän työsuhteen päiväpalkalla. Palkka määritetään soveltuvin osin kuten ansiopäivärahan perusteena oleva palkka, mutta tuloista ei tehdä työntekijän eläkemaksusta ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta johtuvaa vähennystä. Jaksotusta varten 1 ja 2 momentissa tarkoitettut etuudet lasketaan tarvittaessa yhteen.

7 §

Yritysomaisuuden myyntivoiton vaikutus

Työttömyysetuuteen ei ole oikeutta ajalta, jolle yrittäjän yritysomaisuuden myyntivoitto, joka liittyy yritystoiminnan lopettamiseen, jaksotetaan ansiopäivärahassa hänen työtlonsa ja peruspäivärahassa ja työmarkkinatuessa vähintään peruspäivärahan määrän perusteella. Käyttöomaisuudesta tai muista pit-

käaikaisista sijoituksista saatua myyntivoittoa pidetään yrityksen lopettamiseen liittyvänä myös silloin, kun se on saatu kuuden kuukauden aikana ennen yrityksen lopettamista.

Yritysomaisuuden myyntivoitto jaksotetaan enintään 24 kuukauden ajalle. Myyntivoittoa ei kuitenkaan jaksoteta, jos yritystoiminta on kestänyt enintään 18 kuukautta tai jos yrityksen viimeisen tilikauden taseen loppusumma vähennettynä yritystoiminnan veloilla on enintään 10 000 euroa. Taseen puuttuessa käytetään omaisuusluettelo.

Myyntivoiton laskemisesta, myyntivoittolaskelmasta, jaksotuksesta ja jaksotuksessa käytettävästä työtulosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Työriidan vaikutus työttömyysetuuden suorittamiseen

Työriidan aikana työttömyysetuutta ei saa suorittaa työnhakijalle:

1) joka välittömästi lakon tai työsulun johdosta on joutunut työttömäksi; tai

2) joka välillisesti lakon tai työsulun johdosta on joutunut työttömäksi, jos työriidan tarkoituksena on aikaansaada muutoksia myös hänen työ- ja palkkasuhteisiinsa.

4 luku

Sovitelu ja vähennetty työttömyysetuus

1 §

Oikeus soviteltuun työttömyysetuuteen

Soviteluun työttömyysetuuteen on oikeus tämän lain 1—3 luvussa säädetyn edellytyksin työnhakijalla:

1) joka tekee osa-aikaista työtä, ei kuitenkaan, jos osa-aikaisuus perustuu työntekijän aloitteesta tapahtuneeseen työajan lyhentämiseen;

2) jonka päivittäistä tai viikoittaista työaika on lyhennetty lomautuksen johdosta tai jonka työnteko on estynyt toisten työntekijöiden työtaistelutoimenpiteen takia, jolla ei ole riippuvuussuhdetta hänen työehtoihinsa tai työoloihinsa;

3) joka on vastaanottanut enintään kaksi viikkoa kestävänsä kokoaikatyön; tai

4) jolla on tuloa 1 luvun 6 §:n mukaisesta yritystoiminnasta tai omasta työstä.

2 §

Sovittelujakso

Sovitelu työttömyysetuus määräytyy sovitellujakson työtulon perusteella.

Työstä saatu tulo otetaan sovitelussa huomioon, vaikka henkilö ei ole ollut työnhakijana siten kuin 2 luvun 1 §:ssä säädetään.

Sovittelujaksona pidetään, ellei 4 momentin säännöksistä muuta johdu, henkilön palkanmaksujaksosta riippuen kuukautta tai neljän peräkkäisen kalenteriviikon jaksoa.

Jos sovitellujaksoon sisältyisi sellaisia ajanjaksoja, jotka eivät oikeuta työttömyysetuuteen tai soviteltuun työttömyysetuuteen, sovitellujaksoa lyhennetään muissa kuin 2 momentin tarkoittamissa tapauksissa tätä ajanjaksoa vastaavasti. Sovittelujakso voidaan yli neljä viikkoa kestävänsä osa-aikatyön alkaessa määrätä siten, että sovitellujaksot vastaavat osa-aikatyön palkanmaksujaksoja.

3 §

Rajoitukset

Työnhakijalla ei ole oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen, jos hänen työaikansa 1 §:n 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa kalenteriviikon tarkastelujakson aikana ja 1 §:n 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sovitellujakson aikana ylittää 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta. Jos alalla ei ole työehtosopimusta, vertailu tehdään työaikalain (605/1996) 3 luvussa tarkoitettuun säännölliseen työaikaan.

Työnhakijalla ei ole oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen, jos hänen työehtosopimuksen mukainen säännöllinen työaika tai jaksotyössä kuukausipalkan perusteena oleva keskimääräinen työaika ylittää 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta tasoittumisjakson aikana.

4 §

Sovittelussa huomioon otettava tulo

Sovittelussa tulona otetaan huomioon palkka tai muu ansiotulona pidettävä vastike, joka on saatu korvauksena työstä. Jos yritystoiminnan sovittelujakson tulot eivät ole luotettavasti osoitettavissa, ne voidaan arvioida verotustietojen perusteella.

Määrätessä soviteltua työttömyysetuutta 2 §:n 4 momentin mukaisen sovittelujakson perusteella sovittelujakson tulo on muutettava laskennalliseksi tuloksi kertomalla päiväpalkka luvulla 21,5. Päiväpalkka saadaan jakamalla työstä saatu tulo sovittelujaksoon sisältyvien laskennallisten työpäivien lukumäärällä.

Työttömyysetuuden sovittelussa huomioon otettavasta tulosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Etuuden määrä

Soviteltu työttömyysetuus lasketaan siten, että etuus ja 50 prosenttia saadusta tulosta voivat sovittelujakson aikana yhteensä nousta määrään, joka etuutena muutoin olisi voitu maksaa.

Sovittelun ansiopäivärahan määrä lasketaan siten, että se mahdollisine lapsikorotuksineen ja tulo sovittelujakson aikana yhteensä ovat enintään 90 prosenttia ansiopäivärahan perusteena olevasta palkasta, kuitenkin vähintään niin paljon kuin henkilöllä olisi oikeus saada peruspäivärahana.

Soviteltu ansiopäiväraha mahdollisine lapsikorotuksineen voi olla yhdessä työtulon kanssa enintään päivärahan perusteena olevan palkan suuruinen siltä osin kuin henkilöllä on oikeus sovittelujaksolta 6 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun korotettuun ansio-osaan, kuitenkin vähintään niin paljon kuin henkilöllä olisi oikeus saada peruspäivärahaa.

6 §

Enimmäisaika

Soviteltua työttömyysetuutta maksetaan

enintään 36 kuukaudelta. Soviteltua työttömyysetuutta voidaan sanotun enimmäisajan jälkeenkin maksaa 1 §:n 3 kohdan perusteella.

Enimmäisajan laskeminen aloitetaan alusta, kun henkilö on työskennellyt yhdenjakoisesti vähintään kuuden kuukauden ajan kokoaikatyössä tai on enimmäisajan tultua täyteen työskennellyt 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettuna työssäoloehdon edellyttämän määrän.

Laskettaessa 6 luvun 7 §:n mukaisia enimmäisaikoja otetaan soviteltuna työttömyyspäivärahana maksettu määrä huomioon muunnettuna täysiksi työttömyyspäivärahapäiviksi.

7 §

Sosiaalietuuksien vaikutus työttömyysetuuteen

Jos henkilö saa muuta kuin 3 luvun 4 §:ssä tarkoitettua lakisääteistä etuutta tai saa työkyvyttömyyseläkettä toisen valtion lainsäädännön mukaan taikka kansaneläkettä kansaneläkelain 22 §:n 2 momentin perusteella, hänen täysimääräisestä työttömyysetuudestaan vähennetään sosiaalietuus. Tällöin ei kuitenkaan seuraavia eläkkeitä ja sosiaalietuuksia oteta huomioon (etuoikeutetut tulot):

- 1) perhe-eläkkeet;
- 2) kansaneläkelain mukainen hoitotuki;
- 3) tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukainen haittaraha;
- 4) sotilasvammalain mukainen elinkorko ja täydennyskorko;
- 5) vammaistukilain (124/1988) mukainen vammaistuki;
- 6) eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) mukainen asumistuki;
- 7) asumistukilain (408/1975) mukainen asumistuki;
- 8) lapsilisälain (796/1992) mukainen lapsilisä;
- 9) toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukainen toimeentulotuki;
- 10) sotilasavustuslain (781/1993) mukainen sotilasavustus; sekä
- 11) tapaturmavakuutuslain ja sotilasvammalain mukaiset erityisten kustannusten korvaukset

Työttömyysetuudesta ei vähennetä 1 momentissa mainittua vastaavaa toisen valtion

lainsäädännön mukaan maksettavaa etuoikeutettua tuloa.

Jos henkilö saa työnantajan järjestämää työntekijäin eläkelain vähimmäisehtoja parempaa lisäeläkettä, työttömyysetuudesta vähennetään eläkkeen määrä.

Muutettaessa 1 momentissa tarkoitettua kuukautta kohti laskettua etuutta päivätuudeksi tai päinvastoin katsotaan kuukauteen sisältyvän 21,5 päivää.

8 §

Lasten kotihoidon tuen vaikutus työttömyysetuuteen

Työttömyysetuudesta vähennetään työnhakijan tai hänen puolisonsa saama lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukainen lasten kotihoidon tuki. Puolison saamaa kotihoidon tukea ei vähennetä, jos puoliso itse hoitaa lasta eikä hänellä tämän vuoksi olisi oikeutta työttömyysetuuteen. Jos molemmat puoliset ovat työttömänä saaden työttömyysetuutta, vähennys tehdään kotihoidon tukea saavan puolison työttömyysetuudesta.

II OSA

TYÖTTÖMYYSPÄIVÄRAHA

5 luku

Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

1 §

Työttömyyspäivärahaetuudet

Työttömyyspäiväraha myönnetään joko ansiopäivärahana tai peruspäivärahana.

2 §

Palkansaajan oikeus työttömyyspäivärahaan

Ansiopäivärahaan on oikeus palkansaajakassan jäsenellä (*vakuutettu*), joka on ollut vakuutettuna vähintään 10 edellistä kuukautta

ja vakuutettuna ollessaan on täyttänyt työssäoloehdon.

Peruspäivärahaan on oikeus työnhakijalla, joka täyttää työssäoloehdon.

3 §

Palkansaajan työssäoloehto

Palkansaajan työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on 28 lähinnä edellisen kuukauden aikana (tarkastelujakso) ollut 43 kalenteriviikkoa 4 §:ssä tarkoitettussa työssä.

Tämän lain mukaista ansiopäivärahaa tai peruspäivärahaa aikaisemmin saaneen palkansaajan työssäoloehto täyttyy, kun hän on 24 lähinnä edellisen kuukauden aikana (tarkastelujakso) ollut 34 kalenteriviikkoa 4 §:ssä tarkoitettussa työssä.

Jos henkilö sairauden, laitoshoidon, kuntoutuksen, asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, päätoimisten opintojen, lapsen syntymän, enintään 3-vuotiaan lapsen hoidon tai muun näihin verrattavan hyväksyttävän syyn johdosta on estynyt olemasta työmarkkinoilla, edellä 1 tai 2 momentissa mainittua tarkastelujaksoa pidennetään vastaavasti, kuitenkin enintään seitsemän vuotta. Henkilön ollessa työssä, jonka palkkauskustannuksiin on myönnetty yhdistelmätukea, tarkastelujaksoa pidennetään ajalla, jolta työtä ei 4 §:n 4 momentin rajoituksen vuoksi lueta työssäoloehdoton.

Jos työttömyyskassan jäsen on työskennellyt yrittäjänä yli 18 kuukautta, ei hänelle myönnetä palkansaajan työttömyyspäivärahaa ennen kuin hän on yritystoiminnan jälkeen täyttänyt 1 tai 2 momentissa tarkoitettua työssäoloehdon. Tällöin työssäoloehdon tarkastelujakso alkaa siitä, kun henkilö yritystoiminnan jälkeen on mennyt työhön.

4 §

Palkansaajan työssäoloehdoton luettava työ

Palkansaajan työssäoloehdoton luetaan kalenteriviikot, joina henkilö on ollut vakuutuslainsäädännön mukaisessa työaika- ja palkkaa koskevat edellytykset täyttävässä työssä. Kukin kalenteriviikko luetaan työssäoloehdoton luettavaan vain kerän.

Työaika koskevat edellytykset täyttyvät, kun henkilön työaika yhdessä tai useammassa työssä on yhteensä vähintään 18 tuntia tai kun jaksotyössä työsopimuksen mukainen säännöllinen työaika on tasoittumisjakson aikana keskimäärin yhteensä vähintään 18 tuntia kalenteriviikossa. Työssäoloehtoon luetaan sellainen neljän peräkkäisen kalenteriviikon ajanjakso, jossa työaika on yhteensä vähintään 80 tuntia jakaantuneena kullekin kalenteriviikolle, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää ennen työssäoloehdon täyttymistä.

Palkkaa koskevat edellytykset täyttyvät, kun palkka on työehtosopimuksen mukainen. Jos alalla ei ole työehtosopimusta, kokoaikeityön palkan on vastattava vähintään peruspäivärahan 40-kertaista määrää kuukaudessa.

Työssäoloehtoon luetaan puolet niiden kalenteriviikkojen lukumäärästä, joina tehdyn työn palkkauskustannuksiin työnantaja on saanut samalta ajalta työmarkkinatukea ja julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettua työllistämistukea.

Viikoittaisesta työaikaedellytyksestä voidaan valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetyillä edellytyksillä poiketa:

- 1) opettajien;
- 2) kotityöntekijöiden;
- 3) urheilijoiden;
- 4) taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelaisissa (662/1985) tarkoitettujen luovaa tai esityksellistä työtä tekevien henkilöiden; ja
- 5) muiden vastaavien työaikajärjestelyiltään epätavallisilla työaloilla työskentelevien osalta.

Edellä 5 momentissa tarkoitettu työaikaedellytyksen täytyminen määritellään siten, että työtulojen tai työajan perustella määritellään toiminnan olennaisuus työttömyysturvan kannalta.

5 §

Palkansaajalle hyväksi luettavat vakuutuskaudet

Jos palkansaajakassan jäsen kassasta erottuaan kuukauden kuluessa liittyy toiseen palkansaajakassaan, hänen hyväkseen luetaan hänen työssäoloaikansa ja vakuutettunaoloaikansa edellisessä kassassa.

Jos yrittäjäkassan jäsen kuukauden kuluessa palkansaajaksi ryhtymisestä ja yrittäjäkassasta eroamisesta liittyy palkansaajakassaan, hänen hyväkseen luetaan ansiopäivärahan työssäoloehdossa enintään 11 viikkoa työskentelyaikaa ja vakuutettunaoloaikaa yrittäjäkassassa.

6 §

Yrittäjän oikeus työttömyyspäivärahaan

Ansiopäivärahaan on oikeus työttömyyskassan jäsenellä, joka on ollut vakuutettuna vähintään 24 edellistä kuukautta ja vakuutettuna ollessaan on täyttänyt yrittäjän työssäoloehdon.

Peruspäivärahaan on oikeus yrittäjällä, joka on täyttänyt yrittäjän työssäoloehdon.

7 §

Yrittäjän työssäoloehto

Yrittäjän työssäoloehto täyttyy, kun henkilö lähinnä edellisten 48 kuukauden aikana (tarkastelujakso) on työskennellyt yhteensä 24 kuukautta yrittäjänä siten, että yritystoiminta on ollut laajuudeltaan olennaista. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin siitä yrittäjien eläkelain tai maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen vakuutuksen työtulosta sekä työntekijäin eläkelain mukaisesta työansioista, joka osoittaa, että yritystoiminta on laajuudeltaan olennaista.

Jos henkilö sairauden, laitoshoidon, kuntoutuksen, asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, päätoimisten opintojen, lapsen syntymän, enintään 3-vuotiaan lapsen hoidon tai muun näihin verrattavan hyväksyttävän syyn johdosta on estynyt olemasta työmarkkinoilla, edellä 1 momentissa mainittua tarkastelujaksoa pidennetään vastaavasti, kuitenkin enintään seitsemän vuotta.

8 §

Yrittäjälle hyväksi luettavat vakuutuskaudet

Jos yrittäjäkassan jäsen kassasta erottuaan kuukauden kuluessa liittyy toiseen yrittäjäkassaan, jäsenen hyväksi luetaan hänen työs-

säoloaikansa ja vakuutettunaoloaikansa edellisessä yrittäjäkassassa.

Ansiopäivärahassa yrittäjän työssäoloehdoton luetaan enintään kuusi kuukautta palkansaajakassan jäsenenä hankittua työssäoloehto ja vakuutettunaoloaikaa, jos palkansaajakassan jäsen kuukauden kuluessa yrittäjäksi ryhtymisestä ja palkansaajakassasta eroamisesta liittyy yrittäjäkassaan.

Peruspäivärahassa yrittäjän työssäoloehdoton luetaan lähinnä 24 edellisen kuukauden aikana tehty palkansaajan työssäoloehdoton luettava työ.

9 §

Toisessa valtiossa täyttyneet vakuutus- ja työskentelykaudet

Jos Suomen tekemän sosiaaliturvasopimuksen määräysten tai Euroopan unionin neuvoston sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä (ETY) N:o 1408/71 annetun asetuksen (jäljempänä asetus sosiaaliturvan yhteensovittamisesta) säännösten mukaan muussa valtiossa täyttyneet vakuutus- tai työskentelykaudet on luettava työssäoloehdoton, edellytyksenä niiden huomioon ottamiselle on, että henkilö on työskennellyt Suomessa välittömästi ennen työttömyyttä vähintään neljä viikkoa.

10 §

Työssäoloehdon voimassaolo

Jos palkansaajakassan jäsen on ollut poissa työmarkkinoilta ilman hyväksyttävää syytä yli kuusi kuukautta, hänelle ei myönnetä palkansaajan ansiopäivärahaa ennen kuin hän on täyttänyt poissaolon jälkeen 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetun työssäoloehdon. Tällöin työssäoloehdon tarkastelujakso alkaa siitä, kun henkilö on poissaolon jälkeen mennyt työhön.

Jos yrittäjäkassan jäsen on ollut poissa työmarkkinoilta ilman hyväksyttävää syytä yli vuoden, hänelle ei myönnetä yrittäjän ansiopäivärahaa ennen kuin hän on täyttänyt poissaolon jälkeen 7 §:ssä tarkoitetun työssä-

oloehdon. Tällöin 48 kuukauden tarkastelujakso alkaa siitä, kun henkilö on poissaolon jälkeen aloittanut yritystoiminnan.

Jos henkilö, joka ei ole työttömyyskassan jäsen, on ollut poissa työmarkkinoilta ilman hyväksyttävää syytä yli kuusi kuukautta, hänelle ei myönnetä peruspäivärahaa ennen kuin hän on täyttänyt poissaolon jälkeen työssäoloehdon. Tällöin työssäoloehdon tarkastelujakso alkaa siitä, kun henkilö on poissaolon jälkeen mennyt työhön.

Henkilön katsotaan olleen työmarkkinoilla, jos hän on ollut työssäoloehdoton luettavassa työssä tai työllistynyt yritystoiminnassa tai omassa työssä taikka ollut työvoimapolitiisessa toimenpiteessä tai ollut työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa. Henkilöllä katsotaan olleen hyväksyttävä syy työmarkkinoilta poissaololle sairauden, laitoshoidon, kuntoutuksen, asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, päätoimisten opintojen, lapsen syntymän, enintään 3-vuotiaan lapsen hoidon tai muun näihin verrattavan syyn johdosta.

11 §

Työssäoloehto eräissä tilanteissa

Henkilölle, joka on saanut tämän lain mukaista työttömyyspäivärahaa sosiaaliturvan yhteensovittamisesta annetun asetuksen mukaisesti aikana, jona hän on hakenut työtä toisesta jäsenvaltiosta ja joka ei ole kolmen kuukauden kuluessa siitä kun hän lähti maasta palannut työnhakijaksi Suomeen, maksetaan työttömyyspäivärahaa uudelleen vasta kun hän on ollut työssä tai 2 luvun 16 §:n mukaisessa koulutuksessa neljä viikkoa.

12 §

Merialalla työskentelevän oikeus ansiopäivärahaan (lisävakuutus)

Suomessa asuvalla työntekijällä, joka tekee merimieslaissa tarkoitettua työtä ulkomaisessa ulkomaanliikenteeseen käytettävässä kauppa-aluksessa, on oikeus ansiopäivärahaan tämän lain palkansaajaa koskevien säännösten mukaisesti, jos työttömyyskassa, jonka jäsen hän on, on sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamin ehdoin ja perustein järjestänyt

lisävakuutuksen. Lisävakuutuksen rahoitukseen sovelletaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 2 luvun valtionosuutta koskevia säännöksiä. Muilta osin lisävakuutuksen rahoituksesta vastaa asianomainen työttömyyskassa.

Sen estämättä, mitä 6 luvun 1—6 §:ssä säädetään, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöllä on oikeus vahvistaa edellä 1 momentissa tarkoitettuna lisävakuutuksena maksettavan etuuden suuruus ja määräytymisperusteet. Täysi määrä ei kuitenkaan saa olla suurempi, mitä laissa säädetään ansiopäivärahan suuruudesta.

13 §

Ostavastuu-aika

Työttömyyspäivärahaa maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa yhteensä seitsemää täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana. Omavastuu-aika asetetaan kerran 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettua työttömyyspäivärahan enimmäisaikaa kohti.

Ostavastuupäiviksi ei voida lukea niitä päiviä, joina henkilö ei täytä päivärahan saamiselle 2 luvussa säädettyjä edellytyksiä tai joilta henkilöllä ei ole oikeutta päivärahan 3 luvussa tarkoitettujen rajoitusten vuoksi taikka oikeutta soviteltuun päivärahan 4 luvun 3 §:ssä säädettyjen työaikarajojen ylityksen vuoksi. Omavastuu-aikaan luetaan kuitenkin 3 luvun 4 §:ssä tarkoitettu sairausvakuutuksen päivärahan ja kuntoutusrahan omavastuu-aika.

Henkilöllä on 1 ja 2 momentista huolimatta oikeus työttömyyspäivärahan, jos työntöön estymisen syynä on toisten työntekijöiden työtaistelutoimenpide, jolla ei ole riippuvuussuhdetta hänen työehtoihinsa tai työoloihinsa ja jos hän muutoin täyttää työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset.

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

1 §

Työttömyyspäivärahan määrä

Peruspäiväraha on 22,22 euroa päivältä.

Ansiopäiväraha muodostuu peruspäivärahan suuruudesta perusosasta ja ansio-osasta. Korotettua ansio-osaa maksetaan, jos 3 §:n edellytykset täyttyvät.

Työttömyyspäivärahan määrä lasketaan ottaen huomioon, mitä 4 luvussa säädetään.

2 §

Ansiopäivärahan ansio-osa ja korotettu ansio-osa

Ansio-osa on 45 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Kun palkka kuukaudessa on suurempi kuin 90-kertainen perusosa, ansio-osa on tämän rajan ylittävältä päiväpalkan osalta 20 prosenttia. Ansiopäiväraha lapsikorotuksineen on enintään 90 prosenttia ansiopäivärahan perusteena olevasta päiväpalkasta, kuitenkin vähintään mahdollisella lapsikorotuksella korotetun perusosan suuruinen.

Ansiopäivärahan korotettu ansio-osa on 55 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Kun palkka kuukaudessa on suurempi kuin 90-kertainen perusosa, ansio-osa on tämän rajan ylittävältä päiväpalkan osalta 32,5 prosenttia. Ansiopäiväraha lapsikorotuksineen on tällöin enintään yhtä suuri kuin ansiopäivärahan perusteena oleva päiväpalkka, kuitenkin vähintään mahdollisella lapsikorotuksella korotetun perusosan suuruinen.

Muunnettaessa kuukautta kohti laskettua palkkaa päiväpalkaksi tai päinvastoin katsotaan kuukauteen sisältyvän 21,5 työpäivää.

3 §

Korotetun ansio-osan edellytykset

Ansiopäivärahan korotettua ansio-osaa maksetaan työnhakijalle, joka:

1) on menettänyt työnsä työsopimuslain 7 luvun 3, 4, 7 tai 8 §:ssä tarkoitetuista taloudellisista tai tuotannollisista syistä, vastaavista syistä merimieslain mukaan tai julkisen yhteisön toiminnasta johtuvista vastaavista syistä;

2) on ennen työn menettämistä ollut palkansaajakassan jäsen vähintään viisi vuotta; ja

3) on ennen työn menettämistä hankkinut 11 §:ssä tarkoitettua työssäoloaikaa vähintään 20 vuotta.

Henkilön katsotaan menettäneen työnsä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla tuotannollisista tai taloudellisista syistä myös, jos hän on irtisanonut työsopimuksensa työsopimuslain 5 luvun 7 §:n mukaisesti lomautuksen kestänyä yhdenjaksoisesti vähintään 200 päivää.

Korotettua ansio-osaa maksetaan yhteensä enintään 150 päivältä. Jos irtisanomisperuste on riitautettu, ansiopäivärahaa ei myönnetä tai makseta korotettuna ennen asiassa tehtyä lopullista ratkaisua.

4 §

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka lasketaan henkilön vakiintuneen palkan pohjalta työttömyyttä välittömästi edeltäneeltä ajanjaksolta, jona henkilö on täyttänyt palkansaajan työssäoloehdon. Jos työ tai siitä saatava palkkatulo on ollut kausiluonteista tai epäsäännöllistä, ansioon suhteutettu päiväraha lasketaan vuositulosta.

Päivärahan perusteena olevana palkkana otetaan huomioon palkka ja muu ansiotulona pidettävä vastike, joka on maksettu korvauksena työstä.

Työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä tai osa-aikaeläkettä saavan tai saaneen henkilön ansiopäivärahan perusteena oleva palkka määräytyy eläkkeen alkamishetkellä vallinneen tilanteen mukaisesti. Mitä edellä säädetään, koskee henkilöä, joka on ollut vuorotteluvapaakoikeilusta annetun lain (1663/1995) tai vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaisella vuorotteluvapaalla tai saanut julkisesta työvoimapaalvelusta annetussa laissa tarkoitettua osa-aikalisää tai ollut osittaisella hoitovapaalla.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vakiintuneesta palkkatulosta ja siinä huomioon otettavista tuloista, tulojen selvittämisestä palkkatodistuksella tai verotustiedoin sekä vuositulon määrittämisestä.

5 §

Yrittäjän ansiopäivärahan työtulo

Yrittäjän ansiopäiväraha määrätään sen

työtulon perusteella, jonka mukaan yrittäjä on vakuuttanut itsensä yrittäjäkassassa yhteensä enintään 24 kuukauden ajan ennen työttömyyttä. Ansiopäivärahan perusteena olevaa työtuloa ei kuitenkaan saa määrätä suuremmaksi kuin henkilön yrittäjien eläkelain tai maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vahvistettu työtulo mainittuna aikana tai työntekijäin eläkelain mukainen palkka keskimäärin mainittuna aikana on ollut. Jos työtuloa on edellä mainittuna aikana muutettu, päivärahan suuruuden perusteena oleva työtulo saadaan jakamalla vahvistettujen työtulojen yhteismäärä vastaavalla ajalla. Tällöin työtulon 20 prosenttia suurempaa korotusta ei oteta huomioon.

Yrittäjän ansiopäivärahan ansio-osaa määrittäessä työtulosta on voimassa, mitä 2 §:n 1 ja 3 momentissa päiväpalkasta säädetään.

Työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä tai osa-aikaeläkettä saavan tai saaneen yrittäjän ansiopäivärahan perusteena oleva työtulo määräytyy eläkkeen alkamishetkellä vallinneen tilanteen mukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin yrittäjän ansiopäivärahan perusteena olevan työtulon määrittämisestä.

6 §

Lapsikorotus

Työttömyyspäivärahan saajalle, jolla on huollettavanaan 18 vuotta nuorempi lapsi, maksetaan päiväraha korotettuna lapsikorotuksella, jonka suuruus yhdestä lapsesta on 4,21 euroa, kahdesta lapsesta yhteensä 6,18 euroa ja kolmesta tai useammasta lapsesta yhteensä 7,97 euroa.

7 §

Päivärahakauden enimmäisaika

Peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa maksetaan yhteensä enintään 500 työttömyyspäivältä. Enimmäisaikaan luetaan myös 10 luvun mukaiset koulutuspäivärahapäivät. Enimmäisaikaan luetaan myös sellaiset työttömyyspäivät, joilta henkilölle on maksettu työttömyysetuutta sellaisessa valtiossa, jonka

kanssa Suomella on työttömyysturvaa koskeva sopimus.

8 §

Päivärahadakauden alkaminen alusta

Kun palkansaaja on työttömyyspäiväraha-oikeuden alkamisen jälkeen täyttänyt 5 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun työssäoloehdon, edellä tarkoitetun enimmäisajan laskeminen aloitetaan alusta ja ansiopäivärahan perusteena oleva palkka määrätään uudestaan. Samoin menetellään, jos yrittäjä on täyttänyt yrittäjän työssäoloehdon yhdenjaksoisesti.

Uusien tulotietojen perusteella määräytyvä palkansaajan ansiopäiväraha on vähintään peruspäivärahan suuruinen ja, jos palkansaaja on täyttänyt työssäoloehdon ennen enimmäisajan täyttymistä, vähintään 80 prosenttia palkansaajalle aikaisemmin maksetusta ansiopäivärahasta. Vertailu tehdään täysimääräiseen 2 §:n 1 momentin mukaisesti määräytyvään päivärahaan. Vertailtaviin päivärahoihin ei lueta lapsikorotuksia.

9 §

Lisäpäiväoikeus

Ennen vuotta 1950 syntyneelle työnhakijalle, joka on täyttänyt 57 vuotta ennen 7 §:ssä säädetyn enimmäisajan päättymistä, voidaan enimmäisajan estämättä maksaa palkansaajan ansiopäivärahaa ja peruspäivärahaa sen kalenterikuukauden loppuun saakka, jona hän täyttää 60 vuotta. Ennen vuotta 1950 syntyneelle henkilölle, joka on täyttänyt 60 vuotta ennen 7 §:ssä säädetyn enimmäisajan täyttymistä, päivärahaa maksetaan kuitenkin sen kalenterikuukauden loppuun, jona 500 päivän enimmäisaika täyttyy.

Vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneelle työnhakijalle voidaan 7 §:ssä säädetyn enimmäisajan estämättä maksaa palkansaajan peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa sen kalenterikuukauden loppuun saakka, jona työnhakija täyttää 65 vuotta, jos hän:

- 1) on täyttänyt 59 vuotta ennen enimmäisajan päättymistä; ja
- 2) on enimmäisajan täytyessä ollut 11 §:n

1 momentissa tarkoitetulla tavalla työssä vähintään 5 vuotta viimeisen 20 vuoden aikana.

10 §

Ansiopäivärahan korotettu määrä lisäpäiviltä

Kun palkka kuukaudessa on suurempi kuin 90-kertainen perusosa, ansiopäivärahan ansio-osa 9 §:n 2 momentissa tarkoitetuilta lisäpäiviltä on 90-kertaisen perusosan ylittävän päivämäärän osalta 32,5 prosenttia, jos työnhakijalla lisäpäiväoikeuden alkamiseen mennessä on ollut:

- 1) palkansaajakassan jäsenyys vähintään viiden vuoden ajan; ja
- 2) työssäoloaikaa 11 §:ssä tarkoitetulla tavalla vähintään 20 vuotta.

11 §

Työssäoloajan huomioon ottaminen

Edellä 3, 9 ja 10 §:ssä tarkoitettua työssäoloaikaa laskettaessa huomioon otetaan työntekijän eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettu peruseläkkeen tai muun siihen verrattavan työ- tai virkasuhteeseen perustuvan eläkkeen edellyttämä työ. Työssäoloaikaa laskettaessa huomioon otetaan työ, jonka henkilö on tehnyt täytettyään 18 vuotta.

Edellä 3 ja 10 §:ssä tarkoitettua työssäoloaikaa laskettaessa työhön rinnastettavana aikana otetaan lisäksi huomioon aika:

- 1) jolta henkilölle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka erityishoitorahaa sellaiselta ajalta, jolta henkilö ei ole ansainnut 1 momentissa tarkoitettua eläkettä;
- 2) jonka henkilö on ollut lakiin tai työ- tai virkaehtosopimukseen perustuvalla hoitovapaalla tai suorittanut varusmies- tai siviilipalvelusta; ja
- 3) jona henkilö on ollut sairauden, vian tai vamman vuoksi työkyvyttömyyden saaden 1 momentissa tarkoitettua eläkettä, kuntoutustukea tai tapaturmavakuutuslain mukaista tapaturmaeläkettä.

Työssäoloajasta enintään neljännes voi olla 2 momentissa tarkoitettua työhön rinnastettavaa aikaa.

III OSA
TYÖMARKKINATUKI

7 luku

Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset

1 §

Oikeus työmarkkinatukeen

Oikeus työmarkkinatukeen tämän lain mukaisesti on työttömällä:

- 1) joka ei täytä työssäoloehto; tai
- 2) jonka oikeus työttömyyspäivärahaan on päätynyt 6 luvun 7 tai 9 §:ssä tarkoitetun enimmäisajan täyttymisen vuoksi; ja
- 3) joka on taloudellisen tuen tarpeessa (tarveharkinta).

Julkisesta työvoimapolvelusta annetun lain mukaisen työvoimapolliittisen aikuiskoulutuksen, työharjoittelun, työelämävalmennuksen, työkokeilun ja ammatinvalinnanohjaus- ja kuntoutustoimenpiteiden (työvoimapolliittiset toimenpiteet), maahanmuuttajan kotoutumistoimenpiteiden sekä kuntouttavan työtoiminnan ajalta työmarkkinatukeen oikeutetun toimentulo turvataan työmarkkinatuella.

Työmarkkinatuki voidaan hakemuksesta myöntää korvauksena työn vastaanottamisesta aiheutuvista kustannuksista työmarkkinatukeen oikeutetulle henkilölle hänen työllistymisensä tukemiseksi (*matka-avustus*).

Yhdistelmätuki voidaan työnantajan hakemuksesta myöntää pitkään työttömänä olleen, työmarkkinatukeen oikeutetun henkilön palkkauskustannuksiin. Työllistetyllä ei ole oikeutta työmarkkinatukeen ajalta, jolta tuki maksetaan työnantajalle.

2 §

Työmarkkinatukeen oikeutettu

Työllistymistä edistävien 3—7 §:ssä tarkoitettujen toimien ajalta työmarkkinatukeen oikeutettuna pidetään työmarkkinatukea saavan lisäksi työtöntä työnhakijaa, jolle tukea työttömyysajalta ei makseta johtuen:

- 1) 11 luvun 1 §:ssä tarkoitettu työmarkkinatukihakemuksen myöhästymisestä;
- 2) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettu ammattilliseen koulutukseen liittyvästä rajoituksesta;
- 3) 8 luvun 4 §:ssä tarkoitettu odotusajasta;
- 4) 9 §:ssä tarkoitettu omavastuuajasta;
- 5) korvauksettomasta määräajasta;
- 6) työssäolovelvoitteesta;
- 7) 4 luvussa tarkoitettu etuuden sovittelusta tai vähentämisestä; tai
- 8) 9 luvun 3 ja 4 §:ssä tarkoitettu tarveharkinnasta.

3 §

Työmarkkinatuki työvoimapolliittisen toimenpiteen aikana

Työmarkkinatukea maksetaan siihen oikeutetulle henkilölle ajalta, jona hän osallistuu työvoimapolliittiseen toimenpiteeseen. Työmarkkinatuen maksamisesta ilman tarveharkintaa työvoimapolliittiseen toimenpiteeseen osallistuvalla säädetään 9 luvun 5 §:ssä.

Työnhakijalla on oikeus työmarkkinatukeen ajalta, jona hän osallistuu ulkomailla järjestettävään työvoimapolliittiseen toimenpiteeseen sen estämättä, mitä 2 luvun 3 §:ssä ulkomaanmatkasta työmarkkinoilla olon esteenä säädetään.

4 §

Työmarkkinatuki kotoutumistukena

Työmarkkinatukeen kotoutumistukena on oikeus työttömällä maahanmuuttajalla, joka:

- 1) täyttää 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua edellytykset;

- 2) noudattaa maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetussa laissa (493/1999) tarkoitettua kotoutumissuunnitelmaa ottaen huomioon, mitä 8 luvun 3 §:n 2 momentissa ja 5 §:ssä säädetään; ja

- 3) täyttää maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain 14 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset.

Työmarkkinatukeen oikeutetulle maksetaan työmarkkinatukea kotoutumistukena

myös maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain 11 §:ssä tarkoitettuun kotoutumissuunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden ajalta. Maahanmuuttajan kotoutumistoimenpiteiden rinnastamisesta työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin säädetään mainitussa laissa ja sen nojalla.

Maahanmuuttajalla ei ole oikeutta työmarkkinatukeen viimeksi mainitun lain 10 §:n 2 momentissa tarkoitetun kolmen vuoden ajalta muutoin kuin kotoutumistukena.

5 §

Matka-avustus

Työvoimatoimisto voi määrätä matkaavustuksen maksettavaksi työnmarkkinatukeen oikeutetulle henkilölle, joka ottaa vastaan vähintään kuusi kuukautta kestävä kokoaikatyön työssäkäyntialueensa ulkopuolella, ja jolle työn vastaanottamisesta aiheutuu huomattavia kustannuksia.

Matka-avustusta ei myönnetä sellaisen työsuhteen perusteella:

- 1) jonka palkkauskustannuksiin työnantajalle on myönnetty tukea työllisyysmäärärahoista tai yhdistelmätukea; tai
- 2) joka on alkanut ennen kuin työvoimaviranomainen on antanut avustuksen myöntämisestä työvoimapolitiittisen lausunnon.

6 §

Yhdistelmätuki

Työvoimatoimisto voi määrätä yhdistelmä-tuen maksettavaksi työnantajalle, jos tukea myönnettäessä:

- 1) työllistettävä on työmarkkinatukeen oikeutettu;
- 2) työllistettävän oikeus työttömyyspäivärahaan on päättynyt 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla perusteella (enimmäisaika), tai työllistettävä on saanut työttömyytensä perusteella työmarkkinatukea vähintään 500 päivältä;
- 3) työsuhte ei ole alkanut; ja
- 4) työnantaja on sitoutunut maksamaan vähintään 9 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun täysimääräisen työmarkkinatuen

suuruista palkkaa työkyvyttömyysajalta, jolta työllistetty ei saa sairausvakuutuslain 19 §:n 1 momentissa olevan rajoituksen (omavastuu-aika) vuoksi päivärahaa eikä muuta vastaavaa lakisääteistä korvausta tai työnantajalta muulla perusteella sairausajan palkkaa.

Tuen myöntämisaikakohtana pidetään 1 momenttia sovellettaessa päivää, jona työvoimaviranomainen antaa työvoimapolitiittisen lausunnon yhdistelmä-tuen myöntämisestä.

Yhdistelmätuki voidaan myöntää myös osa-aikatyön palkkauskustannuksiin.

Yhdistelmätukea ei myönnetä valtion virastolle tai laitokselle.

Yhdistelmätukeen sovelletaan lisäksi, mitä julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tai sen nojalla säädetään työnantajalle myönnettävästä työllistämistuesta, jollei tässä laissa toisin säädetä.

7 §

Työmarkkinatuki kuntouttavan työtoiminnan aikana

Työmarkkinatukea maksetaan siihen oikeutetulle kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitetun kuntouttavan työtoiminnan ajalta.

Poiketen 2 §:stä työmarkkinatukeen oikeutettuna ei pidetä sen 2, 3 ja 6 kohdassa tarkoitettua kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvaa.

8 §

Ylläpitokorvaus

Matka- ja muiden ylläpitokustannusten korvaamisesta (ylläpitokorvaus) työvoimapolitiittiseen toimenpiteeseen osallistuvalla työnhakijalle säädetään julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla työmarkkinatukea saavalle maksetaan ylläpitokorvausta 7 euroa kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 2 luvun 5 §:ssä tarkoitetun aktivointisuunnitelman mukaiselta osallistumispäivältä.

9 §

Ostavastuuuauka

Työmarkkinatukea maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa yhteensä viisi työpäivää enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana (*omavastuuuauka*). Omavastuuuaukaan ei lueta 8 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun odotusaikaan tai korvauksettomiin määräämisiin taikka työssäolovelvoitteisiin sisältyviä työttömyyspäiviä.

Ostavastuuuauka täyttyy myös, kun lyhennettyä työviikkoa tai osa-aikatyötä tekevän työntekijän 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettua työttömyysaikaa on kertynyt yhteensä viittä työttömyyspäivää vastaava aika.

Ostavastuuuaukaan luetaan myös ne päivät, jotka henkilö työttömyyden alkamisen jälkeen on ollut työkyvytön saamatta siltä ajalta sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai muuta vastaavaa lakisääteistä korvausta taikka työnantajalta sairausajan palkkaa.

Ostavastuuuaukaa ei kuitenkaan edellytetä:

1) jos henkilön oikeus työmarkkinatukeen alkaa välittömästi 6 luvun 7 tai 9 §:ssä tarkoitettua työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyttyä; tai

2) jos hänen työntekonsa estyy sellaisen toisten työntekijöiden työtaistelutoimenpiteen takia, jolla ei ole riippuvuussuhdetta hänen työehtoihinsa tai työoloihinsa; ja

3) hän muutoin täyttää työmarkkinatuen saamisen edellytykset.

10 §

Ostavastuuuajan voimassaolo

Ostavastuuuauka on voimassa sen kalenterivuoden loppuun, jona se on kokonaan hankittu.

Alkavan kalenterivuoden aikana uutta omavastuuuaukaa ei edellytetä:

1) niin kauan kuin henkilö yhdenjaksoisesti saa työmarkkinatukea;

2) kun omavastuuuauka ajoittuu kahdelle kalenterivuodelle;

3) kun omavastuuuauka on täyttynyt kalen-

terivuoden päättyessä ilman, että työmarkkinatuen maksu on vielä alkanut;

4) kun oikeus työmarkkinatukeen alkaa uudelleen 14 päivän kuluessa edellisen työmarkkinatukioikeuden päättymisestä; tai

5) kun henkilö on saanut 3 luvun 4 §:n 5 kohdassa tarkoitettua kuntoutusetuutta tai sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa ja palaa uudelleen työttömäksi työnhakijaksi 14 päivän kuluessa edellä tarkoitettua etuuden päättymisen jälkeen.

11 §

Yhdistelmätukikokeilu

Poiketen 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettyistä yhdistelmätuen edellytyksistä yhdistelmätuki voidaan määrätä maksettavaksi työnantajalle, jos työllistettävä on tukea myönnettäessä saanut työmarkkinatukea työttömyytensä perusteella vähintään 200 päivältä. Yhdistelmätuki myönnetään tällöin työmarkkinatukena ilman julkisesta työvoimapaivärahasta annettua laissa tarkoitettua työllistämistuen osuutta.

Muutoin 1 momentin nojalla myönnettävään yhdistelmätukeen ja yhdistelmätukityöhön sovelletaan, mitä yhdistelmätuesta ja yhdistelmätukityöstä säädetään tässä laissa, julkisesta työvoimapaivärahasta annettua laissa ja niiden nojalla. Kokeilun tarkoituksen toteuttamiseksi voidaan valtioneuvoston asetuksella kuitenkin säätää poikkeuksia tuen myöntämis- ja maksamismenettelyn osalta.

Jos henkilön työllistymisen tukemiseksi haetaan yhdistelmätukea työmarkkinatukena ilman työllistämistukiosuutta, yhdistelmätuen enimmäisaikojen laskenta 9 luvun 7 §:n 3 momentin 2 kohdasta poiketen alkaa uudelleen alusta, kun henkilö on aiemman yhdistelmätukityön jälkeen saanut työmarkkinatukea työttömyytensä perusteella vähintään 200 päivältä.

Tämän pykälän 1—3 momenttia sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2005 saakka, kuitenkin siten, että tämän pykälän nojalla myönnettyä yhdistelmätukea voidaan maksaa enintään 31 päivään joulukuuta 2007 saakka.

8 luku

Työmarkkinatuen erityiset työvoimapolitiittiset rajoitukset

1 §

Suomen kansalaisuutta vailla oleva

Suomen kansalaisuutta vailla olevalla on oikeus työmarkkinatukeen tämän lain mukaisesti, jos hänellä on Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen taikka oleskelu- tai työluvan perusteella rajoittamaton oikeus tehdä täällä työtä.

2 §

Ammatillista koulutusta vailla oleva nuori

Työmarkkinatukeen ei ole oikeutta työttömyysajalta alle 25-vuotiaalla, joka ei ole suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta (ammattillista koulutusta vailla oleva nuori).

Poiketen 1 momentista oikeus työmarkkinatukeen on 18—24-vuotiaalla ammatillista koulutusta vailla olevalla nuorella, jolle ei hänen aktiivisesta työhausta ja koulutukseen hakeutumisestaan huolimatta ole kyetty järjestämään työtä, koulutusta tai työvoimapolitiittista toimenpidettä. Työmarkkinatukioikeuden säilyttäminen edellyttää, että hän on halukas ottamaan vastaan työtä, koulutusta ja osallistumaan työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin sekä aktiivisesti ja jatkuvasti hakeutuu soveltuvaan 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen.

Ammatillista koulutusta vailla olevalla nuorella ei ole oikeutta saada työmarkkinatukea työttömyysajalta, jos hän ilman pätevää syytä on:

1) kieltäytynyt, eronnut tai erotettu työstä tai 2 luvun 16 §:ssä tarkoitettua koulutuksesta;

2) kieltäytynyt työharjoittelusta, työkokeilusta tai kuntoutuksesta tai keskeyttänyt tällaisen toimenpiteen; taikka

3) jättänyt hakeutumatta hänelle soveltuvaan ammatilliseen koulutukseen, johon voidaan myöntää opintotukea, taikka kieltäyty-

nyt, eronnut tai omasta syystä erotettu tällaisesta koulutuksesta.

Alle 25-vuotiaalla, joka on menettänyt 3 momentin mukaisesti oikeutensa saada työmarkkinatukea työttömyysajalta, on uudelleen oikeus työttömyysaikaiseen työmarkkinatukeen sen jälkeen, kun hän:

1) on suorittanut 1 momentissa tarkoitettua koulutuksen; tai

2) ollut työssäoloehtoon luettavassa työssä tai ollut työharjoittelussa, työkokeilussa tai työvoimapolitiittisessa aikuiskoulutuksessa vähintään viisi kuukautta (työssäolovelvoite).

Pätevään syyhyn kieltäytyä työharjoittelusta tai keskeyttää se sovelletaan, mitä 2 luvun 18 ja 19 §:ssä säädetään pätevistä syyistä kieltäytyä työelämävalmennuksesta ja työkokeilusta tai keskeyttää ne.

3 §

Ammatilliseen koulutukseen hakeutuminen

Ammatillista koulutusta vailla olevan nuoren katsotaan 2 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla hakeutuvan aktiivisesti ja jatkuvasti koulutukseen, jos hän hakeutuu jokaisessa yhteishaussa useaan sellaiseen tutkintoon johtavaan ammatilliseen koulutukseen, jonka pohjakoulutusvaatimukset ja mahdolliset muut opiskelijaksi ottamisen perusteet hän täyttää. Hakuvaihtoehtoihin voidaan lukea siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään hakeutuminen yhteishaun piiriin kuulumattomaan, tutkintoon johtavaan ammatillisia valmiuksia edistävään koulutukseen sekä hakeutuminen yhteishaussa lukioon. Aktiiviseen koulutukseen hakeutumiseen vaadittavien hakuvaihtoehtojen lukumäärästä ja opiskelijaksi ottamisen perusteista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 luvun 1 §:n mukaisessa työnhakusuunnitelmassa tai kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 3 luvun mukaisessa aktivointisuunnitelmassa on sovittu 1 momenttia laajemmasta koulutukseen hakeutumisesta, aktiivisena ja jatkuvana koulutukseen hakeutumisena pidetään suunnitelman toteuttamista.

Maahanmuuttajan osalta ammatilliseen koulutukseen hakeutumisella tarkoitetaan ha-

keutumista hänen kotoutumissuunnitelmaansa sisältyvään koulutukseen, johon voidaan myöntää opintotukea.

Ammatillista koulutusta vailla olevaan nuoreen ei sovelleta 2 luvun 7 §:n 3 momenttia.

4 §

Odotusaika

Työmarkkinatukea maksetaan vasta viiden kuukauden odotusajan jälkeen työnhakijalle, joka ei ole täyttänyt työssäoloehdotta, eikä ole suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta. Odotusaika alkaa työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymisestä, korvauksettoman määräajan päättymisestä tai työssäolovelvoitteen täyttymisestä lukien.

Odotusaika täyttyy, kun työnhakija on työttömäksi työnhakijaksi rekisteröidytyään ollut yhteensä viisi kuukautta työssäoloehdon täyttävässä työssä, yrittäjänä tai työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa taikka työvoimapolitiittisessa toimenpiteessä.

Odotusajasta vähennetään aika, jona työnhakija on työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymistä edeltävien kahden vuoden aikana ollut edellä 2 momentissa tarkoitetulla tavalla työmarkkinoilla.

Poiketen 2 ja 3 momentista odotusaikaan ei lueta aikaa, jonka työnhakija on ollut työmarkkinoilla päätoimisen opiskelun tai siihen liittyvän lomajakson tai eri oppilaitosten välisen lomajakson taikka korvauksettoman määräajan tahi työssäolovelvoitteen aikana.

5 §

Kotoutustoimenpiteestä kieltäytyminen ja sen keskeyttäminen

Maahanmuuttajalla, joka ilman pätevää syytä kieltäytyy osallistumasta kotoutumissuunnitelmassa yksilöidysti sovittuun, kohdulliseksi katsottavaan työllistymistä edistävään toimenpiteeseen tai keskeyttää tällaisen toimenpiteen, ei ole oikeutta työmarkkinatukeen 60 päivän ajalta kieltäytymisestä tai keskeyttämisestä lukien.

6 §

Kuntouttavaan työtoimintaan liittyvä kieltäytyminen ja keskeyttäminen

Kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 3 §:ssä tarkoitetulla henkilöllä, joka kieltäytyy osallistumasta aktivointisuunnitelman laatimiseen, ei ole oikeutta työmarkkinatukeen 60 päivän ajalta kieltäytymisestä lukien.

Kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitetulla nuorella henkilöllä, joka ilman pätevää syytä kieltäytyy kuntouttavasta työtoiminnasta taikka keskeyttää tai omasta syystään joutuu keskeyttämään kuntouttavan työtoiminnan, ei ole oikeutta työmarkkinatukeen 60 päivän ajalta kieltäytymisestä tai keskeyttämisestä lukien.

Jos henkilön toistuvasta 1 tai 2 momentissa tarkoitetusta menettelystä on pääteltävissä, ettei hän halua osallistua kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin, hänellä ei ole oikeutta työmarkkinatukeen ennen kuin hän on ollut vähintään kolme kuukautta työssäoloehdon täyttävässä työssä tai työvoimapolitiittisessa aikuiskoulutuksessa tai alle 25-vuotiaana 2 §:n 1 momentissa tarkoitetussa koulutuksessa (työssäolovelvoite).

7 §

Pätevä syy kuntouttavasta työtoiminnasta kieltäytymiseen tai sen keskeyttämiseen

Pätevä syy kuntouttavasta työtoiminnasta kieltäytymiseen tai sen keskeyttämiseen on henkilöllä, joka:

- 1) työskentelee muutoin kuin satunnaisesti työsuhteessa tehtävässä työssä, jonka säännöllinen työaika ylittää kahdeksan tuntia viikossa;
- 2) työllistyy päätoimisesti 1 luvun 6 §:ssä tarkoitetussa yritystoiminnassa tai on aloittamassa päätoimista yritystoimintaa;
- 3) on 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettu päätoiminen opiskelija; tai
- 4) osallistuu työvoimapolitiittiseen toimenpiteeseen.

Lisäksi henkilöllä on pätevä syy kuntouttavasta työtoiminnasta kieltäytymiseen tai sen keskeyttämiseen, jos toiminta:

1) ei ole hänen terveydentilaansa nähden hänelle sopivaa;

2) olennaisesti poikkeaa aktivointisuunnitelmasta;

3) on järjestetty siten, että kunta tai muu kuntouttavan työtoiminnan toteuttava laiminlyö kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain säännöksiä; tai

4) järjestetään hänen työssäkäyntialueensa ulkopuolella.

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä kuntouttavasta työtoiminnasta tai keskeyttää työtoiminta myös muusta kuin edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua syytä, jos syy on hänen työmarkkinoille pääsemisensä tai palaamisensa kannalta pätevyydeltään verrattavissa näihin.

9 luku

Työmarkkinatuen määrä ja kesto

1 §

Työmarkkinatuen määrä

Täysimääräinen työmarkkinatuki on 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun peruspäivärahan suuruinen.

Työmarkkinatuen saajalle maksetaan lapsikorotusta siten kuin 6 luvun 6 §:ssä säädetään.

Työmarkkinatuen määrä lasketaan ottaen huomioon, mitä 4 luvussa säädetään.

Matka-avustuksena maksetaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettu työmarkkinatuki.

2 §

Yhdistelmätuen määrä

Työnantajalle maksetaan tukena palkkauskustannuksiin 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu täysimääräinen työmarkkinatuki.

Tukea ei makseta, jos työnantajalle henkilön palkkauksesta aiheutuvat kustannukset kuukaudessa ovat pienemmät kuin täysimääräisen työmarkkinatuen kuukautta kohti laskettu määrä. Palkkauskustannuksina pidetään työllistetyille maksettavaa palkkaa ennen vakuutetun lakisääteisten maksujen ja verojen pidätystä ja sen lisäksi työnantajan lakisää-

teistä sosiaaliturva-, työeläkevakuutus-, tapaturmavakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksua sekä pakollista ryhmähenkivakuutusmaksua.

Eri työnantajatahoille maksettavan tuen enimmäismäärästä ja tuen maksatusmenettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tarveharkinnassa huomioon otettavat tulot

Taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa otetaan huomioon henkilön omat tulot kokonaan ja hänen puolisonsa tulot 236 euroa ylittävältä osalta kuukaudessa. Tulot vahvistetaan käyttäen hyväksi verotuksessa todettuja tuloja. Työmarkkinatuki määrätään kuitenkin tuen maksamisajankohdan tilannetta vastaavaksi joko arvioitujen tai muutoin todettavissa olevien tulojen perusteella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarveharkinnassa huomioon otettavista tuloista.

Tarveharkinnan tuloina ei oteta huomioon (etuoikeutetut tulot):

- 1) lapsilisää;
- 2) lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain mukaista kotihoidon tukea;
- 3) asumistukea;
- 4) sotilasavustusta;
- 5) sotilasvammalain mukaista elinkorkoa ja täydennyskorkoa;
- 6) perhe-eläkelain (38/1969) mukaista täydennysmäärää;
- 7) toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea; sekä
- 8) vian, vamman tai haitan perusteella maksettavaa erityisten kustannusten korvausta.

4 §

Tarveharkinta

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu täysimääräinen työmarkkinatuen kuukautta kohden lasketusta määrästä vähennetään huoltovelvollisella 50 prosenttia siitä 3 §:n mukaisesti määrätystä tulojen osasta, joka ylittää 848 euroa kuukaudessa. Perheettömällä henkilöllä vähennetään vastaavasti 75

prosenttia siitä 3 §:n mukaisesti määrätystä tulojen osasta, joka ylittää 253 euroa kuukaudessa. Perheellisen tulorajaa korotetaan 106 eurolla jokaisen huollettavan alle 18-vuotiaan lapsen osalta. Työmarkkinatuen määräytymiseen vaikuttavat kuukausittaiset tuloerät pyöristetään alaspäin täysiksi euroiksi siten, että täyden euron yli menevä osa jätetään huomioon ottamatta.

Työmarkkinatuki on tarkistettava, jos sen määrään vaikuttavat tulot ovat olennaisesti nousseet tai pienentyneet. Tarkistettua työmarkkinatukea aletaan maksaa aikaisimmasta mahdollisesta maksuerästä lukien.

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa ja 3 §:ssä työmarkkinatuen tarveharkinnasta säädetään, työmarkkinatukena maksetaan enintään 4 luvun 7 §:n 1 momentin mukaisesti laskettu rahamäärä.

Jos maan yleinen palkkataso ansiotasoindeksin perusteella arvioiden olennaisesti muuttuu, valtioneuvoston asetuksella on tarkistettava edellä 1 momentissa ja 3 §:ssä säädetyt rahamäärät palkkatason muutosta vastaavassa suhteessa.

5 §

Työmarkkinatuki ilman tarveharkintaa

Työmarkkinatuki myönnetään ilman tarveharkintaa siltä ajalta, jona henkilö osallistuu julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettuun koulutukseen, työharjoitteluun, työelämävalmennukseen, työkokeiluun taikka työhallinnon järjestämään kuntoutukseen sekä kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain tarkoittaman työtoimintajakson ajalta.

Työmarkkinatuki maksetaan ilman tarveharkintaa myös sellaiselle 55 vuotta täyttäneelle henkilölle, joka on työttömäksi joutuneensa täyttänyt työssäoloehdon.

Henkilölle, joka on saanut työttömyyspäivärahaa 6 luvun 7 §:ssä tai 9 §:n 1 momentissa tarkoitettun enimmäisajan, työmarkkinatuki maksetaan ilman tarveharkintaa 180 ensimmäisen työttömyyspäivän ajalta. Edellä tarkoitettun 180 työttömyyspäivän laskeminen aloitetaan alusta, kun henkilö tulee työssäoloehdon ja työttömyyspäivärahan enimmäis-

ajan täyttymisen jälkeen uudelleen oikeuteksi työmarkkinatukeen.

6 §

Osittainen työmarkkinatuki

Työmarkkinatuki on 50 prosenttia 1 §:n 1—3 momentin ja 3—5 §:n mukaisesti lasketusta työmarkkinatuesta, jos työnhakija asuu vanhempiensa taloudessa eikä ole täytännyt työssäoloehdot.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta:

1) aikana, jona työnhakija osallistuu julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettuun koulutukseen, työharjoitteluun, työelämävalmennukseen, työkokeiluun taikka työvoimaviranomaisen järjestämään kuntoutukseen; tai

2) kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain tarkoittaman työtoimintajakson aikana; tai

3) työnhakijaan, jonka vanhempien, joiden taloudessa hän asuu, 3 §:ssä tarkoitettut tulot ovat enintään 1 781 euroa kuukaudessa; tulorajaa nostetaan 106 eurolla jokaisen työnhakijan vanhempien huollettavana olevan samassa taloudessa asuvan osalta.

Täysimääräisen työmarkkinatuen kuukautta kohden lasketusta määrästä vähennetään 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa 50 prosenttia siitä 3 §:n mukaisesti määrätystä tulojen osasta, joka ylittää 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettun tulorajan. Vanhempien tulojen perustella vähennettynä työmarkkinatukena maksetaan kuitenkin vähintään 1 momentissa tarkoitettu määrä.

Sovellettaessa 2 momentin 3 kohtaa, jos hakijan vanhempien, joiden taloudessa hän asuu, tulot ylittävät säädetyt tulorajan, mutta hakija kykenee luotettavasti osoittamaan, etteivät vanhemmat tosiasiallisesti häntä taloudellisesti tue, työmarkkinatuki on maksettava ilman 1 momentissa tarkoitettua vähennystä.

7 §

Työmarkkinatuen kesto

Työmarkkinatuki on kestoaltaan rajoittamaton.

Matka-avustus voidaan määrätä maksettavaksi enintään kahden kuukauden ajan työsuhteen alkamisesta lukien. Matka-avustus maksetaan viideltä päivältä viikossa sen esitämättä, mitä 3 luvun 2 §:ssä säädetään etuuspäivien määrästä viikossa.

Yhdistelmätki voidaan määrätä maksettavaksi työnantajalle enintään 24 kuukaudeksi henkilöä kohti. Työllistämistukeen yhdistettynä työmarkkinatuki voidaan kuitenkin määrätä maksettavaksi työnantajalle enintään 12 kuukaudeksi henkilöä kohti. Enimmäisaikojen laskenta aloitetaan alusta, kun henkilö on:

1) tullut työssäoloehdon ja työttömyyspäivärahan enimmäisajan täyttymisen jälkeen uudelleen oikeutetuksi työmarkkinatukeen; tai

2) saanut yhdistelmätkityön jälkeen työmarkkinatukea työttömyytensä perusteella vähintään 500 päivältä.

IV OSA

KOULUTUSPÄIVÄRAHA

10 luku

Koulutuspäivärahaa koskevat säännökset

1 §

Soveltamisala

Työttömälle, joka hakeutuu omaehtoiseen, ammatillisia valmiuksia edistävään koulutukseen, maksetaan koulutuksen ajalta toimeentulon turvaamiseksi koulutuspäivärahaa siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Koulutuspäivärahan työvoimapolitiittiset edellytykset

Koulutuspäivärahan saamisen edellytyksenä on, että henkilö on koulutuksen aloittaessaan työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa. Koulutuspäivärahaan ei sovelleta tämän lain 2 ja 8 luvun säännöksiä.

3 §

Koulutuspäivärahan saamisen erityisedellytykset

Koulutuspäivärahaan on oikeus sillä, joka aloittaa päätoimisen ammatillisia valmiuksiaan edistävän koulutuksen. Koulutuspäivärahaan on oikeus myös sillä, joka ryhtyy päätoimisesti jatkamaan ennen työttömyytensä keskeytyneitä, ammatillisia valmiuksia edistäviä opintoja.

Koulutuspäivärahan saamisen edellytyksenä on, että hakija on koulutuksen aloittaessaan:

1) saanut välittömästi edeltäneen 12 kuukauden aikana työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 86 työttömyyspäivältä; sekä

2) tehnyt työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitetun peruseläkkeen tai muuhun siihen verrattavan työ- tai virkasuhteeseen perustuvan eläkkeen edellyttämää työtä yhteensä vähintään 10 vuotta, jota laskettaessa luetaan hyväksi myös työ, jonka hakija on tehnyt ennen kuin hän on täyttänyt 23 vuotta.

Työ voidaan lukea hyväksi vain kerran 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua työskentelyaikaa laskettaessa. Jos hakija on saanut pitkäaikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetussa laissa (709/1997) tarkoitettua tukea, luetaan työskentelyaikaan vain tuen saamisen jälkeinen aika.

4 §

Koulutusta koskevat edellytykset

Ammatillisia valmiuksia edistävää koulutusta on julkisen valvonnan alaisessa oppilaitoksessa järjestettävä yhdenjaksoinen, vähintään 20 opintoviikon laajuinen koulutus seuraavasti:

1) ammatilliseen perustutkintoon, ammatikorkeakoulututkintoon tai ammattikorkeakoulun jatkotutkintoon johtava koulutus;

2) näyttötutkintona suoritettavaan ammattitai erikoisammattitutkintoon tai ammatilliseen perustutkintoon valmistava koulutus;

3) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta an-

netun lain mukainen muu kuin 2 kohdassa tarkoitettu ammatillinen lisäkoulutus;

4) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu, muuna kuin ammatillisena peruskoulutuksena järjestettävä kotitalousopetus tai vammaisille opiskelijoille järjestettävä valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus; taikka

5) ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa täydennyskoulutuksena järjestetyt erikoistumisopinnot tai opettajan kelpoisuuteen johtavat pedagogiset opinnot.

Jos koulutuspäivärahan hakija on aikaisemmin harjoittanut opintoja, joiden tavoitteena on ollut alempi tai ylempi korkeakoulututkinto ja hän on keskeyttänyt nämä opintonsa ennen 3 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua työttömyyden alkamista, rinnastetaan 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen sellainen koulutus, joka johtaa samaan tutkintoon kuin aikaisempi opiskelu tai johtaa ylempään korkeakoulututkinnon suorittamiseen siinä tapauksessa, että tuen hakija on aikaisemman tutkintonsa tai muiden opintosuoritustensa perusteella hyväksytty yliopiston erikseen suunniteltuna ohjelmana järjestämiin, ylempään korkeakoulututkintoon joh-taviin opintoihin.

Jos yleissivistävän koulutuksen puuttuminen on esteenä työllistymiselle tai osallistumiselle ammatilliseen koulutukseen ja koulutuksen tarve todetaan työnhakusuunnitelmassa, peruskoulun oppimäärän suorittaminen tai lukion oppimäärän suorittaminen silloin, kun opiskelija on jo aikaisemmin suorittanut lukio-opintoja, rinnastetaan 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen.

Koulutuksen päätoimisuudesta on voimassa, mitä opintotukilaissa (65/1994) ja sen nojalla säädetään.

5 §

Koulutuspäivärahan määrä

Koulutuksen ajalta opiskelijalla on oikeus koulutuspäivärahaan. Koulutuspäivärahana maksetaan sitä tämän lain mukaista työttömyysetuutta, jota koskevia säännöksiä henkilöön sovellettaisiin hänen työttömänä ollessaan.

Koulutuspäivärahaan ei sovelleta 6 luvun

3 §:n 3 momenttia. Koulutuspäiväraha maksetaan 6 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesti korotettuna myös sellaiselle henkilölle, joka on saanut ansiopäivärahan korotettua ansi-osaa 150 päivältä.

6 §

Koulutuspäivärahakauden kesto

Koulutuspäivärahaa maksetaan koulutuksen ajalta ja myös lomajaksoilta koulutuksen aikana enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa. Koulutuspäivärahaa maksetaan enintään 500 päivältä.

Maksetut koulutuspäivärahapäivät luetaan 6 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun työttömyyspäivärahan 500 päivän enimmäisaikaan. Koulutuspäivärahana ja työttömyyspäivärahana maksettujen korvauspäivien yhteenlaskettu määrä voi olla enintään 586 päivää. Tämän jälkeiseltä koulutusajalta koulutuspäiväraha maksetaan työmarkkinatuen suuruisena enintään siihen saakka, kun henkilö on saanut koulutuspäivärahaa 500 päivältä.

7 §

Opiskelijan velvollisuudet

Opiskelijan tulee säännöllisesti osallistua opetussuunnitelman mukaiseen koulutukseen.

Opiskelijan tulee edistyä opinnoissaan säilyttääkseen oikeuden koulutuspäivärahaan. Korkeakouluopiskelijan katsotaan edistyneen opinnoissaan riittävästi, jos hänen opintonsa ovat edistyneet asianomaisen korkeakoulun opintotukilautakunnan opintotukilain 9 §:n nojalla vahvistamien opintojen edistymisen yleisten perusteiden mukaisesti. Koulutuspäivärahan maksaja voi tarvittaessa pyytää opintotukilautakunnalta lausunnon opiskelijan edistymisestä. Opintotukilautakunnan tulee antaa lausunto kahden kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä.

Koulutuksen katsotaan keskeytyneen, jos opiskelija on ollut poissa ilman hyväksyttävää syytä opetussuunnitelman mukaisesta koulutuksesta siten, ettei hän ilmeisesti kykene hyväksyttävästi suoriutumaan suunnitelman mukaisista opinnoista, tai jos hän on muuten olennaisesti laiminlyönyt opintojaan.

8 §

Opiskelijan tietojenantovelvollisuus

Opiskelijan on esitettävä työvoimatoimistolle koulutuksen järjestäjän todistus koulutukseen hyväksymisestä, koulutuksen aloittamisesta ja siitä, että koulutus täyttää 4 §:ssä säädetty edellytykset.

Opiskelijan on esitettävä koulutuspäivärahan maksajalle 1 momentissa tarkoitettu todistus ja selvitys koulutuspäivärahan suuruuteen vaikuttavista tuloista ja niiden muutoksista sekä ilmoitettava koulutuksen aloittamisesta ja keskeyttämisestä ja annettava koulutuspäivärahan maksamista varten muut tarpeelliset tiedot.

9 §

Koulutuksen järjestäjän tietojenantovelvollisuus

Koulutuksen järjestäjä antaa opiskelijalle todistuksen koulutukseen hyväksymisestä, koulutuksen aloittamisesta ja siitä, että koulutus täyttää 4 §:ssä säädetty edellytykset.

Oppilaitoksen on viipymättä ilmoitettava koulutuspäivärahan maksajalle opintojen päättymisestä tai keskeytymisestä. Opiskelijalle on ennen ilmoituksen tekemistä varattava tilaisuus selvityksen antamiseen asiasta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua velvollisuuden toteuttamiseksi Kansaneläkelaitos ja työttömyyskassat toimittavat oppilaitoksille niiden opiskelijoiden nimet ja henkilötunnukset, joille on myönnetty koulutuspäivärahaa.

10 §

Työvoimatoimiston tietojenantovelvollisuus

Työvoimatoimiston tulee ilmoittaa koulutuspäivärahan maksajalle tiedot 4 §:ssä tarkoitettua koulutuksen aloittaneista opiskelijoista ja työttömänä työnhakijana olosta koulutuksen alkaessa.

V OSA

TOIMEENPANO JA MUUTOKSEN-HAKU

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

1 §

Työttömyysetuuden hakeminen

Peruspäivärahaa, työmarkkinatukea ja koulutuspäivärahaa haetaan kirjallisesti Kansaneläkelaitokselta. Ansiopäivärahaa ja koulutuspäivärahaa haetaan kirjallisesti siltä työttömyyskassalta, jonka jäsen työnhakija on. Hakemus yhdistelmätuesta tai matka-avustuksesta voidaan jättää myös työvoimatoimistoon.

Työttömyysetuutta ei ilman erityisen painavaa syytä myönnetä takautuvasti pitemmältä kuin kolmen kuukauden ajalta ennen hakemuksen vireille tuloa.

Hakemus tulee vireille, kun se on saapunut Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle. Jos ansiopäivärahaa koskeva hakemus on hylätty, katsotaan peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea koskevan hakemuksen tulleen vireille silloin, kun ansiopäiväraha-hakemus on saapunut työttömyyskassaan edellyttäen, että peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea on haettu kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon työttömyyskassan hylkäävästä päätöksestä.

2 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Työttömyysetuuden hakijan on annettava Kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassalle etuuden myöntämiseksi ja maksamiseksi tarvittavat tiedot. Etuuden saaja tai hakija on lisäksi velvollinen antamaan Kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassalle sen vaatimia selvityksiä, jotka ovat tarpeen erityisesti 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettua talouden ja asumisen erillisyyden toteuttamiseksi.

Työttömyysetuuden hakijan on esitettävä työvoimatoimikunnan tai työvoimatoimiston lausunnon edellyttämät häntä henkilökohtaisesti koskevat selvitykset työvoimatoimistolle sen määräämällä tavalla.

Jos etuuden saajan olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, joka saattaa vaikuttaa oikeuteen saada etuutta tai pienentää etuuden määrää, hänen tulee viipymättä ilmoittaa muutoksesta työttömyysetuuden maksajalle. Jäljempänä 4 §:ssä tarkoitettuja olosuhteita koskevasta muutoksesta etuuden saajan tulee viipymättä ilmoittaa työvoimatoimistolle.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja olosuhteiden muutoksia, joita koskevat tiedot työttömyysetuuden saajan on välittömästi ilmoitettava etuuden maksajalle, ovat:

- 1) aikaisemmat jäsenyydet työttömyyskassassa;
- 2) peruspäivärahan saaminen;
- 3) työnhakijana olo ja työnhauksen päättymisen;
- 4) työttömyyden jatkuminen;
- 5) työsuhteen, virkasuhteen, oman työn ja yritystoiminnan alkaminen tai päättymisen;
- 6) työsuhteesta, virkasuhteesta, omasta työstä ja yritystoiminnasta saatu palkka tai muu vastike;
- 7) työsuhteen, virkasuhteen, oman työn tai yritystoiminnan perusteella saatu taloudellinen etu tai korvaus;
- 8) erorahan saaminen;
- 9) työhön käytetty työaika;
- 10) yritystoiminnan lopettamiseen liittyvä yrityksen tai yritysomaisuuden myynnistä saatu tulo taikka yritysomaisuuden ottaminen yksityiskäyttöön;
- 11) julkisesta työvoimapolitiikasta annetussa laissa tarkoitettujen työvoimapolitiittisten toimien päättymisen;
- 12) koulutuspäivärahaan oikeuttavan koulutuksen päättymisen;
- 13) liikennevakuutuksen, tapaturmavakuutuksen tai sotilasvammalain mukainen ansionmenetykskorvaus;
- 14) Suomesta ja ulkomailta saatu tai haettu sosiaalietuus mukaan lukien avio- tai avopuolison saama kotihoidontuki ja työnantajan järjestämä työntekijäin eläkelain vähimmäisehtoja parempi lisäeläke;
- 15) myönnetty tai evätty palkkaturva;
- 16) huollettavina olevat lapset; sekä

17) muu vastaava muutos olosuhteissa.

Työmarkkinatuen saajan on lisäksi ilmoitettava työttömyysetuuden maksajalle seuraavat itseään, puolisoaan ja perhettään koskevat tiedot ja niissä tapahtuneet muutokset:

- 1) omat pääomatulot;
- 2) puolison ansio- ja pääomatulot ja sosiaalietuudet;
- 3) vanhemman tai vanhempien 9 luvun 3 §:ssä tarkoitettut tulot, jos henkilö on 9 luvun 6 §:ssä tarkoitettu henkilö;
- 4) sellaisen työsuhteen päättymisen, johon henkilölle itselleen tai työnantajalle on myönnetty työmarkkinatukea;
- 5) kuntouttavan työtoiminnan osallistumispäivät;
- 6) muutokset perhesuhteissa ja asumisoloissa; sekä
- 7) muu vastaava muutos olosuhteissa.

3 §

Etua koskeva päätös

Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan tulee antaa työttömyysetuuden myöntämistä, epäämistä, tarkistamista, lakkauttamista ja takaisinperintää koskevassa asiassa hakijalle kirjallinen päätös. Päätöstä ei anneta, jos etuuden tarkistaminen johtuu yksinomaan indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain tai asetuksen nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta, ellei hakija tätä päätöstä erikseen vaadi. Hakijalle on annettava kirjallinen päätös myös työttömyysetuuden maksamisesta kunnan toimielimelle siten kuin jäljempänä 9 §:ssä säädetään. Hakijan tulee pyytää päätöstä indeksitarkistuksen tai muun vastaavan lain tai asetuksen perusteella suoraan määräytyvän perusteen vuoksi tehdystä etuuden tarkistamisesta etuuden maksuajalta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut etuuden määrän tarkistamisesta tiedon. Hakijan katsotaan saaneen muutoksen tiedokseen 12 luvun 6 §:ssä tarkoitettussa ajassa.

Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan on ennen päätöksen tekemistä työvoimapolitiittisessa asiassa pyydettävä 4 §:n mukainen työvoimapolitiittinen lausunto.

4 §

Työvoimapolitiittinen lausunto

Työvoimatoimisto tai työvoimatoimikunta antaa työvoimapolitiittisen lausunnon 2 luvussa, 7 luvun 3—7 §:ssä, 8 luvussa sekä 9 luvun 7 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyistä edellytyksistä.

Työvoimapolitiittinen lausunto annetaan Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä. Työvoimapolitiittista lausuntoa on Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä täydennettävä viipymättä. Jos työnhakija on ilmoittanut työvoimatoimistolle hakevansa työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa, työvoimapolitiittinen lausunto voidaan antaa ja sitä voidaan täydentää ilman erillistä pyyntöä.

Ryhmälomautetusta työvoimatoimisto tai työvoimatoimikunta antaa Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä lausunnon vain 2 luvun 3—7 §:ssä säädetyistä edellytyksistä. Ryhmälomautetulla tarkoitetaan työntekijää, joka on lomautettu määräajaksi joko kokoaikaisesti tai 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettulla tavalla, ja lomautus koskee vähintään kymmentä työntekijää.

Työvoimapolitiittinen lausunto annetaan työnhakijalle tiedoksi 3 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä. Työnhakijalla on oikeus pyynnöstä saada tieto lausunnon työvoimatoimistolta.

Työvoimatoimikunnan kokoonpanosta, päätösvaltaisuudesta ja muista tehtävistä säädetään julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa. Työvoimatoimiston ja työvoimatoimikunnan 1 ja 3 momentissa tarkoitettua tehtävänjaosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Työvoimapolitiittisen lausunnon toimittamisesta ja lausuntoon merkittävistä seikoista säädetään tarvittaessa työministeriön asetuksella.

5 §

Maksamistapa

Työttömyysetuudet maksetaan jälkikäteen vähintään kerran kuukaudessa etuuteen oikeutetun ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Yksittäinen etuuserä

voidaan maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos etuuden saaja esittää Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan hyväksymän erityisen syyn.

Jos henkilölle työttömyysetuutena kuukaudelta maksettava erä olisi pienempi kuin 50 prosenttia peruspäivärahasta, ei etuutta makseta.

6 §

Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen tai vähentäminen

Työttömyysetuuden maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää tai maksettavan etuuden määrää vähentää, jos on ilmeistä, että sen saajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole siihen enää oikeutta tai etuuden määrää tulisi vähentää. Keskeyttämisestä ja vähentämisestä on välittömästi ilmoitettava etuuden saajalle ja etuutta koskeva päätös on annettava viivytyksettä.

7 §

Työmarkkinatuen maksaminen työnantajalle

Yhdistelmätuki maksetaan niiltä päiviltä, joilta työnantaja on velvollinen maksamaan palkkaa, kuitenkin enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa. Työmarkkinatukea ei kuitenkaan makseta päiviltä, joilta työnantajalle maksetaan sairausvakuutuslain 28 §:n nojalla mainitun lain mukaista päivärahaa taikka äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa. Nämä korvauspäivät luetaan viiden päivän enimmäisaikaan.

8 §

Sovitellun työttömyysetuuden maksaminen ilman päätöstä

Edellä 4 luvun 1 §:n 1—3 kohdissa tarkoitetuissa tapauksissa soviteltuun työttömyysetuuteen oikeutetulle henkilölle voidaan erityisestä syystä maksaa ilman päätöstä hänen hakemuksensa perusteella soviteltua työttömyysetuutta jo ennen kuin maksajalle on toimitettu työnantajan vahvistamat palkkatiedot.

Työttömyysetuutta voidaan maksaa ennakolta enintään 70 prosenttia siitä, mihin henkilöllä hakemuksensa ja antamiensa palkka- ja muiden tietojen perusteella olisi oikeus. Ennakkoa voi olla maksettuna yhteensä enintään kahdelta sovittelujaksolta. Ennakkoa ei makseta, jos ennakkona sovittelujaksolta maksettava erä olisi pienempi kuin peruspäiväraha.

Ennakko vähennetään myöhemmin myönnettävästä sovitellusta työttömyysetuudesta etuutta maksettaessa. Ennakko voidaan katsoa myös muun myöhemmin myönnettävän työttömyysetuuden ennakkosuorituksiksi. Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi tällöin kuitata myöhemmin myönnettävästä etuudesta ennakkomaksuna liikaa maksamansa etuuden määrän.

9 §

Työttömyysetuuden maksaminen kunnan toimielimelle

Työttömyysetuus voidaan joko osittain tai kokonaan sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitetun kunnan toimielimen pyynnöstä erityisen painavasta syystä maksaa toimielimelle toistaiseksi tai määräajan etuuden saajan, hänen perheensä ja hänen huollettavinaan olevien lasten elatukseen.

Jos kunnan toimielin on toimeentulotuesta annetun lain 23 §:n mukaisesti maksanut toimeentulotukea ennakkona odotettavissa olevaa työttömyysetuutta vastaan, työttömyysetuus maksetaan ennakkoa vastaavilta osin toimielimelle sen pyynnöstä.

10 §

Takaisinperintä

Jos työttömyysetuutta on maksettu aiheetta tai määrältään liian suurena, liikaa maksettu etuus on perittävä takaisin.

Takaisinperinnästä voidaan luopua joko kokonaan tai osittain, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi eikä työttömyysetuuden aiheeton maksaminen ole johtunut etuuden saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen.

Liikaa maksettu työttömyysetuus jätetään takaisinperimättä siltä osin kuin sen määrä ylittää 14 §:n 1 momentissa tarkoitetun etuuden määrän, jonka Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa on perinyt takautuvasti suoritettavasta työkyvyttömyyden perusteella myönnetystä eläkkeestä.

Takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

11 §

Yhdistelmätuen takaisinperintä

Jos työnantajalle maksettavaa työmarkkinatukea on käytetty vastoin lain tai valtioneuvoston asetuksen säännöksiä taikka myöntämispäätöksessä asetettuja ehtoja, työnantajan on suoritettava perusteettomasti maksettu tuki takaisin Kansaneläkelaitokselle. Takaisin maksettavalle määrälle on maksettava sen maksupäivästä korkoa korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan lisätynä kolmella prosenttiyksiköllä.

Jollei palautettavaa määrää suoriteta viimeistään takaisinperintäpäätöksessä määrätynä takaisinmaksupäivänä, on viivästyneelle määrälle suoritettava korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen viivästyskorko takaisinmaksupäivästä. Muutoin työmarkkinatuen takaisinperinnästä työnantajalta on soveltuvin osin voimassa, mitä 10 §:ssä säädetään.

12 §

Matka-avustuksen takaisinperintä

Jos henkilö eroaa työstä tai omalla menetyllään aiheuttaa työsuhteen päättymisen kuuden kuukauden kuluessa sen työsuhteen alkamisesta, jonka perusteella hänelle on maksettu 7 luvun 5 §:ssä tarkoitettua matka-avustusta, peritään matka-avustus takaisin, jollei takaisinperintä ole kohtuutonta. Muutoin takaisinperintään sovelletaan, mitä 10 §:ssä säädetään.

13 §

Kuittaaminen

Takaisin perittäväksi päätetty määrä voi-

daan kuitata Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan myöhemmin maksamasta etuudesta ottaen kuitenkin huomioon, mitä ulosotto-laissa (37/1895) säädetään palkan ulosmittauksen yhteydessä jätettävästä vähimmäistoimeentuloerästä. Ilman suostumusta kuittaaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain tämän lain mukaiseen tai siihen rinnastettavaan muuhun etuuteen. Etuuden saajan suostumuksella kuittaus voidaan kohdistaa muuhunkin etuuteen ja ulosoton suojaosuutta suurempana.

14 §

Työttömyysetuuden periminen eräissä tapauksissa

Jos henkilö on saanut työttömyysetuutta samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti kansaneläkettä tai eläkettä työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, sukupolvenvaihdos- tai luopumiseläkettä, luopumiskorvausta, luopumistukea taikka sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, kuntoutusrahalain mukaista kuntoutusrahaa, tapaturmavakuutuslain mukaista päivärahaa tai tapaturmaeläkettä, työttömyyskassa tai Kansaneläkelaitos saa periä tältä ajalta perusteettomasti maksetun työttömyysetuuden määrän takautuvasti suoritettavasta eläkkeestä, luopumiskorvauksesta, luopumistuesta, päivarahasta tai tapaturmaeläkkeestä.

Työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava eläkelaitokselle tai vakuutuslaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen 1 momentissa tarkoitettua etuuden maksamista, että etuus tulee 1 momentin mukaisesti maksaa työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle.

Jos henkilö on perusteettomasti saanut peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti tämän lain mukaista muuta etuutta, Kansaneläkelaitos saa periä tältä ajalta perusteettomasti maksetun peruspäivärahan tai työmarkkinatuen takautuvasti suoritettavasta ansiopäivarahasta. Vastaavasti työttömyyskassa saa periä perusteettomasti maksetun ansiopäivärahan takautuvasti suoritettavasta peruspäivarahasta tai työmarkkinatuesta.

15 §

Työttömyysetuuden ulosmittaus

Peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea ei saa ulosmitata.

Sopimus, joka tarkoittaa tähän lakiin perustuvan oikeuden siirtämistä toiselle, on mitätön.

16 §

Asetuksenantovaltuus

Työttömyysetuuden hakemisesta ja sen yhteydessä annettavista selvityksistä sekä työttömyysetuuksien maksamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

12 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhakuoikeus

Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta työttömyysturvalautakunnalta ja työttömyysturvalautakunnan päätökseen tyytymätön vakuutusosoikeudelta. Vakuutusosoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Valituskirjelmä on toimitettava Kansaneläkelaitokselle tai asianomaiselle työttömyyskassalle 30 päivän kuluessa siitä, kun valittaja on saanut päätöksestä tiedon.

Työttömyysturva-asiamies on oikeutettu valittamalla hakemaan työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittisia edellytyksiä koskevassa asiassa muutosta 1 momentin mukaisesti työttömyysturvalautakunnalta 30 päivän kuluessa siitä, kun työnhakija on saanut Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan päätöksestä tiedon ja vakuutusosoikeudelta 30 päivän kuluessa siitä, kun työvoimaviranomainen on saanut päätöksestä tiedon.

Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Työvoimatoimikunnan ja työvoimatoimiston antamasta sitovasta lausunnosta ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

2 §

Muutoksenhakuoikeuden rajoitus

Työnantajalle maksettavaa työmarkkinatukea tai matka-avustuksena maksettavaa työmarkkinatukea koskevaan päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. Päätöksen poistamista koskevassa asiassa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 7 §:ssä säädetään. Työnantajalle maksettavan työmarkkinatuen tai matka-avustuksena maksettavan työmarkkinatuen takaisinperintää koskevaan päätökseen tyytymätön saa kuitenkin hakea siihen valittamalla muutosta 1 §:n mukaisesti.

3 §

Työttömyysturvalautakunta

Työttömyysturvaa koskevissa asioissa ensimmäisenä muutoksenhakuasteena on työttömyysturvalautakunta.

Työttömyysturvalautakunnassa on puheenjohtaja, joka voi olla päätoiminen, sekä tarpeellinen määrä varapuheenjohtajia, lakimiesjäseniä, lääkärijäseniä sekä työmarkkinajärjestöjen edustajia, jotka toimivat tuomarin vastuulla. Muille jäsenille kuin puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle määrätään henkilökohtaiset varajäsenet.

Valtioneuvosto määrää puheenjohtajan, varapuheenjohtajat, muut jäsenet ja heidän varajäsenensä kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Heidän oikeudestaan pysyä tehtävässään on muutoin voimassa, mitä tuomarinviran haltijoista on säädetty. Työmarkkinajäsenistä puolet on määrättävä työnantajyhdistysten edustavimpien keskusjärjestöjen ja puolet työntekijäin ja toimihenkilöiden ammattiyhdistysten edustavimpien keskusjärjestöjen ehdotuksesta. Puheenjohtajan, varapuheenjohtajien ja lakimiesjäsenten sekä näiden varajäsenten tulee olla tuomarinvirkaan oikeuttavan tutkinnon suorittaneita ja työttömyysturva-asioihin hyvin perehtyneitä. Lääkärijäsenten ja näiden varajäsenten tulee olla vakuutuslääketieteeseen perehtyneitä laillistettuja lääkä-

reitä. Lautakunta voi toimia jaostoihin ja kaantuneena. Jaosto on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja ja yksi työnantajyhdistysten edustavimpien keskusjärjestöjen ja yksi työntekijäin ja toimihenkilöiden ammattiyhdistysten edustavimpien keskusjärjestöjen ehdotuksesta määrätty jäsen on läsnä. Käsiteltäessä asiaa, jonka ratkaiseminen olennaisesti riippuu lääketieteellisestä kysymyksestä, tulee yhden saapuvilla olevan jäsenen olla lääkäri.

Asian käsittelyssä työttömyysturvalautakunnassa sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/1996), jollei erikseen toisin säädetä. Työttömyysturvalautakunnassa toimitetaan tarvittaessa asian selvittämiseksi suullinen käsittely siten kuin hallintolainkäyttölain 37 §:ssä säädetään. Suulliseen käsittelyyn sovelletaan oikeudenkäynnin julkisuudesta annettua lakia (945/1984). Suullinen käsittely on toimitettava suljetuin ovin asioissa, joissa on säädetty salassapitovelvollisuus tai jotka työttömyysturvalautakunta määrää käsiteltäviksi suljetuin ovin sillä perusteella, että julkisesta käsittelystä aiheutuisi asianosaiselle erityistä haittaa.

Työttömyysturvalautakunnan lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön niin kuin lainvoimainen tuomio.

Työttömyysturvalautakunta toimii sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä ja sen toiminnasta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion varoista.

Työttömyysturvalautakunnasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Itseoikaisu

Jos Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin 1 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa ei voi oikaista valituksen kohteena olevaa päätöstä 1 momentissa mainituin tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuilimen käsiteltäväksi. Kansaneläkelaitos tai työttö-

myyskassa voi tällöin väliaikaisella päätöksellä oikaista aikaisemman päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos valitus on jo toimitettu muutoksenhakuelimelle, on väliaikaisesta päätöksestä ilmoitettava sille viipymättä. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua määrääjasta voidaan poiketa, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

5 §

Valituksen myöhästyminen

Jos työttömyysturvalautakunnalle tai vakuutusosastoille annettava valitus on saapunut 1 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, asianomainen muutoksenhakuelin voi tästä huolimatta ottaa valituksen tutkittavakseen, jos myöhästyminen on ollut painavia syitä.

6 §

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Valittajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on postitettu hänen ilmoittamallaan osoitteella, jollei muuta näytetä. Työttömyysturva-asiamiehen katsotaan saaneen tiedon työttömyysturvalautakunnan päätöksestä seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on postitettu työvoimaviranomaisen osoitteella, jollei muuta näytetä.

7 §

Päätöksen poistaminen

Jos tässä laissa tarkoitettua etuutta koskeva lainvoimainen päätös perustuu väärään tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosasto voi Kansaneläkelaitoksen tai asianomaisen työttömyyskassan esityksestä tai asianomaisen ha-

kemuksesta, varattuaan muille asianosaisille tilaisuuden tulla kuulluiksi, poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Tehtyään edellä sanotun esityksen Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi, kunnes asia on uudelleen ratkaistu, väliaikaisesti keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen esityksensä mukaan.

Myös Vakuutusvalvontavirasto voi esittää mainitulla tavalla virheellisen työttömyyskassan tai työttömyysturvalautakunnan päätöksen poistamista vakuutusosastolle. Tehtyään edellä sanotun esityksen Vakuutusvalvontavirasto voi väliaikaisesti keskeyttää etuuden maksamisen tai määrätä sen maksettavaksi esityksensä mukaisena. Lisäksi työttömyysturva-asiamies on oikeutettu hakemaan työvoimapolitiittisia edellytyksiä koskevassa asiassa vakuutusosastolta lainvoimaisen päätöksen poistamista.

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn edun taikka myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös työttömyysturvalautakunta ja vakuutusosasto voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 1 §:ssä säädetään.

VI OSA

ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella, työvoimatoimistolla, työvoimatoimikunnalla, työttömyyskassalla, työttömyysturva-asiamiehellä sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden

tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;

2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä eläkesäätiöltä; sekä

3) työnantajalta, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä julkisesta työvoimapolvelusta annetussa laissa tarkoitettu koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta.

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus saada maksutta tehtäviensä hoitamista varten:

1) työvoimatoimikunnalta tai työvoimatoimistolta 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu työvoimapoliittinen lausunto;

2) rangaistuslaitokselta ja vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitettu pakkolaitokselta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä; rangaistuslaitoksen ja pakkolaitoksen on annettava tiedot välittömästi, kun henkilö otetaan rangaistus- tai pakkolaitokseen.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava asianomaiselle työttömyyskassalle, jos ansioon suhteutetun päivärahan saajalle tai tämän puolisolalle myönnetään lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain mukainen kotihoidon tuki.

2 §

Tiedot rahalaitoksilta

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä pyynnöstä maksutta käsiteltävänä olevan työmarkkinatukea koskevan asian ratkaisemista varten välttämättömät työmarkkinatuen hakijaa tai saajaa taikka hänen puolisoaan koskevat tiedot rahalaitoksilta, ellei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan

antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena ja ennen pyynnön esittämistä on hakijalle tai saajalle annettava siitä tieto.

3 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus luovuttaa tehtävässään haltuunsa saamia tietoja työvoimatoimistolle ja työvoimatoimikunnalle työttömyyspäivärahan saamisen työvoimapoliittisiin edellytyksiin vaikuttavista seikoista.

Salassapitosäännösten estämättä voidaan 1 momentissa mainittuja tietoja luovuttaa edelleen asianomaiselle viranomaiselle rikkomusten ja rikosten selvittämistä ja syytteesen panoa varten.

4 §

Kansaneläkelaitoksen tietojen käyttöoikeus

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat mainittuun etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

5 §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädettyin edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys rekisteriensä salassapidettäviin tietoihin, jotka sillä on oikeus tämän luvun perusteella antaa tässä luvussa tarkoitetuille tiedonsaajille.

Mitä tässä pykälässä säädetään teknisen käyttöyhteyden avaamisesta ja tietojen antamisesta sen avulla, koskee myös Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan oikeutta saada teknisen käyttöyhteyden avulla 1 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen pyytäjän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

6 §

Oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa ministeriölle, verohallinnolle ja lakisäästeistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen etuus vaikuttaa, tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista sekä muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi suoritettavaa henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatoimintaa varten, sekä poliisi- ja syyttäväviranomaiselle edellä mainitut tiedot, jotka ovat välttämättömiä rikosten selvittämiseksi ja syytteenpanoa varten. Terveystilaa koskevia tietoja tai tietoja, jotka on tarkoitettu kuvaamaan henkilön sosiaalihuollon perusteita, ei kuitenkaan saa luovuttaa.

7 §

Ilmoitusvelvollisuus

Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan on annettava etuuden hakijalle etukäteen

sopivin tavoin tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

8 §

Ulosottoviranomaisen tiedonsaantioikeus

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisen pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain mukaisten etuuksien määrästä, ei kuitenkaan niistä etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosottolain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut eläkkeitä ja muita sosiaalietuuksia maksavat laitokset.

9 §

Työttömyysturva-asiamiehen tiedonsaanti- ja läsnäolo-oikeus

Työttömyysturva-asiamiehellä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada maksutta työvoimatoimistolta ja työvoimatoimikunnalta tiedot työvoimapolitiittisista lausunnoista siinä laajuudessa kuin asiamiehen tehtävät edellyttävät. Työttömyysturva-asiamies voi määrätä, että Kansaneläkelaitoksen, työttömyyskassan tai työttömyysturvalautakunnan tulee antaa nimettyä henkilöä koskeva päätös tiedoksi työttömyysturva-asiamiehelle.

Työttömyysturva-asiamiehellä on läsnäolo- ja puheoikeus työvoimatoimikunnan kokouksessa.

10 §

Etuidensaajarekisteri

Etuidensaajarekisteri on Vakuutusvalvontaviraston henkilörekisteri, joka toimii työttömyyskassojen maksamia etuuksia koskevana perusrekisterinä. Etuidensaajarekisteriin kerättyjä tietoja saa käyttää vain:

- 1) työttömyyskassojen valvontaan;

2) työttömyyskassojen maksamien etuuk-
sien tilastointiin;

3) työttömyyskassojen maksamiin etuuk-
siin liittyvien väärinkäytösten selvittämiseen;
sekä

4) lainsäädännön valmisteluun ja seuran-
taan.

Rekisteriin saadaan kerätä ja tallentaa
työttömyysetuuksien maksatusjärjestelmissä
olevia tarpeellisia tietoja, joita ovat:

1) etuutta saaneen henkilön henkilötunnus
ja etuuden maksamiseen liittyvät henkilön
taustatiedot;

2) tiedot henkilölle maksetuista etuuksista;

3) tiedot maksetuista työttömyysetuuksista
ja niiden ajallisesta kohdentumisesta sekä
tiedot etuuksien määräytymiseen vaikuttavista
seikoista; sekä

4) tiedot työttömyyskassassa annetuista
päätöksistä ja työttömyysetuushakemusten
käsittelystä.

Henkilötietojen säilytysaika ja rekisteröi-
tyjen oikeusturva määräytyvät henkilötieto-
lain (523/1999) nojalla.

Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta saa-
da ja luovuttaa tietoja säädetään työttömyys-
kassalaissa.

14 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 §

Etuuksien korotus

Lain 6 luvun 1 ja 6 §:ssä säädettyjä
rahamääriä tarkistetaan siten kuin kansanelä-
keindeksistä annetussa laissa (456/2001) sää-
detään.

2 §

Päivärahan perusteena olevan palkan indeksitarkistus

Ansiopäivärahan perusteena olevaa palk-
kaa, joka on laskettu 5 luvun 3 §:ssä tarkoi-
tetun tarkastelujakson pidentämistä edeltä-

neeltä ajalta, tarkistetaan siinä suhteessa kuin
päivärahan alkamisajankohdalle vahvistettu
työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin en-
simmäisessä virkkeessä tarkoitettu indeksilu-
ku poikkeaa sille kalenterivuodelle vahviste-
tusta indeksiluvusta, johon tarkastelujakson
pidennys on ulottunut.

Yhdenjaksoisesti vähintään kolme vuotta
jatkuneen osaeläkkeenä myönnetyn työkyvyt-
tömyyseläkkeen tai osa-aikaeläkkeen lakates-
sa eläkkeen alkamishetkellä vallinneen tilan-
teen mukaisesti määräytyvän ansiopäivärahan
perusteena olevaa palkkaa tarkistetaan siinä
suhteessa kuin päivärahan alkamisajankoh-
dalle vahvistettu 1 momentissa tarkoitettu
indeksiluku poikkeaa sille kalenterivuodelle
vahvistetusta indeksiluvusta, jona eläke on
alkanut.

3 §

Etuuksien rahoitus

Palkansaajan ansiopäivärahan rahoitukses-
ta säädetään työttömyysetuuksien rahoituk-
sesta annetussa laissa ja yrittäjien ansiopäi-
värahan rahoituksesta työttömyyskassalaissa.

Peruspäiväraha ja siihen liittyvä lapsiko-
rotus rahoitetaan valtion varoista ja palkan-
saajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta.
Työmarkkinatuki rahoitetaan valtion varoista.
Valtion on suoritettava Kansaneläkelaitoksel-
le peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea var-
ten kuukausittain ennakkoon siten, että ennak-
kojen määrä vastaa valtion sinä vuonna
suoritettavaksi arvioitua määrää ja että ennak-
kot ovat riittävät menojen kattamiseen jokai-
sena kuukautena. Tämän lain mukaisesta
toiminnasta Kansaneläkelaitokselle aiheutu-
vat hallintokulut luetaan sen hallintokustan-
nuksiksi.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tar-
kemmin Kansaneläkelaitoksen ja työttömyys-
kassojen ennakoiden ja lopullisen rahoituksen
vahvistamisesta ja maksamisesta.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, sovelle-
taan myös koulutuspäivärahana maksettavaan
työttömyysetuuteen.

Kansaneläkelaitos voi käyttää 2 momen-
tissa tarkoitettuja ennakoita myös sosiaalitur-

van yhteensovittamisesta annetun asetuksen 69 ja 70 artiklan mukaisesti kustannuksiin.

4 §

Toimeenpano-ohjeet

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö antaa yhdenmukaisen käytännön aikaansaamiseksi työttömyysetuuksissa yleiset ohjeet. Ohjeet valmistelelee Vakuutusvalvontavirasto.

Yhdenmukaisen käytännön aikaansaamiseksi voidaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella säätää tarkemmin työttömyyskassassa noudatettavasta menettelystä tässä laissa tarkoitettuja etuuksia myönnettäessä, maksettaessa ja takaisin perittäessä.

15 luku

Voimaantulosäännökset

1 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003, kuitenkin siten, että lain 9 luvun 6 §:n 2 momentin 3 kohta sekä 3 ja 4 momentti tulevat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2003.

Lain 6 luvun 1 ja 6 §:ssä säädettyt rahamäärät vastaavat sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettujen kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Tämän lain 3 luvun 6 §:ää sovelletaan, kun työsuhde, jonka perusteella lainkohdan tarkoittamaa etuutta on maksettu, on päättynyt tämän lain voimaantulon jälkeen.

Sen estämättä, mitä tämän lain 4 luvun 1 §:n 3 kohdassa säädetään, sovelletaan henkilöön, jonka sovittelujakso on kesken lain tullessa voimaan, lain voimaan tullessa voimassa ollutta lakia etuuden sovittelusta sovittelujakson päättymiseen saakka.

Sen estämättä, mitä tämän lain 4 luvun 6 §:n 1 momentissa säädetään, soviteltua työttömyysetuutta voidaan enimmäisajan täyttymisestä huolimatta myöntää 4 luvun 1 §:n 1—4 kohdissa tarkoitettulle henkilölle työttömyysajalta 30 päivään syyskuuta 2003 saakka.

Sovellettaessa 5 luvun 3 §:n 2 momentin säännöstä rinnastetaan tämän lain mukaiseen työttömyyspäivärahaan 1 päivänä tammikuuta 1997 tai sen jälkeiseltä ajalta maksettu työttömyyspäiväraha.

Tämän lain 5 luvun 2 §:n 1 momenttia ja 6 §:n 1 momenttia sovellettaessa otetaan huomioon myös työttömyyskassan jäsenyys ennen tämän lain voimaantuloa.

Lain 6 luvun 3 §:ää sovelletaan työnhakijaan, jonka työsuhde on päättynyt tämän lain tultua voimaan, kuitenkin siten, että 6 luvun 3 §:n säännöstä ei sovelleta, jos eroraha on myönnetty tai myönnetään sellaisen aikaisemman työ- tai virkasuhteen perusteella, joka on päättynyt viiden vuoden aikana laskettuna taaksepäin henkilön sen työsuhteen päättymisestä, jonka perusteella työttömyysetuutta haetaan.

Tämän lain 6 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohtaa ja 10 §:n 1 kohtaa sovellettaessa otetaan huomioon myös palkansaajakassan jäsenyys ajalta ennen tämän lain voimaantuloa.

Tämän lain 8 luvun 2 §:n 4 momentin mukaiseen työssäoloelvoitteeseen luetaan lain voimaantulon jälkeinen työ, työharjoittelu, työkokeilu ja työvoimapoliittinen aikuis- koulutus.

Lain 9 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuun työssäoloelvoitteeseen luetaan myös ennen tämän lain voimaantuloa tehty työ tai harjoitettu yritystoiminta.

Tämän lain voimaantulon jälkeen alkavaan koulutukseen myönnettävä koulutuspäiväraha määräytyy siten kuin 6 luvun 3 §:ssä säädetään.

Tämän lain 11 luvun 10 §:n 3 momentin säännöstä työttömyyspäivärahan takaisinperinnästä sovelletaan sellaisen aiheutta maksetun työttömyyspäivärahan takaisinperintään, joka kohdistuu aikaan tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 14 luvun 2 §:ää sovelletaan henkilöön, jonka 6 luvun 7 tai 8 §:n mukainen päivärahauden enimmäisaika alkaa lain voimaantulon jälkeen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2 §

Kumottavat säädökset

Tällä lailla kumotaan niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen:

- 1) 24 päivänä elokuuta 1984 annettu työttömyysturvalaki (602/1984);
- 2) työmarkkinatuesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annettu laki (1542/1993);
- 3) työttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta 30 päivänä joulukuuta 1997 annettu laki (1402/1997).

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

3 §

Soveltamissäännös

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä viitataan työttömyysturvalakiin tai työmarkkinatuesta annettuun lakiin tai niiden nojalla myönnettävään etuuteen, viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain mukaisia vastaavia säännöksiä ja tämän lain mukaista työttömyysetuutta, jollei tästä laista muuta johdu.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 1291

L a k i**työttömyyskassalain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyyskassalain (603/1984) 3 §:n 7 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1318/1994, ja
muutetaan 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 4 momentti sekä 25 ja 26 §, sellaisena kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa, 25 § laissa 913/2000 ja 26 § laissa 556/1998, sekä
lisätään lakiin uusi 2 a ja 58 a § seuraavasti:

2 luku

toimeentulon on katsottava perustuvan yritystoiminnasta saatavaan tuloon.

Jäsenyys

2 a §

4 §

*Hallintomenettelylain soveltaminen**Huomautus, varoitus ja kassasta erottaminen*

Käsiteltäessä työttömyyskassan myöntämää lakisääteistä etuutta tai työttömyyskassan jäsenyyttä koskevaa asiaa noudatetaan soveltuvin osin mitä hallintomenettelylaissa (598/1982), kielilaissa (148/1992) ja saamenkielen käyttämisestä viranomaisissa annetussa laissa (516/1991) säädetään.

Päätökseen, jolla kassa on hylännyt jäseneksi pääsyn tai erottanut jäsenensä, voidaan hakea muutosta työttömyysturvalain 12 luvun mukaisesti.

3 §

25 §

*Jäsenyyden ehdot**Yrittäjäkassan rahoitus*

Palkansaajakassan jäseneksi pääsee Suomessa asuva palkkatyöntekijä, joka ei ole täyttänyt 65 vuotta ja joka työskentelee sellaisessa ammatissa tai sellaisella työalalla, joka kuuluu kassan toiminnan piiriin. Yrittäjäkassan jäseneksi pääsee Suomessa asuva yrittäjä, joka ei ole täyttänyt 65 vuotta. Yrittäjänä pidetään työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettua henkilöä, jonka

Valtionosuutena maksetaan Vakuutusvalvontaviraston hyväksymistä yrittäjäkassan työttömyysturvalain 5 luvun 7 §:n nojalla maksamista päivärahoista ja ansiotuista työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa ja lapsikorotusta vastaava määrä. Yrittäjäkassan työttömyysturvalain 5 luvun 3 §:n nojalla maksamien päivärahojen ja ansiotukien rahoituksessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun

lain 4 ja 5 §:ssä säädetään ansiopäivärahojen ja ansiotukien rahoituksesta.

26 §

Osuudet hallintokuluista

Hallintokuluihin kohdistuvana valtion osuutena ja työttömyysvakuutusrahaston osuutena maksetaan:

1) työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:ssä säädettyä peruspäivärahaa vastaava määrä kutakin alkavaa 100 jäsentä kohti, kuitenkin niin, että sinä vuonna, jolloin työttömyyskassan säännöt on ensi kerran vahvistettu, ja sitä seuraavana vuonna valtion osuus on kaksinkertainen; ja

2) 0,35 prosenttia niistä kassan viimeksi kuluneen kalenterivuoden aikana maksamista työttömyyspäivärahoista, joihin suoritetaan valtion osuus tai työttömyysrahaston osuus.

Työttömyysvakuutusrahaston osuutena suoritetaan palkansaajakassoille lisäksi 2 euroa jokaista ansiopäivärahapäätöstä kohden.

Hallintokuluihin kohdistuvat osuudet eivät yhteensä kuitenkaan saa olla enempää kuin neljä viidesosaa kassan maksamista kohtuullisista hallintokuluista.

13 luku

Työttömyyskassojen valvonta

58 a §

Vakuutusvalvontaviraston tiedonsaantioikeus

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus saa-

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

da salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta valvontatehtävänsä hoitamiseksi, väärinkäytösten selvittämiseksi sekä lainsäädännön valmistelua ja seurantaa varten välttämättömät tiedot:

1) työttömyyskassoilta ja työttömyyskassojen käyttämien maksatusjärjestelmien ylläpitäjiltä;

2) työttömyysvakuutusrahastolta;

3) Koulutusrahastolta;

4) verohallitukselta;

5) Kansaneläkelaitokselta;

6) työministeriöltä; ja

7) Eläketurvakeskukselta.

Lisäksi Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta työttömyysturvalain 13 luvun 10 §:ssä tarkoitetun etuudensaajarekisterin ylläpitämiseksi työttömyyskassoilta ja työttömyyskassojen käyttämien maksatusjärjestelmien ylläpitäjiltä ylläpitoa varten välttämättömät tiedot, joita ovat:

1) etuutta saaneen henkilön henkilötunnus ja etuuden maksamiseen liittyvät henkilön taustatiedot;

2) tiedot henkilölle maksetuista etuuksista;

3) tiedot maksettujen etuuksien ajallisesta kohdentumisesta sekä tiedot etuuksien määritymiseen vaikuttavista seikoista; sekä

4) tiedot työttömyyskassasta annetuista päätöksistä ja etuushakemusten käsittelystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 1292

L a k i

maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 9 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (493/1999) 13 §, 15 §:n 2 ja 3 momentti ja 17 §:n 2 momentti, sekä

muutetaan 7 §:n 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 2 ja 3 momentti, 12 §:n 2 momentti, 17 §:n otsikko ja 1 momentti, 18 §:n 1 momentti ja 48 §:n 1 momentti, seuraavasti:

7 §

Kotouttamisohjelma

mapoliittiseen aikuiskoulutukseen tai 8 luvun tarkoittamiin työmarkkinatoimenpiteisiin siten kuin tässä laissa ja valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Ohjelmaan liittyy kunnan ja työvoima- ja elinkeinokeskuksen sopimus perusteista, joilla kotouttamista edistäviä toimenpiteitä voidaan rinnastaa julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) 1 luvun 7 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitamaan työvoim-

10 §

Oikeus kotoutumissuunnitelmaan

Maahanmuuttajalla, joka ilmoittautuu työtömäksi työnhakijaksi tai joka hakee toimeen-

tulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea, on oikeus yhteistyössä kunnan ja työvoimatoimiston kanssa laadittavaan kotoutumissuunnitelmaan. Kotoutumissuunnitelman kestosta, muuttamisesta ja keskeytyneen suunnitelman jatkamisesta sovitaan kunnan, työvoimatoimiston ja maahanmuuttajan kesken. Maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelma korvaa julkisesta työvoimapolvelusta annetun lain 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetun työnhakusuunnitelman.

11 §

Kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelmassa voidaan sopia suomen tai ruotsin kielen opiskelun, työvoimapolliittisen aikuiskoulutuksen, maahanmuuttajan omaehtoisen koulutuksen, ammatinvalinnanohjauksen ja kuntoutuksen, työharjoittelun, työelämävalmennuksen, valmistavan opetuksen, lasten ja nuorten kotoutumisen tukemisesta sekä muiden niihin rinnastettavien kohtuullisiksi katsottavien kotoutumista tukevien toimenpiteiden järjestämisestä.

Kotoutumissuunnitelma sisältää työvoimatoimiston päätöksen maahanmuuttajalle yksilöidysti osoitettavien 2 momentissa tarkoitettujen kunnan tai maahanmuuttajan omatoimisesti järjestämien kotouttamista edistävien toimenpiteiden toimenpidekohtaisesta rinnastamisesta julkisesta työvoimapolvelusta annetun lain 1 luvun 7 §:n 1 momentin 7 kohdan tarkoittamaan työvoimapolliittiseen aikuiskoulutukseen tai 8 luvun tarkoittamiin työmarkkinatoimenpiteisiin siten kuin tässä laissa ja valtioneuvoston asetuksella säädetään.

12 §

Kotoutumistuki

Kotoutumistuki muodostetaan työttömyysturvallain mukaisesta työmarkkinatuesta ja

toimeentulotuesta annetun lain mukaisesta toimeentulotuesta.

17 §

Työttömyysturvallain ja toimeentulotuesta annetun lain soveltaminen

Jollei tästä laista muuta johdu, kotoutumistukena myönnettävään työmarkkinatukeen ja toimeentulotukeen ja tukea koskevaan asiaan sekä muutoksenhakuun sovelletaan, mitä työttömyysturvallaisissa työmarkkinatuesta ja työmarkkinatukea koskevasta asiasta säädetään sekä mitä toimeentulotuesta annetussa laissa toimeentulotuesta ja toimeentulotukea koskevasta asiasta säädetään.

18 §

Muulla laissa olevien viittaussäännösten soveltaminen

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä viitataan työttömyysturvallain mukaiseen työmarkkinatukeen, viittauksen katsotaan koskevan myös tämän lain nojalla maksettavaa työmarkkinatukea, jollei tästä laista muuta johdu.

48 §

Siirtymäsäännös

Maahanmuuttajalle, jolla 10 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu määräaika on täytynyt ennen tämän lain voimaantuloa, laaditaan kotoutumissuunnitelma viiden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Jos maahanmuuttajan ensimmäisen kotikunnan merkitsemisestä väestötietojärjestelmään on kuitenkin kulunut kaksi vuotta ennen tämän lain voimaantuloa, ei kotoutumissuunnitelmaa tarvitse tehdä, ellei maahanmuuttaja sitä vaadi. Työttömyysturvallain 7 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu rajoitus saada työmarkkinatukea ei koske maahanmuuttajaa, jonka kanssa mainitun kahden vuoden ajan kulumisen vuoksi ei laadita kotoutumissuunnitelmaa eikä viiden

kuukauden aikana tämän lain voimaantulosta
maahanmuuttajaa, joka on tullut maahan
ennen tämän lain voimaantuloa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tam-
mikuuta 2003.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 1293

Laki

kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kuntouttavasta työtoiminnasta 2 päivänä maaliskuuta 2001 annetun lain (189/2001) 10 §:n 3 momentti, 17, 19—21 ja 26 §, sellaisena kuin niistä on 17 § osaksi laissa 539/2001, sekä

muutetaan 2 §:n 1 momentin 4—6 ja 10 kohta, 3 §:n 1 ja 2 momentti, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 1 ja 4 momentti, 6 §:n 5 momentti, 7 §:n 2 momentti, 10 §:n 2 momentti, 14 §:n 3 momentti ja 28 §, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *työmarkkinatuella* työttömyysturvalais-
sa (1290/2002) tarkoitettua tukea;

5) *työmarkkinatukeen oikeutetulla* henki-
lää, joka saa työmarkkinatukea ja työttömyys-
turvalain 7 luvun 2 §:ssä ja 7 §:n 2 momen-
tissa tarkoitettua henkilöä;

6) *ylläpitokorvauksella* kuntouttavaan työ-
toimintaan osallistuvalla työmarkkinatuen
saajalle työttömyysturvalain 7 luvun 8 §:n 2
momentin nojalla maksettavaa päiväkohtaista
korvausta;

10) *työllistymistä edistävillä toimenpiteillä*
julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain
(1295/2002) 4 ja 6—8 luvuissa tarkoitettuja
palveluita ja toimenpiteitä; sekä

3 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan aktivointisuunnitel-
man laatimiseen ja kuntouttavan työtoimin-
nan järjestämiseen työttömälle alle 25-vuoti-
aalle työmarkkinatukeen oikeutetulle tai toi-
mentulotukea saavalle:

1) jolle on laadittu julkisesta työvoimapal-
velusta annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoi-
tettu työnhakusuunnitelma ja joka on työttö-
myyden perusteella saanut työmarkkinatukea
vähintään 180 päivältä viimeisen 12 kalen-
terikuukauden aikana;

2) jolle on laadittu julkisesta työvoimapal-
velusta annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoi-
tettu työnhakusuunnitelma ja joka on saanut
työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:n mukaisen
työttömyyspäivärahauden ajan työttömyys-
päivärahaa; taikka

3) jolle on tehty julkisesta työvoimapalve-
lusta annetun lain 5 luvun 4 §:n mukainen

työnhakuhaastattelu ja jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen neljän kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuihin toimeentulotukeen.

Tätä lakia sovelletaan lisäksi aktivointisuunnitelman laatimiseen ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen työttömälle 25 vuotta täyttäneelle työmarkkinatukeen oikeutetulle tai toimeentulotukea saavalle, jolle on aiemmin laadittu julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettu työnhakusuunnitelma ja

1) joka on työttömyyden perusteella saanut työmarkkinatukea vähintään 500 päivältä;

2) joka on työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:n mukaisen työttömyyspäivärahaikauden jälkeen saanut työttömyyden perusteella työmarkkinatukea vähintään 180 päivältä; taikka

3) jonka pääasiallinen toimeentulo on viimeisen 12 kuukauden aikana perustunut työttömyyden johdosta maksettuihin toimeentulotukeen.

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jos tästä laista ei muuta johdu, kuntouttavan työtoiminnan ajalta myönnettävään työmarkkinatukeen, ylläpitokorvaukseen, toimeentulotukeen sekä niitä koskevaan asiaan sovelletaan, mitä työttömyysturvalaissa työmarkkinatuesta, ylläpitokorvauksesta ja niitä koskevasta asiasta säädetään sekä mitä toimeentulotuesta annetussa laissa toimeentulotuesta ja toimeentulotukea koskevasta asiasta säädetään.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä viitataan työttömyysturvalain mukaiseen työmarkkinatukeen tai ylläpitokorvaukseen, viittauksen katsotaan koskevan myös kuntouttavan työtoiminnan ajalta maksettavaa työmarkkinatukea ja ylläpitokorvausta, jollei tästä laista muuta johdu.

5 §

Aktivointisuunnitelman laatiminen

Työvoimatoimisto ja kunta ovat velvolliset

laatimaan aktivointisuunnitelman yhteistyössä 3 §:ssä tarkoitetun henkilön kanssa. Aktivointisuunnitelma on uudistettava siihen saakka, kun henkilö täyttää työttömyysturvalain 5 luvun 3 tai 7 §:ssä tarkoitetun työssäoloehdon.

Työvoimatoimiston tulee ennen toimenpiteiden aloittamista varmistua, että henkilön kanssa on tehty julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 luvun 2 §:n mukainen työnhakusuunnitelma. Kunnan tulee ennen toimenpiteiden aloittamista varmistua, että työvoimatoimisto on tehnyt henkilön kanssa julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 luvun 1 §:n mukaisen työnhakusuunnitelman, tai että työvoimatoimisto on varannut 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulle henkilölle tilaisuuden julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun työnhakuhaastatteluun. Jos työnhakusuunnitelmaa ei ole voitu tehdä tai tilaisuutta työnhakuhaastatteluun varata sen johdosta, ettei henkilö ole ollut rekisteröitynä työttömäksi työnhakijaksi, kunnan tulee ryhtyä toimenpiteisiin aktivointisuunnitelman laatimiseksi.

6 §

Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen

Kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää kuntouttavaa työtoimintaa 8 §:n 4 momentissa ja työttömyysturvalain 8 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa.

7 §

Aktivointisuunnitelman laatimiseen osallistuva työvoimatoimisto

Jos henkilöä ei ole rekisteröity työttömäksi työnhakijaksi 1 momentissa mainitussa työvoimatoimistossa, häntä koskevat työnhakijatiedot siirretään työvoimaviranomaisten välillä sen estämättä, mitä julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa ja sen nojalla säädetään.

10 §

*Velvollisuus osallistua aktivointi-
suunnitelman laatimiseen*

Kieltäytymisestä osallistumasta aktivointi-
suunnitelman laatimiseen sovelletaan, mitä
työttömyysturvalain 8 luvun 7 §:n 1 momen-
tissa ja toimeentulotuesta annetun lain 10 §:n
1 ja 4 momentissa säädetään.

14 §

Kuntouttavan työtoiminnan rajoitukset

Kuntouttava työtoiminta on järjestettävä
henkilön työttömyysturvalain 1 luvun 9 §:ssä
tarkoitettulla työssäkäyntialueella. Henkilön
suostumuksella voidaan kuntouttava työtoi-

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

minta järjestää myös työssäkäyntialueen ul-
kopuolella.

28 §

Muutoksenhaku

Haettaessa muutosta tämän lain 10 tai
18 §:ssä tarkoitettuun päätökseen on työmark-
kinatuen osalta voimassa, mitä työttömyys-
turvalain 12 luvussa säädetään ja toimeentu-
lotuen osalta voimassa, mitä sosiaalihuolto-
lain 7 luvussa säädetään.

Muutoksenhakuun 24 §:n mukaan tehtävän
päätöksen osalta sovelletaan, mitä julkisesta
työvoimapalvelusta annetun lain 13 luvun
4 §:ssä työllistämistukea koskevista päätök-
sistä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tam-
mikuuta 2003.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 1294

Laki**toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta 30 päivänä joulukuuta 1997 annetun lain (1412/1997) 2 a §, 10 §:n 1 ja 3 momentti, 10 a § ja 11 §:n 2 momentin 4 a kohta, sellaisina kuin niistä ovat 2 a §, 10 §:n 1 ja 3 momentti sekä 11 §:n 2 momentin 4 a kohta laissa 191/2001 ja 10 a § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 535/2001, seuraavasti:

2 a §

Velvollisuus ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi

Toimeentulotukea hakeva 17—64-vuotias henkilö on velvollinen ilmoittautumaan työttömänä työnhakijana työvoimatoimistoon, ellei hän:

- 1) ole työssä palkansaaajana tai yrittäjänä;
- 2) opiskele päätoimisesti;
- 3) ole työttömyysturvalain (1290/2002) 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:n 1—5 kohdassa tarkoitettu henkilö;
- 4) ole laitoshoidon tai lääkärin toteaman sairauden vuoksi esteellinen vastaanottamaan työtä; tai
- 5) ole muun edellä mainittuihin verrattavan hyväksyttävän syyn vuoksi esteellinen vastaanottamaan työtä.

Jos toimeentulotuen hakija ei ilmoittaudu työvoimatoimistoon työnhakijaksi, toimeentulotuen perusosan suuruutta voidaan alentaa hänen osaltaan siten kuin tämän lain 10 §:ssä säädetään.

10 §

Alennettu perusosa

Perusosan suuruutta voidaan alentaa enintään 20 prosenttia sellaisen henkilön osalta, jonka toimeentulotuen tarve aiheutuu siitä, että:

1) henkilö on ilman perusteltua syytä kieltäytynyt yksilöidysti ja todistetusti tarjotusta työstä tai sellaisesta työvoimapoliittisesta toimenpiteestä, joka kohtuullisen pitkän ajan turvaisi hänen toimeentulonsa tai jos hän on laiminlyönnillään aiheuttanut sen, ettei työtä tai työvoimapoliittista toimenpidettä ole voitu tarjota;

2) maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetussa laissa (493/1999) tarkoitettu maahanmuuttaja on ilman perusteltua syytä kieltäytynyt kotoutumissuunnitelman laatimisesta tai osallistumasta kotoutumissuunnitelmassa yksilöidysti sovittuihin, työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin taikka jos hän on laiminlyönnillään aiheuttanut sen, ettei kotoutumissuunnitelmaa ole voitu laatia;

3) kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 3 §:ssä tarkoitettu henkilö on kieltäytynyt osallistumasta aktivointisuunnitelman laatimiseen; tai

4) kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö on ilman työttömyysturvalain 8 luvun 7 §:ssä tarkoitettua pätevää syytä kieltäytynyt kuntouttavasta työtoiminnasta taikka keskeyttänyt tai omasta syystä joutunut keskeyttämään kuntouttavan työtoiminnan.

Perusosan suuruutta voidaan alentaa 1 momentissa säädettyä enemmän, kuitenkin yhteensä enintään 40 prosenttia:

1) jos henkilön toistuvasta 1 momentissa tarkoitettua menettelystä on pääteltävissä, ettei hän halua ottaa vastaan työtä tai osallistua julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002), maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetussa laissa tai kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin; tai

2) jos henkilö sen jälkeen, kun hänen toimeentulotuen perusosaansa on alennettu 1 momentissa tarkoitettulla tavalla, kieltäytyy ilman perusteltua syytä työvoimapoliittisesta toimenpiteestä tai jos hän toiminnallaan aiheuttaa sen, ettei työvoimapoliittista toimenpidettä voida tarjota ja hän tämän lisäksi kieltäytyy ilman perusteltua syytä 2 momentissa tarkoitettua suunnitelman mukaisesta toimintakykyä edistävästä toiminnasta.

10 a §

Toimintaraha ja matkakorvaus

Kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

mukaiseen kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla toimeentulotuen saajalle maksetaan julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 10 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua ylläpitokorvauksen suuruinen toimintaraha osallistumispäivää kohti. Toimintaraha maksetaan korotettuna noudattaen, mitä työvoimapoliittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvalla opiskelijalle maksettavan korotettua ylläpitokorvauksen määrästä ja saamisedellytyksistä säädetään julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 10 luvun 3 §:n 2 momentissa. Toimintarahaa ei kuitenkaan suoriteta niiltä päiviltä, joilta henkilö saa työttömyysturvalain 7 luvun 8 §:ssä tarkoitettua ylläpitokorvausta.

Lisäksi kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla maksetaan osallistumisesta aiheutuvista matkakuluista toimeentulotukena matkakorvausta halvimman matkustustavan mukaisesti.

11 §

Huomioon otettavat tulot

Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon:

4 a) työttömyysturvalaissa tai julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettua ylläpitokorvausta sekä kuntoutusrahalain (611/1991) 24 a §:ssä tarkoitettua ylläpitokorvausta;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2003.

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 1295

L a k i**julkisesta työvoimapalvelusta**

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

YHTEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Julkisella työvoimapalvelulla edistetään työmarkkinoiden toimivuutta tämän lain mukaisesti.

2 §

Julkinen työvoimapalvelu

Työvoimaviranomainen järjestää tai hankkii julkisena työvoimapalveluna työnvälityspalveluita, työvoimapoliittista aikuiskoulutusta ja muita ammatillisen kehittymisen palveluita sekä edistää työttömien työllistymistä työllistämistuen avulla. Julkiseen työvoimapalveluun kuuluvat myös muut tämän lain mukaiset tuet, avustukset ja etuudet.

Toimeentulon turvaamisesta työnhaun ajal-

ta työmarkkinatuella ja työttömyyspäivärahalla säädetään työttömyysturvalaissa (1290/2002).

3 §

Julkisen työvoimapalvelun tavoitteet

Julkisella työvoimapalvelulla pidetään yllä ja edistetään työvoiman kysynnän ja tarjonnan tasapainoa työmarkkinoilla, turvataan työvoiman saatavuutta, torjutaan työttömyyttä sekä järjestetään työtä hakeville mahdollisuuksia tehdä työtä.

Julkisen työvoimapalvelun tarkoituksena on auttaa työnhakijaa saamaan haluamaansa, hänelle soveltuvaa työtä ja koulutusta sekä työnantajaa hankkimaan tarvitsemaansa työvoimaa. Työnhakija-asiakkaalle tarjottavien työvoimapalvelujen tulee perustua asiakkaan tarpeisiin ja vapaaseen valintaan sekä tukea hänen työllistymistään ja pysymistään vapailta työmarkkinoilla.

Julkista työvoimapalvelua tarjottaessa ja kehitettäessä työvoimaviranomaisen on lisäksi otettava huomioon työvoimapoliittiset tavoitteet, jotka työministeriö vahvistaa vuosittain.

4 §

Työvoima- ja talouspolitiikan vuorovaikutus

Valtio edistää korkeaa ja tasaista työvoiman kysyntää yleisillä talous- ja elinkeinopoliittisilla sekä muilla työllisyyteen vaikuttavilla toimenpiteillä.

Työvoiman saatavuuden turvaamiseksi ja työttömyyden torjumiseksi valtio edistää aktiivisella työvoimapolitiikalla ja elinkeino- ja koulutuspoliittisilla sekä muilla kehittäville ja ohjaavilla toimenpiteillä työvoiman kysynnän ja tarjonnan ammatillista ja alueellista kohentamista.

Toimeentulon turvaavaan, työpaikan vapaaseen valintaan ja tuottavan työn tekemiseen perustuvan täystyöllisyyden saavuttamiseksi valtio edistää vakaata ja alueellisesti tasapainoista talous-, työllisyys- ja muuta yhteiskunnallista kehitystä.

Työvoimaviranomainen huolehtii esitysten tekemisestä muiden valtion viranomaisten tavoitteiden ja toimenpiteiden yhteensovittamisesta 2 ja 3 momentissa säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

5 §

Työllisyysnäkökohtien huomioon ottaminen investoinneissa

Valtion, kuntien ja kuntayhtymien on huolehdittava, että niiden rahoittamat investoinnit sekä investointien edellyttämä työvoiman käyttö ajoitetaan suhdannevaihteluita tasoitavasti. Myönnettäessä valtion talousarviossa olevasta määrärahasta lainoja, avustuksia tai korkotukea investointeihin on otettava huomioon työllisyyden edistämiseen ja tasapainoiseen aluekehitykseen liittyvät näkökohdat.

6 §

Lain toimeenpano

Tämän lain toimeenpanoa johtaa, ohjaa ja kehittää ylipäinän viranomaisena työministeriö. Työministeriö antaa vuosittain julkisen työvoimapalvelun tavoitteiden toteutumista sekä työvoimapalvelun tilaa ja kehitystä koskevan työllisyyskertomuksen käytettäväk-

si hallituksen toimenpidekertomuksen oheisaineistona.

Työvoimatoimisto sekä työvoima- ja elinkeinokeskus hoitavat julkisen työvoimapalvelun toimeenpanotehtävät, jollei lailla toisin säädetä.

Työvoimaviranomainen pitää yllä asiakkaiden omatoimiseen käyttöön soveltuvaan, avoimia työpaikkoja, koulutusmahdollisuuksia ja henkilöasiakkaita koskevien tietojen tietojärjestelmää, jolla nopeutetaan työmarkkinoiden tiedonvälitystä ja tehostetaan työvoimatoimiston palvelujen järjestämistä. Tietojärjestelmästä ja yksityisyyden suojasta sitä käytettäessä säädetään työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmästä annetussa laissa (1058/2002).

7 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *asiakkaalla* työvoimaviranomaisen palveluita sekä tämän lain ja maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta (493/1999) annetun lain mukaisia tukia, avustuksia ja etuuksia hakevaa tai saavaa yksityistä henkilöä (*henkilöasiakas*) ja työnantajaa (*työnantaja-asiakas*);

2) *työsuhteella* työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä ja merimieslain (423/1978) 1 §:ssä tarkoitettua työnantajan ja työntekijän sopimussuhdetta sekä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettua työnantajan ja oppisopimusoppilaan sopimussuhdetta (*oppisopimuskoulutus*);

3) *työnhakijalla* työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmään työnhakijaksi rekisteröityä henkilöasiakasta, joka on pitänyt työhakemuksensa voimassa;

4) *nuorella* alle 25-vuotiasta työtöntä työnhakijaa;

5) *pitkäaikaistyöttömällä* työtöntä työnhakijaa, joka on ollut yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä työnhakijana sekä työtöntä työnhakijaa, joka on ollut useammassa työttömyysjaksossa yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana ja joka työttömyyden toistuvuuden ja kokonaiskeston

perusteella on rinnastettavissa yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä olleeseen työnhakijaan;

6) *vajaakuntoisella* henkilöasiakasta, jonka mahdollisuudet saada sopivaa työtä, säilyttää työ tai edetä työssä ovat huomattavasti vähentyneet asianmukaisesti todetun vamman, sairauden tai vajavuuden takia;

7) *työvoimapolitiittisella aikuiskoulutuksella* työvoimaviranomaisen työvoimapolitiittisin perustein hankkimaa koulutusta;

8) *työllisyysmäärärahoilla* valtion talousarviossa työministeriön hallinnonalan pääluokkaan osoitettuja määrärahoja, jotka on tarkoitettu työllisyyden edistämiseen ja työttömyyden torjuntaan;

9) *työllistämistuella* työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi tarkoitettua tukea, jota voidaan työllisyysmäärärahoista myöntää työnantajalle palkkauskustannuksiin tai henkilöasiakkaalle toimeentulon turvaamiseksi;

10) *normaalilla työllistämistuella* työllistämistukea, jonka määrä on 19,85 euroa päivältä;

11) *yhdistelmätuella* työttömyysturvalain 7 luvun 6 §:ssä tarkoitettua tukea, jossa työmarkkinatuki maksetaan työnantajalle joko yksinään tai yhdistettynä työllistämistukeen;

12) *palvelukokonaisuudella* työnantajalle myönnettävällä työllistämistuella, yhdistelmätuella tai valtion virastossa tai laitoksessa palkkauskustannuksiin myönnettyillä työllisyysmäärärahoilla tapahtuvan työllistämisen yhdistämistä muihin työllistymistä edistäviin palveluihin;

13) *työssäkäyntialueella* työttömyysturvalain 1 luvun 9 §:ssä tarkoitettua aluetta.

Tätä lakia sovellettaessa virkasuhteessa tehtävä työ ja virkasuhteeseen liittyvä asia rinnastetaan työsuhteeseen ja työsopimusasiaan.

8 §

Työtön työnhakija

Työttömällä työnhakijalla tarkoitetaan tässä laissa 17 vuotta täyttänyttä työnhakijaa, joka on työkykyinen, työmarkkinoiden käytettävissä ja työtön. Henkilöä pidetään työttömänä työnhakijana enintään sen kalenterii-

kuukauden loppuun, jona hän täyttää 65 vuotta.

Työkykyisellä tarkoitetaan henkilöä, joka ei saa sairausvakuutuslain (364/1963) mukaista päivärahaa tai kansaneläkelain (347/1956) mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea taikka täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa etuutta jonkin muun lain nojalla ja jota ei ole todettu sairausvakuutuslain tai kansaneläkelain mukaisesti työkyvyttömäksi. Lisäksi työkykyisenä pidetään mainitun etuuden saajaa tai mainituilla tavoilla työkyvyttömäksi todettua, jonka työllistymistä työvoimatoimiston arvon mukaan voidaan tuloksellisesti tukea julkisella työvoimapalvelulla. Kansaneläkelain 22 §:n 2 momentin perusteella tai työkyvyttömyyden perusteella toisen valtion lainsäädännön mukaan eläkettä saavaa pidetään kuitenkin työkykyisenä.

Työmarkkinoiden käytettävissä olevalla tarkoitetaan henkilöä, joka työttömyysturvalaissa tarkoitettulla tavalla ei:

- 1) ole estynyt olemasta työmarkkinoilla;
- 2) itse aseta rajoituksia, jotka estäisivät tarjotun työn vastaanottamisen työmarkkinoilla yleisesti sovellettavin ehdoin tai tarjottuun hänelle soveltuvaan koulutukseen osallistumisen;
- 3) ole eronnut työstä tai koulutuksesta 2 kohdassa tarkoitettujen rajoitusten johdosta; tai
- 4) ole päätoiminen opiskelija.

Työttömällä tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole työsuhteessa eikä työllisty päätoimisesti yritystoiminnassa tai sitä vastaavalla tavalla omassa työssään. Työsuhteessa olevaa pidetään työttömänä, jos hän on kokonaan lomautettu tai hänen säännöllinen viikoittainen työskentelyaikansa on alle neljä tuntia.

2 luku

Julkisessa työvoimapalvelussa noudatettavat periaatteet

1 §

Palvelutarve ja ennakointi

Julkista työvoimapalvelua tarjotaan ja ke-

hitetään asiakkaiden palvelutarpeen ja tilanteen mukaisesti.

Työvoimaviranomaisen tehtävänä on selvittää ja ennakoida elinkeinorakenteen sekä työvoiman kysynnän ja tarjonnan määrällisiä ja laadullisia muutoksia, jotka otetaan huomioon julkisen työvoimapalvelun toimeenpanossa ja kehittämisessä. Työvoimaviranomaisen tulee erityisesti ennakoida työnantajien työvoiman tarpeita ja osaamisvaatimuksia sekä henkilöasiakkaiden työmarkkinavalmiuksien yksilöllisiä kehittämistarpeita.

2 §

Toimeenpanojärjestys ja työllisyysmäärärahojen käyttö

Julkisella työvoimapalvelulla edistetään työllistymistä ensisijaisesti avoimille työmarkkinoille joko suoraan tai koulutuksen avulla. Toissijaisesti työllistymistä tuetaan käyttämällä työllisyysmäärärahoja.

Työllistymistä edistettäessä ja tuettaessa selvitetään ensin henkilöasiakkaan mahdollisuudet saada työtä työssäkäyntialueellaan.

Työllisyysmäärärahoista voidaan osoittaa tai myöntää valtion talousarvion rajoissa määrärahoja valtion virastoille ja laitoksille, kunnille ja kuntayhtymille sekä yksityisille, yhteisöille ja säätiöille investointeihin, palkkauskustannuksiin, henkilölle toimeentulon turvaamiseksi maksettaviin korvauksiin sekä muuhun työllisyyden edistämiseen.

3 §

Tasapuolisuus

Julkisessa työvoimapalvelussa noudatetaan tasapuolisuutta ja puolueettomuutta.

Työriitä ei vaikuta julkiseen työvoimapalveluun. Henkilökohtaisen palvelun yhteydessä on työriidasta kuitenkin annettava tietoja asiakkaalle.

4 §

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen

Julkista työvoimapalvelua tarjottaessa, ke-

hitettäessä sekä siitä tiedotettaessa on pyrittävä aktiivisesti edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Työmarkkinoista sekä työ- ja koulutusvaihtoehtoista tiedottamisessa on edistettävä tasa-arvon toteutumista työmarkkinoilla. Työ- ja koulutusvaihtoehtoja, avoimia työpaikkoja sekä työnhakijoita on esiteltävä tasapuolisesti samojen periaatteiden mukaisesti riippumatta henkilön sukupuolesta tai välillisesti sukupuolesta johtuvasta syystä siten, että naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet työnhakuun, ammatilliseen kehittymiseen ja koulutukseen. Koulutusta järjestettäessä ja hankittaessa on huolehdittava siitä, että annettava opetus tukee tasa-arvon edistämistä.

5 §

Maksuttomuus

Julkinen työvoimapalvelu on maksutonta, ellei jäljempänä tai muussa laissa taikka valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla annetussa työministeriön asetuksessa toisin säädetä. Työvoimatoimiston tarjoamat palvelut ovat henkilöasiakkaalle maksuttomia. Työnantajalle maksuttomia ovat työnvälityspalvelut.

Työministeriön asetuksella säädetään 1 luvun 6 §:n 3 momentissa tarkoitettun tietojärjestelmän käytön maksullisuudesta sekä tarkemmin 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettujen työnantajan erityispalveluiden maksullisuudesta.

6 §

Käytettävät kielet

Julkista työvoimapalvelua tarjottaessa sekä siitä tiedotettaessa suomenkielisen ja ruotsinkielisen väestön tarpeet on otettava huomioon samojen perusteiden mukaisesti siten kuin erikseen säädetään. Julkista työvoimapalvelua annettaessa on lisäksi otettava huomioon saamenkielisen väestön tarpeet.

II OSA

**TYÖVOIMATOIMISTON PALVELUT
JA PALVELUPROSESSI**

3 luku

Työvoimatoimiston palvelujen perusteet

1 §

*Työvoimatoimiston palvelujen järjestäminen
ja hankinta*

Työvoimatoimiston palvelut järjestetään itsepalveluina ja henkilökohtaisina palveluina.

Tämän lain mukaisia palveluja voidaan tarpeen mukaan tukea järjestämällä niitä täydentäviä palveluja. Täydentävinä palveluina voidaan toteuttaa myös ajankohtaisesti tai alueellisesti tarpeellisia hankkeita.

Palveluja ja täydentäviä palveluja voidaan myös ostaa taikka järjestää tai ostaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa, jos tätä pidetään taloudellisena ja tarkoituksenmukaisena.

2 §

Palvelutarpeen arviointi ja palvelujen tarjoaminen

Asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella tarjotaan palveluja, jotka parhaiten turvaavat osaavan työvoiman saatavuutta ja edistävät henkilöasiakkaan sijoittumista avoimille työmarkkinoille. Palvelutarve arvioidaan vuorovaikutuksessa asiakkaan ja työvoimatoimiston kesken.

Palveluja tarjotaan siten, että niillä:

1) parannetaan ura-, työpaikka- ja henkilövalintojen onnistumisen edellytyksiä;

2) lisätään työvoiman ammatillista pätevyyttä;

3) helpotetaan työmarkkinoilla tarjolla olevien vaihtoehtoisten ratkaisujen etsintää ja tuetaan onnistuneita valintoja tarjolla olevien vaihtoehtojen puitteissa;

4) edistetään vajaakuntoisten henkilöiden tasavertaista kohtelua työmarkkinoilla parantamalla heidän mahdollisuuksiaan saada työtä ja pysyä työssä;

5) järjestetään työttömille mahdollisuuksia tehdä työtä;

6) ehkäistään työttömien syrjäytymistä työmarkkinoilta.

Asiakas voi työvoimatoimiston toiminta-alueesta riippumatta saada palveluja siitä toimipisteestä, missä niitä on tarjolla, jollei lailla toisin säädetä.

3 §

Palveluprosessin eteneminen

Asiakkaalle tarjotaan mahdollisuuksia omatoimiseen palvelujen käyttöön itsepalvelun ja tiedottavien palvelujen avulla. Jos palvelujen käyttäminen tällä tavalla ei ole asiakkaan palvelutarpeen kannalta tarkoituksenmukaista taikka ei johda työhön tai koulutukseen sijoittumiseen tai työpaikan täyttämiseen, työvoimatoimiston on yhdessä asiakkaan kanssa suunniteltava ja järjestettävä tehostuvia palveluja (*palveluprosessi*).

Työttömälle työnhakijalle pyritään järjestämään mahdollisuus tehdä työtä työllisyysmäärärahojen avulla, jollei hän työllisty 1 momentin mukaisesti eikä häntä onnistuta ohjaamaan koulutukseen niin kuin tässä laissa tai erikseen säädetään.

Työllisyysmäärärahojen avulla tuetaan erityisesti pitkäaikaistyöttömien, nuorten ja vajaakuntoisten työllistymistä sekä ehkäistään työttömyyden pitkittymistä ja tasoitetaan työttömyyden alueellisia eroja.

4 §

Muiden viranomaisten palveluihin ohjaaminen

Jos henkilöasiakkaan tarvitsemia palveluja ei ole mahdollista järjestää työvoimatoimiston palveluina, työvoimatoimiston tehtävänä on huolehtia siitä, että asianomaiselle annetaan tietoja muista kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan tarpeen mukaan sosiaali-, terveydenhuolto- tai opetusviranomaisen tai Kansaneläkelaitoksen taikka muun palvelujen järjestäjän palvelujen piiriin yhteistyössä niitä järjestävien tahojen kanssa.

Työvoimatoimiston osallistumisesta aktiivointisuunnitelman laatimiseen ja velvolli-

suudesta aloittaa toimenpiteet työttömän työnhakijan aktivointisuunnitelman tekemiseksi säädetään kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa (189/2001).

5 §

Työnhakijaksi rekisteröityminen

Työvoimatoimisto rekisteröi työnhakijaksi työhallinnon asiakaspalvelun tietojärjestelmään henkilöasiakkaan, joka pyytää sitä henkilökohtaisesti työvoimatoimistossa. Työvoimatoimisto voi hyväksyä sähköisesti tai muullakin tavoin esitetyn pyynnön. Henkilöasiakkaan tulee antaa julkisen työvoimapaalvelun tarjoamiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset ammatillisesta osaamisestaan, työkokemuksestaan, koulutuksestaan ja työkyvystään. Henkilön katsotaan rekisteröityneen työnhakijaksi myös, jos työnantaja on tehnyt hänestä työvoimatoimistolle työsopimuslain 5 luvun 4 §:n 3 momentin mukaisen ryhmälo-
mautusilmoituksen. Rekisteröitymiseen liittyvistä menettelytavoista säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Työnhakijaksi rekisteröityminen ei ole edellytyksenä tämän lain mukaisten palvelujen eikä tukien, avustusten ja etuuksien saamiselle, ellei jäljempänä toisin säädetä. Henkilöasiakas voidaan pyynnöstään rekisteröidä yksittäisen palvelun asiakkaaksi. Tällöin hänen ei katsota rekisteröityneen työnhakijaksi.

Asiakastietojen tallettamisesta tietojärjestelmään on kerrottava henkilöasiakkaalle.

6 §

Työhakemuksen voimassaolo

Työhakemuksen voimassaolon katsotaan alkaneen sinä päivänä, jolloin sitä on edellä säädetyllä tavalla työvoimatoimistolta pyydetty.

Työnhakijan on pidettävä työhakemus voimassa työvoimatoimiston edellyttämällä tavalla. Hakemuksen voimassaolo lakkaa, jos työnhakija:

1) ilmoittaa, ettei hän enää halua pitää hakemustaan voimassa;

2) ei uusi työhakemustaan työvoimatoimistossa sen antamana aikana ja edellyttämällä tavalla;

3) ei esitä työvoimatoimistolle sen antamassa määräajassa selvityksiä työhistorias-
taan ja muita julkisen työvoimapaalvelun tarjoamisen kannalta tarpeellisia selvityksiä 5 §:n 1 momentissa tarkoitetuista seikoista;

4) ei esitä työvoimatoimistolle 5 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja tai selvityksiä työnhakusuunnitelman mukaisesti; tai

5) ei osallistu työkyvyn ja työku-
nnon selvittämiseen liittyviin toimenpiteisiin, jotka ovat välttämättömiä hänen palvelutarpeensa selvittämiseksi.

Työhakemuksen voimassaolon lakattua työhakemus tulee uudelleen voimaan siten kuin 5 §:n 1 momentissa ja edellä tämän pykälän 1 momentissa säädetään. Jos työhakemuksen voimassaolo on lakannut 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettun menettelyn johdosta, edellytetään lisäksi, että henkilöasiakas pyytäessään rekisteröintiä sitoutuu osallistumaan työkyvyn ja työku-
nnon selvittämiseen liittyviin toimenpiteisiin.

7 §

Ulkomaalaisen rekisteröinti työnhakijaksi

Niiden valtioiden kansalaiset, joilla Suomi velvoittavien, työvoiman vapaata liikku-
vuutta koskevien kansainvälisten sopimusten perusteella on oikeus saapua Suomeen hake-
maan työtä ja ottaa vastaan työtä ilman työlupaa, rinnastetaan työnhakijaksi rekisteröitäessä Suomen kansalaisiin, jollei näistä sopimuksista muuta johdu.

Jollei Suomea velvoittavista kansainvä-
listä sopimuksista muuta johdu, muut ulko-
maan kansalaiset ja kansalaisuutta vailla
olevat rinnastetaan työnhakijaksi rekisteröi-
täessä Suomen kansalaisiin, jos:

1) heillä on myönnetyn oleskeluluvan tai oleskelu- ja työluvan perusteella oikeus ottaa vastaan työtä rajoituksetta; tai

2) heillä on oikeus ottaa vastaan määrätyn alan työtä edellyttäen, että heille myönnetty oleskelu- ja työlupa on tarkoitettu jatkuvaan maassaoloon.

8 §

Työnhakijan informointi

Työnhakijaa tulee informoida työnhakijaksi rekisteröinnin yhteydessä tai viipymättä sen jälkeen hänelle tarjolla olevista työvoimatoimiston palveluista ja hänen 6 §:n 2 momentin mukaisesta velvollisuudestaan pitää työhakemus voimassa.

Työtöntä työnhakijaa tulee 1 momentissa säädetyn lisäksi informoida työnhakuun liittyvistä seikoista, tarvittaessa hänen työllistymistään edistävästä muista palveluista ja toimenpiteistä, jäljempänä 9 §:ssä säädettyistä työttömän työnhakijan yleisistä velvollisuuksista sekä 6 §:n 2 momentin mukaisen velvollisuuden laiminlyönnistä aiheutuvista seuraamuksista ja työttömyyspäivärahan tai työmarkkinatuen saamisen keskeisistä työvoimapoliittisista edellytyksistä.

9 §

Työttömän työnhakijan yleiset velvollisuudet

Työttömän työnhakijan yleisenä velvollisuutena on hakea aktiivisesti työtä ja koulutusta sekä tarvittaessa hakeutua ja osallistua työnhakuaan tukeviin sekä työmarkkinavalmiuksiaan ja työllistymistään edistäviin palveluihin ja toimenpiteisiin.

10 §

Työpaikan ilmoittaminen

Työnantajan on ilmoitettava työvoimaviranomaiselle merkittävistä työvoiman käyttöä koskevista muutoksista ja uuden toimipisteen perustamisesta sekä avoimiksi tulevista työpaikoista (*ilmoitusvelvollisuus*). Työministeriön ja työnantajia edustavien yhdistysten välillä sovitaan ilmoitusvelvollisuuden tarkemmasta toimeenpanosta. Ilmoitusvelvollisuuden toimeenpanosta valtion virastoissa ja laitoksissa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Jos avointa työpaikkaa koskevan työpaikkailmoituksen perusteella on ilmeistä, että työnantaja rikkoo laissa säädettyä syrjintäkieltoa tai tasapuolisen kohtelun vaatimusta

taikka hakee työntekijää työtehtäviin, jotka ovat lain vastaisia tai joihin haetun henkilön työhön ottaminen on kiellettyä, eikä työnantaja työvoimatoimiston kehotuksesta ole oikaissut työpaikkailmoitustaan, työvoimatoimisto ei ota ilmoitusta vastaan. Muista työnantaja-asiakkaan palvelujen rajoituksista säädetään 4 luvun 7 §:ssä.

4 luku

Työnvälityspalvelut

1 §

Työnvälitys

Työnantajan ja työntekijän sopimusvapauden sekä vapaaseen valintaan perustuvalla työnvälityksellä edistetään työvoiman mahdollisimman tehokasta ja tarkoituksenmukaista työhönsijoittumista siten, että työnantaja saa tarjottuun työpaikkaan sopivimman ja parhaan saatavissa olevan työntekijän ja työntekijä työtä, jota hän parhaiten kykenee tekemään. Työnvälityksellä tuetaan työvoiman pysymistä avoimilla työmarkkinoilla.

Työnvälityspalveluja järjestettäessä ja kehitettäessä otetaan huomioon työvoiman ylimaiden rajojen tapahtuvan liikkuvuuden aiheuttamat tarpeet. Työnvälityspalveluna annetaan tietoja Suomessa työskentelevältä ulkomaalaiselta edellytettävistä luvista ja niiden myöntämisen edellytyksistä, joista säädetään ulkomaalaislaissa (378/1991). Työnvälityksestä Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen sekä kansainvälisestä harjoittelusta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

2 §

Työnvälityksen maksukiellot

Työllistymiseen suoraan tähtäävistä työnvälityspalveluista, jotka määritellään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, ei saa periä maksua henkilöasiakkaalta.

Työnvälitys merenkulkijoille on kiellettyä, jos siitä peritään maksua.

Seuraamuksista työnvälityksen maksukiel-

tojen rikkomisesta säädetään rikoslain (39/1889) 47 luvun 6 §:n 1 momentissa.

3 §

Työnantaja-asiakkaan työnvälityspalvelut

Työvoimatoimisto välittää avoimeksi ilmoitettuja työpaikkoja ja muita työntekomahdollisuuksia työnantajan toimeksiannon mukaisesti, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Työnantaja-asiakkaalle tarjottavia työnvälityspalveluja ovat:

- 1) avoimista työpaikoista tiedottaminen;
- 2) työvoiman saatavuutta ja hankintaa koskeva tiedonvälitys ja neuvonta;
- 3) työpaikkoihin sopivien työnhakijoiden etsiminen, esittely ja ehdolle asettelu työnhakijarekisterissä olevien työnhaku-, koulutus-, ammatti- ja työkokemustietojen perusteella;
- 4) mahdollisuuden tarjoaminen työnantajille hakea omatoimisesti työntekijöitä työvoimaviranomaisen ylläpitämistä erillistiedostoista, joihin työnhakijat ovat antaneet työnhakutietonsa.

4 §

Henkilöasiakkaan työnvälityspalvelut

Henkilöasiakkaalle tarjottavia työnvälityspalveluja ovat:

- 1) tietojen välittäminen avoimista työpaikoista, yrittäjyyden tarjoamista mahdollisuuksista ja muista työntekomahdollisuuksista;
- 2) itsepalveluna tapahtuva työpaikkojen haku;
- 3) työnhakuun liittyvä neuvonta ja työnhakuvalmennus.

Työnhakijalle tarjottavia työnvälityspalveluja ovat lisäksi:

- 1) työnhakijaksi rekisteröinti, työnhakutietojen kirjaaminen ja ylläpito;
- 2) työpaikkojen etsintä, esittely ja työtarjousten tekeminen sekä työhön osoittaminen;
- 3) työnhakijan esittely työnantajalle.

Työttömällä työnhakijalla on oikeus 5 luvun mukaisesti työnhaun tueksi laadittavaan työnhakusuunnitelmaan, jonka laatimiseksi, tarkistamiseksi tai uudistamiseksi työvoimatoimiston tulee määräjain varata hä-

nelle tilaisuus työnhakuhaastatteluun. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin henkilöasiakkaan 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetusta palveluprosessista sekä työnhakusuunnitelmista ja työnhakuhaastatteluista.

5 §

Työnhakuhaastattelut

Työtön työnhakija kutsutaan kuukauden kuluessa työnhakijaksi rekisteröinnistä työnhakuhaastatteluun, jollei se hänen tilanteensa huomioon ottaen ole tarpeetonta. Haastattelussa kartoitetaan työnhaun tavoitteet, tarkastetaan ja täydennetään työnhakutiedot, selvitetään tarjolla olevat työ- ja koulutusvaihtoehtot, arvioidaan palvelutarve sekä sovitaan työhakemuksen uusimisesta, jatkohaastatteluista ja muista jatkotoimenpiteistä (*alkuhaastattelu*).

Jatkossa työnhakuhaastatteluissa arvioidaan työnhaun tuloksellisuutta ja tehtyjen suunnitelmien toteutumista sekä selvitetään tarjolla olevia palveluvaihtoehtoja ja sovitaan jatkotoimenpiteistä. Tällöin arvioidaan myös tarve työkykyä ja terveydentilaa selvittäviin tutkimuksiin.

6 §

Työnantaja-asiakkaan maksulliset erityispalvelut

Työministeriön määräämissä työvoimatoimistoissa voidaan järjestää työnvälitystä täydentäviä, työnantajan tarpeita vastaavia henkilöstön hankintaan tai vähentämiseen taikka työyhteisön kehittämiseen liittyviä erityispalveluja (*henkilöstöratkaisut*) sekä työnantajien tilapäistyövoiman hankkimiseksi, työnvälitystä täydentävänä palveluna, työntekijöiden vuokrausta (*henkilöstövuokraus*).

Henkilöstöratkaisuja järjestävä työvoimatoimisto voi sopia toisen työvoimatoimiston (*partneritoimisto*) kanssa, millä edellytyksillä ja kustannuksin partneritoimisto osallistuu henkilöstöratkaisujen markkinointiin, toimeksiantojen hankintaan ja yksittäisten palvelujen järjestämiseen. Henkilöstöratkaisuja ja niiden alihankintapalveluja voidaan myös täydentää 3 luvun 1 §:ssä säädetyin perustein.

Maksullisten työnantajapalvelujen on oltava työvoimatoimistoittain ja partneritoimistoittain kannattavia. Niitä järjestettäessä on huolehdittava, ettei työvoimaviranomaiselle muodostu kilpailunrajoituksista annetun lain (480/1992) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräävää markkina-asemaa.

Vuokrattujen työntekijöiden työsuhteissa sovellettavasta työehtosopimuksesta säädetään työsopimuslain 2 luvun 9 §:ssä. Henkilöstöratkaisuisista ja henkilöstövuokrauksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Työnantaja-asiakkaan palveluiden rajoitukset

Työnvälityspalveluita ei tarjota työnantajalle, jos tämän aiemman menettelyn johdosta, työpaikkailmoituksen perusteella tai muutoin on perusteltua syytä epäillä, että:

1) työnantaja olennaisesti laiminlyö työsopimuslain 2 luvussa säädettyjä velvollisuuksiaan tai velvollisuuttaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja; tai

2) työntekijältä edellytettävät työtehtävät ovat ilmeisesti epäsiiveellisiä tai hyvän tavan vastaisia tai työhön liittyy ilmeinen väkivallan uhka taikka siinä esiintyy työntekijän terveydelle haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäsiivallista kohtelua.

Edellä 1 momentissa ja 3 luvun 10 §:n 2 momentissa säädettyjä rajoituksia sovelletaan myös työnantajan maksullisiin erityispalveluihin, työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen, työllistämistuen myöntämiseen sekä henkilöasiakkaan ohjaamiseen ja osoittamiseen 8 luvussa tarkoitettuihin työmarkkina-toimenpiteisiin.

Työvoimatoimiston on evätessään palvelun 1 tai 2 momentin tai 3 luvun 10 §:n 2 momentin nojalla annettava kirjallinen päätös.

8 §

Yksityiset työvoimapalvelut ja lain soveltaminen niihin

Yksityisillä työvoimapalveluilla tarkoitetaan tässä laissa työvoimaviranomaisista riip-

pumattomia yksityisen tai oikeushenkilön tarjoamia työnvälityspalveluja ja työvoiman vuokrausta sekä muita työnhakuun liittyviä palveluita.

Yksityisissä työvoimapalveluissa on noudatettava 2 §:ssä tarkoitettuja työnvälityksen maksukieltoja ja 2 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua tasapuolisuutta, eikä niissä saa tarjota alaikäistä työvoimaa työhön, johon sen ottaminen nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) mukaan on kiellettyä.

5 luku

Työnhakusuunnitelma

1 §

Työnhakusuunnitelman laatiminen

Työnhakusuunnitelman laatii työvoimatoimisto yhdessä työttömän työnhakijan kanssa. Suunnitelma on laadittava, jollei sen laatiminen ole ilmeisen tarpeetonta, viimeistään työttömyyden kestänyt yhdenjaksoisesti viisi kuukautta. Tällöin työnhakusuunnitelman tulee olla yksilöity.

Uudistettu, yksilöity työnhakusuunnitelma on laadittava, jos työtön työnhakija on:

1) saanut työttömyyspäivärahaa enimmäisajan; tai

2) saanut työttömyytensä perusteella työmarkkinatukea vähintään 500 päivältä; ja

3) hän on työmarkkinatukeen oikeutettu.

2 §

Työnhakusuunnitelman sisältö

Työnhakusuunnitelma sisältää työttömän työnhakijan osaamisen ja palvelutarpeen arvioinnin. Suunnitelmassa sovitaan työllistymistä edistävästä palveluista ja toimenpiteistä sekä tarvittaessa työmarkkinavalmiuksia ja toimintakykyä parantavista muista toimenpiteistä.

Yksilöity työnhakusuunnitelma sisältää työttömän työnhakijan haettavaksi työ- tai koulutuspaikkoja, muita työllistymistä edistäviä toimenpiteitä taikka työkyvyn tai terveydentilan selvittämiseen liittyviä toimenpiteitä. Jos hänen palvelutarpeensa sitä edellyt-

tää, yksilöity työnhakusuunnitelma voi myös koostua työvoimatoimiston palvelujen käytöstä.

Työnhakija ja työvoimatoimisto allekirjoittavat työnhakusuunnitelman.

3 §

Työnhakusuunnitelman korvaaminen kotoutumissuunnitelmalla tai aktivointisuunnitelmalla

Maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelma korvaa työnhakusuunnitelman. Maahanmuuttajan oikeudesta kotoutumissuunnitelmaan sekä kotoutumistoimenpiteistä ja niiden rinnastamisesta tässä laissa tarkoitettuihin palveluihin ja toimenpiteisiin säädetään maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetussa laissa.

Jos työttömällä työnhakijalla on kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain mukaisesti oikeus aktivointisuunnitelmaan, voidaan työnhakusuunnitelman sijasta laatia aktivointisuunnitelma.

4 §

Työttömän työnhakijan yhteistyövelvollisuus

Työtön työnhakija on velvollinen osallistumaan työnhakuhaastatteluihin sekä työnhaku- tai aktivointisuunnitelman laatimiseen samoin kuin osallistumaan työnhaku- tai aktivointisuunnitelmassa sovittuihin palveluihin ja toimenpiteisiin.

Työtön työnhakija, jonka kanssa on laadittu yksilöity työnhakusuunnitelma tai aktivointisuunnitelma, ja jonka työttömyys on kestänyt yhdenjaksoisesti vähintään viisi kuukautta, on velvollinen toteuttamaan suunnitelmaansa sillä osin kuin siinä on sovittu 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuista asioista. Työtön työnhakija on tällöin lisäksi velvollinen määräajoin työnhakusuunnitelmassa sovitulla tavalla ilmoittamaan, miten hän on suunnitelmaa toteuttanut. Jos työvoimatoimisto edellyttää muuta selvitystä suunnitelman toteuttamisesta, tämä ehto on kirjattava työnhakusuunnitelmaan.

Yhteistyövelvollisuuden laiminlyöntiin sovelletaan, mitä 3 luvun 6 §:n 2 momentin 4 kohdassa tai työttömyysturvalain 2 luvun 20 §:ssä säädetään.

5 §

Yhteistyövelvollisuuden voimassaolo

Yksilöityyn työnhakusuunnitelmaan liittyvä 4 §:n 2 momentin mukainen yhteistyövelvollisuus on voimassa sinä aikana, kun henkilö on työttömänä työnhakijana. Yhteistyövelvollisuus lakkaa, kun henkilö täyttää työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon.

6 §

Työvoimatoimiston velvollisuudet

Työvoimatoimiston tehtävänä on aktiivisesti tarjota työtä, koulutusta sekä työnhakusuunnitelmaan sisältyviä palveluja ja toimenpiteitä sekä seurata työnhakusuunnitelman toteutumista ja osaltaan huolehtia palveluprosessin etenemisestä.

Työvoimatoimiston on tarjottava uudistuksessa yksilöidyssä työnhakusuunnitelmassa olevat työllistymistä edistävät palvelut ja järjestettävä työnhakusuunnitelman mukaisesti muut toimenpiteet työttömälle työnhakijalle, kuitenkin työvoimatoimiston käytettäviksi osoitettujen määrärahojen rajoissa.

Työnhakusuunnitelma on edellytyksenä:

1) työttömän työnhakijan osoittamiselle työhön, jonka palkkauskustannuksiin myönnetään työllistämistukea tai yhdistelmä­tukea tai osoitetaan työllisyysmäärärahoja taikka jonka ajalta myönnetään 7 luvun 5 §:ssä tarkoitettua osa-aikalisää;

2) työttömän työnhakijan osoittamiselle 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun työelämävalmen­nukseen;

3) työllistämistuen myöntämiselle toimeen­tulon turvaamiseksi;

4) palvelukokonaisuudelle.

6 luku

Ammatillisen kehittymisen palvelut

1 §

Työvoimapoliittinen aikuiskoulutus

Työvoimapoliittisella aikuiskoulutuksella parannetaan aikuisväestön ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikka sekä edistetään ammattitaitoisen työvoiman saantia.

Työvoimaviranomainen hankkii työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen koulutuspalvelujen tuottajilta valtion talousarviossa työministeriön hallinnonalan pääluokassa koulutuksen hankkimista varten osoitetulla määrärahalla. Koulutuspalvelujen tuottajia voivat olla ammatillisen perus- tai lisäkoulutuksen järjestämisluvan saanut yhteisö, yliopisto, ammattikorkeakoulu tai muu soveltuva koulutuksen järjestäjä.

Työvoimapoliittinen aikuiskoulutus on pääasiassa ammatillisia valmiuksia edistävää koulutusta. Yleissivistävää koulutusta voidaan hankkia ammattiin tai tehtävään valmentavana koulutuksena silloin, kun sen puuttuminen estää työllistymistä tai osallistumista ammatilliseen koulutukseen. Hankittavaan koulutukseen voi käytännön ammatillisten valmiuksien parantamiseksi sisältyä työssä oppimista ja harjoittelua. Edellytyksistä, joilla voidaan hankkia yliopisto- tai ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus tai lukio-opintoja, säädetään valtioneuvoston asetuksella.

2 §

Koulutuksen yleiset hankintaperusteet

Koulutuksen suunnittelua ja hankkimista varten työvoimaviranomainen seuraa muun ammatillisen koulutuksen kehitystä. Koulutusmahdollisuuksien ja -vaihtoehtojen puitteissa pyritään ammatillisia valmiuksia edistäviin koulutushankintoihin, jotka tukevat ja edistävät:

- 1) työttömien pysyväisluontoista työllistymistä;
- 2) työssä pysymistä;

- 3) työvoimapoliittisesti tarkoituksenmukaista alueellista ja ammatillista liikkuvuutta;
- 4) työvoiman saatavuutta työvoimapolu-aloilla.

Työministeriö vahvistaa tarvittaessa asetuksella koulutushankintoja koskevia yleisiä hankintaehtoja.

3 §

Koulutuksen yhteishankinta

Jos tarkoituksena on hankkia koulutusta määrätyn yrityksen tai muun yhteisön tarpeisiin sen palveluksessa oleville tai sen palvelukseen tuleville työntekijöille, koulutushankinta voidaan 1 §:n 2 momentista poiketen suorittaa myös siten, että asianomainen työnantaja osallistuu koulutuksen rahoittamiseen yhdessä työvoimaviranomaisen kanssa (*koulutuksen yhteishankinta*).

4 §

Suhde muuhun valtion rahoitukseen

Hankittaessa koulutusta koulutuksen järjestäjältä, jolle myönnetään valtionavustusta tai valtion korvausta ammatillisten kurssikeskusten muuttumisesta ammatillisiksi aikuis-koulutuskeskuksiksi annetun lain (761/1990) nojalla, koulutuksen hintaa määriteltäessä otetaan vähennyksenä huomioon avustusta tai korvausta vastaava osuus koulutuksen hankintakustannuksista.

Mitä 1 momentissa säädetään koulutuksen hankintahinnan määrittelystä, sovelletaan vastaavasti myös muulta koulutuspalvelujen tuottajalta hankittavaan koulutukseen, johon suoritetaan erikseen valtionosuutta tai -avustusta.

5 §

Koulutuksen hankintasopimus

Koulutuksen hankkimisesta sovitaan työvoimaviranomaisen ja koulutuspalvelujen tuottajan välisellä kirjallisella sopimuksella. Jos koulutus hankitaan yhteishankintana, sopijaosapuolena on myös asianomainen työnantaja.

Hankintasopimuksessa sovitaan koulutuksen tavoitteista, sisällöstä, kestosta ja ajoituksesta, koulutukseen osallistuvista opiskelijoista, koulutuksen hinnasta sekä muista tarpeellisista koulutuksen toteuttamiseen ja järjestämiseen liittyvistä seikoista. Sopimukseen on kirjattava opiskelijan oikeusaseman perusteet. Koulutuksen yhteishankintaa käytettäessä sopimuksessa on lisäksi määriteltävä työnantajan rahoitusosuus.

Koulutus voidaan sopia toteutettavaksi tai aloitettavaksi joko sopimuksentekovuonna tai sitä seuraavina kalenterivuosina valtion talousarvion rajoissa.

Työvoimaviranomaisten tehtävistä koulutusta hankittaessa, menettelystä hankinnasta päätettäessä ja hankintasopimusta tehtäessä sekä sopimuksen tekemistä edeltävästä hankinta- ja tarjousmenettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Opiskelijavalinnan yleiset edellytykset

Opiskelijaksi voidaan valita koulutukseen ja koulutettavaan ammattiin tai tehtävään soveltuvia henkilöitä. Opiskelijoita koulutukseen valittaessa on lisäksi voimassa, mitä asianomaisen koulutuksen yleisistä pääsyedellytyksistä jäljempänä ja erikseen säädetään.

Koulutukseen valittavan tulee olla oppivelvollisuuden suorittanut. Henkilö voidaan valita koulutukseen ennen kuin hän on täyttänyt 20 vuotta vain, jos ammatilliseen peruskoulutukseen osallistumisen tai työllistymisen edellytyksenä on perusopetuksen oppimäärän loppuun suorittaminen, lukio-opintojen täydentäminen tai muu valmentava koulutus taikka jos henkilön työllistymiseksi ei ole tarkoituksenmukaisella tavalla järjestettävissä muuta ammatillista valmiuksia edistävää koulutusta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun oppivelvollisuuden ja iän tulee täytyä koulutuksen alkamisajankohtaan mennessä.

7 §

Opiskelijavalinnasta päättäminen

Opiskelijoiden valitsemisesta koulutukseen

päätää työvoimaviranomainen. Opiskelijoiden valintamenettelystä säädetään tarvittaessa tarkemmin työministeriön asetuksella.

Opiskelijaksi ottamisesta päättää koulutuspalvelun tuottaja, jos yliopistolta tai ammatikorkeakoululta hankitaan tutkinto.

8 §

Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet

Opiskelijalla on oikeus saada koulutus- tai opetussuunnitelman mukaista opetusta, johon hänen tulee säännöllisesti osallistua sekä suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyä asiallisesti.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, työvoimapolitiisessa aikuiskoulutuksessa on opiskelijan oikeudesta turvalliseen opiskeluympäristöön, opintojen hyväksilukemisesta, opiskeluoikeuden menettämisestä, opiskelijan salassapitovelvollisuudesta, kurinpidosta ja opiskelijan kuulemisesta sekä muutoksenhausta koulutuspalvelun tuottajan päätökseen voimassa, mitä niistä asianomaisen tutkinnon tai oppimäärän suorittamiseen tähtäävää, muuna kuin maksullisena palvelutoimintana tai henkilöstökoulutuksena järjestettävää koulutusta koskevassa lainsäädännössä säädetään, tai tällaisen lainsäädännön puuttuessa, mitä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa säädetään.

9 §

Koulutuksen keskeyttäminen

Jos opiskelija on ollut poissa koulutus- tai opetussuunnitelman mukaisesta koulutuksesta siten, ettei hän ilmeisesti kykene hyväksyttävästi suoriutumaan suunnitelman mukaisista opinnoista tai hän on muutoin olennaisesti laiminlyönyt opiskeluaan, koulutus on katsottava keskeytyneeksi. Opiskelijan on aina katsottava olennaisesti laiminlyöneen opiskeluaan, jos hän on ollut luvatta poissa yhdenjaksoisesti viisi opetuspäivää.

Koulutuspalvelujen tuottaja tekee koulutuksen keskeyttämisestä kirjallisen päätöksen. Jos koulutuksen järjestäjä ei ole julkisen valvonnan alainen koulutuspalvelujen tuottaja, päätöksen koulutuksen keskeyttämisestä

tekee vastaavasti koulutuksen hankkinut työvoimaviranomainen. Opiskelijalle on ennen päätöksen tekemistä varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava opiskelijalle. Lisäksi koulutuspalvelujen tuottajan on viipymättä ilmoitettava tekemästään päätöksestä koulutuksen hankkineelle työvoimaviranomaiselle.

10 §

Koulutukseen liittyvä työssäoppiminen ja harjoittelu

Koulutukseen liittyvän työssäoppimis- tai harjoittelujakson aikana opiskelija ei ole työsuhteessa sen järjestäjään eikä koulutuspalvelujen tuottajaan, elleivät opiskelija ja työssäoppimis- tai harjoittelujakson järjestäjä ole toisin sopineet. Jos työssäoppiminen tai harjoittelu on sovittu toteutettavaksi työsuhteessa, 2 ja 3 momentin säännöksiä ei sovelleta.

Työssäoppimisesta ja harjoittelusta sen järjestäjä, koulutuspalvelujen tuottaja ja opiskelija tekevät sopimuksen. Sopimukseen ja koulutuspalvelun tuottajan tehtäviin sovelletaan, mitä työmarkkinatoimenpiteestä tehtävästä sopimuksesta ja työvoimatoimiston tehtävistä säädetään 8 luvun 4 §:ssä.

Koulutuspalvelujen tuottaja on velvollinen järjestämään opiskelijoille työssäoppimis- ja harjoittelujaksojen ajaksi ryhmävastuuvakuutuksen.

11 §

AmmatINVALINTA ja urasuunnittelu

AmmatINVALINTA- ja urasuunnittelupalveluilla autetaan henkilöasiakasta ratkaisemaan ammatINVALINTAAN ja ammatilliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä sekä tuetaan työelämään sijoittumista ja elinikäistä oppimista. Palvelujen tavoitteena on auttaa henkilöasiakasta tekemään ammatilliseen kehittymiseen tähtäävä suunnitelma. Palvelua annettaessa otetaan huomioon henkilöasiakkaan edellytykset ja ammatilliset tavoitteet sekä työelämän ja koulutuksen tarjoamat mahdollisuudet. Henkilöasiakkaan suostumuksella ammatINVALINTA- ja urasuunnittelupalveluissa käy-

tetään tarvittaessa asianmukaisia psykologisia arviointi- ja kuntoutusmenetelmiä.

Henkilöasiakkaan soveltuvuutta sekä koulutus- ja työvaihtoehtoja voidaan selvittää terveydentilan ja työkunnon tutkimuksilla, koulutuskokeiluilla, työ- ja koulutuskokeiluilla, 8 luvussa tarkoitetuilla työkokeiluilla, tutustumiskäynneillä oppilaitoksiin sekä asiantuntijalausunnoilla ja -konsultaatioilla.

12 §

Koulutus- ja ammatitietopalvelu

Koulutus- ja ammatitietopalvelulla tuetaan työelämään sijoittumista ja elinikäistä oppimista välittämällä tietoa kaikista yleissivistävistä, ammatillisista ja korkea-asteen koulutusmahdollisuuksista, aloista, ammateista ja työtehtävistä, niiden osaamisvaatimuksista ja työmarkkinoista sekä neuvomalla henkilöasiakkaita koulutukseen ja työelämään liittyvissä asioissa.

13 §

Ammatillinen kuntoutus

Ammatillisen kuntoutuksen tarkoituksena on edistää vajaakuntoisen ammatillista suunnittelua, kehittymistä, työllistymistä ja työssä pysymistä. Ammatillisessa kuntoutuksessa vajaakuntoisia henkilöasiakkaita varten järjestetään:

- 1) ammatINVALINTA- ja urasuunnittelupalvelua ja siihen liittyviä terveydentilaa ja soveltuvuutta selvittäviä tutkimuksia, asiantuntijakonsultaatioita, työ- ja koulutuskokeiluja, tutustumiskäyntejä ammattioppilaitoksissa ja työkokeiluja työpaikalla;
- 2) työhönsijoittumiseen ja koulutukseen liittyvää neuvontaa ja ohjaamista;
- 3) valmentavaa ja ammatillista työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta; sekä
- 4) työhönsijoituksen ja työssäpysymisen tukemiseksi työkunnon tutkimuksia, asiantuntijalausuntoja ja -konsultaatioita, työ- ja koulutuskokeiluja, tutustumiskäyntejä ammattioppilaitoksissa, työhön valmennusta ja 8 luvussa tarkoitettuja työkokeiluja.

Vajaakuntoisen työllistymistä ja työssä

pysymistä voidaan tukea työnantajalle myönnettävällä työolosuhteiden järjestelytuella.

14 §

Vakuutusturva

Ammatinvalinnanohjauksen ja vajaakuntoisten työhön sijoituksen tai työssä pysymisen tukemiseksi tarkoitettussa työ- ja koulutuskokeilussa ammattioppilaitoksessa, työ- ja koulutuskokeilussa taikka työnhakuvalmenuksessa tai 8 luvussa tarkoitettussa työmarkkinatoimenpiteessä tai tutustumiskäynnillä oppilaitoksessa sattuneesta tapaturmasta tai niissä saadusta ammattitaudista suoritetaan henkilöasiakkaalle korvaus valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) säädetään työtapa- turmasta. Korvaus maksetaan siltä osin kuin vahingoittuneella ei ole oikeutta vähintään samansuuruiseen korvaukseen muun lain no- jalla.

Valtiokonttori käsittelee asian, joka koskee korvauksen suorittamista valtion varoista 1 momentin nojalla.

Työministeriö järjestää 1 momentissa tar- koitettuihin toimenpiteisiin osallistuville ryh- mävastuuvakuutuksen.

15 §

*Tukitoimenpiteitä koskeva asetuksenanto-
valtuus*

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tar- kemmin ammatinvalinta- ja urasuunnittelun järjestämisestä sekä vajaakuntoisten 11 §:n 2 momentissa ja 13 §:n 1 momentin 1 ja 4 kohdassa tarkoitettujen tukitoimenpiteiden järjestämisestä samoin kuin vastaavien tuki- toimenpiteiden järjestämisestä vaikeasti työl- listyville työnhakijoille. Valtioneuvoston ase- tuksella säädetään myös tukitoimenpiteisiin liittyvistä etuuksista sekä 13 §:n 2 momen- tissa tarkoitettusta työolosuhteiden järjestely- tuesta.

7 luku

**Työllistymisen edistäminen työllisyysmäärä-
rahojen avulla**

1 §

Työllistämistuki työnantajalle

Työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi ja työmarkkinoille sijoittumisen edellytysten parantamiseksi voidaan työllisyysmäärärahoista myöntää työnantajalle työllistämistukea palkkauskustannuksiin.

Yhdistelmätuella järjestetään työtä ensisi- jaisesti työmarkkinatukeen oikeutetuille, jot- ka eivät työttömyysturvalain 7 luvun 6 §:ssä tarkoitettua yhdistelmätuen käyttöön oikeut- tavan työttömyytensä aikana ole olleet työssä tai joiden työssäolo avoimilla työmarkkinoilla on ollut vähäistä ja satunnaista ja joita ei ole edellä tarkoitettuna työttömyysaikana ennen yhdistelmätuen käyttöä työllistetty työnanta- jalle myönnetyllä työllistämistuella.

Työllistämistuella ja yhdistelmätuella jär- jestettävän työn tarkoituksena on parantaa työttömän työnhakijan työmarkkina-asemaa edistämällä työhön sijoittumista, parantamalla ammattitaitoa ja osaamista, edistämällä pit- kään työttömänä olleiden pääsemistä tai pala-amista avoimille työmarkkinoille, paranta- malla työllistymismahdollisuuksia ja sopeu- tumista työelämän rakenteellisiin muutoksiin sekä ehkäisemällä syrjäytymistä työmarkki- noilta.

Työvoimatoimisto voi tukea myönnettäes- sä asettaa tuen saamiselle työllistettävän ja tuen tarkoituksen toteuttamisen kannalta tar- peellisia ehtoja.

2 §

*Työnantajaan liittyvät työllistämistuen
edellytykset*

Työllistämistukea voidaan myöntää kun- nalle, kuntayhtymälle ja yhteisölle sekä muul- le työnantajalle.

Tukea ei myönnetä, jos:

1) työnantaja on hakemuksen jättämistä edeltäneiden yhdeksän kuukauden aikana tuo-

tannollisista tai taloudellisista syistä irtisano-
nut tai lomauttanut työntekijöitä työssäkäyn-
tialueella samoista tai samanlaisista tehtävistä
taikka lyhentänyt heidän työaikaansa;

2) tukeen perustuva työhön ottaminen
aiheuttaisi muiden tukea saavan työnantajan
palveluksessa olevien työntekijöiden irtisano-
misen tai lomauttamisen taikka heidän työ-
olosuhteidensa tai etuuksiensa huonontumi-
sen;

3) tuen kohteena olevan työpaikan arvioi-
daan täyttyvän ilman tukeakin;

4) työnantaja saa työllistettävän henkilön
palkkaamiseen tai työllistämisen edistämiseen
samalta ajalta muuta valtion tukea;

5) tuki vääristäisi samoja tuotteita tai
palveluja tarjoavien tahojen välistä kilpailua.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää
poikkeuksista 2 momentin 3 ja 4 kohdassa
säädettyihin edellytyksiin.

3 §

Työsuhteeseen liittyvät työllistämistuen edellytykset

Työllistämistukea voidaan myöntää, jos
työnantaja sitoutuu maksamaan kyseiseen
työsuhteeseen sovellettavan työehtosopimuk-
sen mukaisen palkan, tai jollei sovellettavaa
työehtosopimusta ole, tavanomaisen ja koh-
tuullisen palkan kyseisestä työstä.

Työllistämistukea ei myönnetä, jos työsuh-
de, jota varten tuki on tarkoitettu, on alkanut
ennen kuin tuen myöntämisestä on tehty
päätös.

Työnantaja ei saa sijoittaa muun työn
järjestäjän tehtäviin työllistettyä, jonka palk-
kaukseen on myönnetty työllistämistukea.
Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuiten-
kin säätää kunnan, yhdistyksen ja säätiön
oikeudesta sijoittaa työllistetty muun työn
järjestäjän tehtäviin ja edelleen sijoituksen
ehdoista.

Yritykselle työllistämistukea voidaan
myöntää vain toistaiseksi voimassa olevan
työsopimuksen perusteella. Työllistämistukea
voidaan kuitenkin myöntää määräaikaisen
työsopimuksen perusteella yritykselle:

- 1) yhdistelmätukena;
- 2) oppisopimuskoulutukseen;
- 3) palvelukokonaisuuteen liittyvän työtilai-

suuden järjestämiseksi vaikeasti työllistettä-
vän työllistymisedellytysten parantamiseksi;

4) pitkäaikaistyöttömän palkkaamiseen
vuorotteluvapaakokeilusta annetussa laissa
(1663/1995) tai vuorotteluvapaalaissa (1305/
2002) tarkoitetuksi sijaiseksi;

5) metsänparannustöiden suorittamiseen.

4 §

Valtion virastolle tai laitokselle osoitettavat määrärahat

Valtion virastolle tai laitokselle voidaan
osoittaa määrärahoja työttömän työllistämi-
sestä aiheutuviin palkkauskustannuksiin nou-
dattaen, mitä 1 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 2 §:n
2 ja 3 momentissa, 3 §:n 1—3 momentissa,
10 §:n 4 momentissa sekä 11 §:n 1 ja 3
momentissa työllistämistuesta palkkauskus-
tannuksiin säädetään. Määrärahoista voidaan
maksaa työllistetyn palkkauskustannukset ko-
konaisuudessaan sekä muita työn järjestämi-
sestä aiheutuneita kustannuksia sen mukaan
kuin valtioneuvosto työllisyysmäärärahojen
alueellisen jaon yhteydessä päättää.

Työllisyysmäärärahoista voidaan maksaa
palkkauskustannukset sellaisen työn järjestä-
miseen, jossa työaika on palkanmaksukautta
vastaavana ajanjaksona vähintään 85 prosent-
tia alan säännöllisestä työajasta.

5 §

Työllistämistuki toimeentulon turvaamiseksi

Omaehtoisen työllistymisen tukemiseksi
voidaan myöntää työllistämistukea toimeen-
tulon turvaamiseksi:

1) starttirahana yrittäjäksi ryhtyvälle työt-
tömälle työnhakijalle ajaksi, jonka yritystoi-
minnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisen
arvioidaan kestävän;

2) jäljempänä 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun
työelämävalmennukseen osallistuvalla työttö-
mällä työnhakijalle, joka ei ole oikeutettu
työmarkkinatukeen.

Osa-aikaisten työntekomahdollisuuksien li-
säämiseksi voidaan kokoaikatyöstä vapaaeh-
toisesti osa-aikatyöhön siirtyvälle työntekijäl-
le myöntää työllistämistukea ansiovähennyk-
sen korvauksena (*osa-aikalisä*), jos työnan-

taja samalla sitoutuu palkkaamaan vastaavaksi ajaksi työvoimatoimiston osoittaman työttömän työnhakijan. Siirtymisestä vapaaehtoisesti vuorotteluvapaalle ja vuorottelukorvauksesta säädetään erikseen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 ja 2 momentissa tarkoitettun työllistämistuen myöntämisedellytyksistä.

6 §

Alueelliset näkökohdat ja aluevelvoite

Valtion, kuntien ja yritysten yhteisin talous- ja työllisyyspoliittisin toimin huolehditaan alueellisesti tasapainoisesta työllisyydestä niin, ettei minkään työmarkkina-alueen työttömyys olennaisesti ylitä maan keskimääräistä tasoa. Työmarkkina-alueella tarkoitetaan valtioneuvoston asetuksella määriteltävää kunnan tai useamman kunnan muodostamaa aluetta, jolla työssäkäynti on tavanomaista.

Kunta on velvollinen järjestämään työntekomahdollisuuksia 1 momentissa säädetyssä tarkoituksessa työttömille työnhakijoille (*aluevelvoite*), ei kuitenkaan vuositasolla useammalle kuin yhdelle prosentille kunnan työvoimasta. Valtio on vastaavassa tarkoituksessa velvollinen järjestämään työntekomahdollisuuden niille työttömille työnhakijoille, joita kunta ei ole työllistänyt.

Kunnalla on oikeus saada työllistämistukea työllistetyistä, jotka työvoimatoimisto on osoittanut sen työllistettäväksi aluevelvoitteen perusteella.

7 §

Kuntoutus-, koulutus- tai työntekomahdollisuuden järjestäminen

Ennen vuotta 1950 syntyneelle työttömälle työnhakijalle turvataan mahdollisuus työllistymistä edistävään kuntoutukseen tai koulutukseen, jos hänen oikeutensa työttömyyspäivärahaan päättyy enimmäisajan johdosta hänen täytettyään 55 vuotta, mutta ennen kuin hän täyttää 57 vuotta.

Vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneelle työttömälle työnhakijalle turvataan mahdollisuus työllistymistä edistävään kuntoutuk-

seen tai koulutukseen, jos hänen oikeutensa työttömyyspäivärahaan päättyy enimmäisajan johdosta hänen täytettyään 57 vuotta, mutta ennen kuin hän täyttää 59 vuotta.

Jos työttömälle järjestetään 1 tai 2 momentin nojalla koulutusta, hänellä on koulutusajana oikeus opintososiaaliin etuuksiin samoin edellytyksin kuin jos hän olisi aloittanut ennen työttömyyspäivärahan enimmäisajan täyttymistä työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettua työtöntä ei voida työllistää avoimille työmarkkinoille eikä hänelle voida järjestää soveltuvaa koulutusta tai kuntoutusta, hänen kotikuntansa on työvoimaviranomaisen osoituksesta järjestettävä hänelle työntekomahdollisuus kahdeksan kuukauden ajaksi (*työllistämivelvoite*). Kunnan on järjestettävä työntekomahdollisuus siten, että työllistettävä voi aloittaa työn työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyessä. Kunnalla on oikeus saada työllistämistukea työllistetyistä, jotka työvoimatoimisto on osoittanut työllistämivelvoitteen perusteella sen työllistettäväksi.

Työllistämivelvoitteen perusteella järjestettävän työn tulee olla alan säännöllisen työajan mukaista kokoaikatyötä. Työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saavalle järjestetään hänen työkykyään vastaavaa työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon täyttävää osa-aikatyötä.

Työllistämivelvoitteen toimeenpanosta ja siihen liittyvistä ilmoituksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Työllistämivelvoitteen rajoitukset ja lakkaaminen

Jos henkilö on jättämällä hakematta työttömyyspäivärahaa tai muutoin saanut aikaan sen, ettei työttömyyspäivärahan enimmäisajaka ole täyttynyt ennen 7 §:n 1 momentin mukaista 55 vuoden tai sen 2 momentin mukaista 57 vuoden ikää, ei 7 §:ää sovelleta.

Työttömyysturvalaissa säädetyin työssäoloehdon tarkastelujakson kuluessa tehty työ, joka luetaan työssäoloeseen, vähentää kahdeksan kuukauden työllistämivelvoitetta vastaavasti.

Työllistämiselvoite lakkaa, jos:

1) työntekomahdollisuuteen oikeutettu ilman työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitettua pätevää syytä kieltäytyy hänelle osoitusta työkykyyn nähden sopivasta työllistämiselvoitteen nojalla järjestetystä työstä;

2) työ, johon työnhakija on osoitettu, keskeytyy työnhakijasta johtuvasta syystä; tai

3) työnhakijalle ei voida työhakemuksen voimassaolon lakattua järjestää työtä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun työllistämiselvoite on tullut voimaan.

9 §

Työllistämistuen määrä

Työllistämistukea myönnetään päivää ja henkilöä kohti vähintään normaali työllistämistuki ja enintään normaali työllistämistuki 80 prosentilla korotettuna. Kunnalla on oikeus saada normaali työllistämistuki 80 prosentilla korotettuna työllistämiselvoitteen nojalla kokoaikatyöhön työllistetyn palkkauskustannuksiin.

Osana yhdistelmätukea voidaan myöntää enintään normaali työllistämistuki. Työttömyysturvalain 7 luvun 11 §:ssä tarkoitettussa yhdistelmätukikeilussa ei myönnetä työllistämistukea.

Palkkauskustannuksina pidetään työllistetyille maksettavaa palkkaa ennen vakuutetun lakisääteisten maksujen ja verojen pidätystä ja sen lisäksi työnantajan lakisääteistä sosiaaliturva-, työeläkevakuutus-, tapaturmavakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksua sekä palkollista ryhmähenkivakuutusmaksua. Työnantajalle myönnettävä työllistämistuki tai yhdistelmätuki voi olla enintään työllistetyn palkkauskustannusten suuruinen. Yhdistelmätuen enimmäismäärästä eri työnantajatahoille säädetään työttömyysturvalaissa ja sen nojalla. Jos yhdistelmätuki ylittää enimmäismäärän, vähennys tehdään työllistämistuesta.

Osa-aikalisä on puolet osa-aikatyöhön siirtyneen työntekijän kokoaikatyön ja osa-aikatyön palkan erotuksesta. Palkan erotuksen määrittelystä ja osa-aikalisän enimmäismäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Tukeen oikeuttava työaika ja korvauspäivät

Normaali tai korotettu työllistämistuki voidaan myöntää täysimääräisenä sellaisen työsuhteen perusteella, jonka työaika on palkanmaksukautta vastaavana ajanjaksona vähintään 85 prosenttia alan säännöllisestä työajasta.

Myönnettäessä työllistämistukea osana yhdistelmätukea voidaan poiketa 1 momentista.

Poiketen 1 momentista kunnalle voidaan myöntää 9 §:n 1 momentin mukainen määrä työllistämistukea työllistämiselvoitteen perusteella kokoaikatyöhön ja aluevelvoitteen perusteella työhön, jonka työaika palkanmaksukautta vastaavana ajanjaksona on vähintään 75 prosenttia alan säännöllisestä työajasta.

Työllistämistukea maksetaan niiltä päiviltä, joilta työnantaja on velvollinen maksamaan palkkaa, kuitenkin enintään viideltä päivältä viikossa. Työllistämistukea ei kuitenkaan makseta päiviltä, joilta työnantajalla on oikeus saada työllistettävän palkkauskustannuksiin sairausvakuutuslain 28 §:n nojalla mainitun lain mukaista päivärahaa taikka erityisäitiys-, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa.

Työllistämistukea toimeentulon turvaamiseksi maksetaan enintään viideltä päivältä viikossa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin siihen oikeuttavista korvauspäivistä.

11 §

Tuen kesto

Työllistämistukea voidaan myöntää henkilöä kohden enintään 10 kuukaudeksi kerrallaan. Työllistämistuki voidaan kuitenkin myöntää oppisopimuskoulutukseen koko sen ajaksi.

Kunnalle työllistämistukea myönnetään henkilöä kohden aluevelvoitteen perusteella enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Yhdistelmätuen enimmäisajasta säädetään työttömyysturvalaissa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään työllistämistuen myöntämisestä uudelleen saman henkilön työllistämiseen tai toimeentulon turvaamiseen sekä

palvelukokonaisuudesta ja sen enimmäisajasta. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää työllistämistuen 10 kuukautta pidemmästä enimmäisajasta, kuitenkin enintään 24 kuukaudesta, jos se on tarkoituksenmukaista vajaakuntoisen työllistymisen edistämiseksi, osa-aikaisten työntekomahdollisuuksien lisäämiseksi tai työllistetyn työtävien johdosta.

12 §

Lisätuki

Kunnalle maksetaan lisätukea sen perusteella, kuinka suuren osuuden alueensa työvoimasta kunta on keskimäärin kuukauden aikana työllistänyt työllisyysmäärärahoilla. Lisätukea maksetaan vain niistä työllistetyistä, joiden määrä ylittää työllistettyjen osuuden kunnan työvoimasta. Lisätuen suuruus määräytyy seuraavasti:

Työllistettyjen osuus kunnan työvoimasta	Lisätuen osuus
vähintään 1 %	10 %
vähintään 1,5 %	20 %
vähintään 2 %	30 %

13 §

*Työllisyysmäärärahoja koskeva asetuksen-
antovaltuus*

Valtioneuvoston asetuksella säädetään:

- 1) työllisyysmäärärahoista investointeihin myönnettävästä valtionavusta ja niistä osoitettavista määrärahoista;
- 2) valtion omiin investointeihin käytettäväksi suunnitelluista työllisyysmäärärahoista (*työllisyystyöohjelma*);
- 3) työllisyysmäärärahojen käyttämisestä 2 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuun muuhun työllisyyden edistämiseen;
- 4) tarvittaessa työllistämistuen myöntämisestä valtion talousarvion rajoissa toimeentulon turvaamiseksi muuhun kuin 5 §:ssä tarkoitettuun työllistymisen edistämiseen.

8 luku

Työmarkkinatoimenpiteet

1 §

Työmarkkinatoimenpiteet

Tämän lain mukaisia työmarkkinatoimenpiteitä ovat työkokeilu, työelämävalmennus ja työharjoittelu, jotka järjestetään työpaikalla. Työmarkkinatoimenpiteen järjestäjänä voi olla valtion virasto tai laitos, kunta, kuntayhtymä, yhteisö, säätiö tai yksityinen elinkeinoharjoittaja.

Työvoimatoimisto voi ohjata tai osoittaa työkokeiluun:

1) ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalveluita saavan henkilöasiakkaan hänen soveltuvuutensa sekä koulutus- ja työvaihtoehtojensa selvittämiseksi; tai

2) vajaakuntoisen henkilöasiakkaan työhön sijoituksen ja työssä pysymisen tukemiseksi.

Työvoimatoimisto voi osoittaa ammatillista koulutusta vailla olevan, työmarkkinatukeen oikeutetun nuoren työharjoitteluun työelämään perehtymiseksi sekä työhönsijoittumisen ja ammattitaidon edistämiseksi.

Työvoimatoimisto voi osoittaa muun kuin 3 momentissa tarkoitettua työttömän työnhakijan hänen suostumuksellaan työelämävalmennukseen työelämään paluun tukemiseksi sekä työhönsijoittumisen ja ammattitaidon edistämiseksi.

2 §

Työmarkkinatoimenpiteiden rajoitukset

Henkilöasiakasta ei ohjata tai osoiteta työmarkkinatoimenpiteeseen:

1) sellaisiin tehtäviin, joista toimenpiteen järjestäjä on toimenpiteen aloittamista edeltäneiden yhdeksän kuukauden aikana tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut tai lomauttanut työntekijöitä taikka joissa toimenpiteen järjestäjä työsopimuslain 7 luvun 11 §:n mukaisesti on muuttanut työntekijän työsuhteen osa-aikaiseksi;

2) jos työmarkkinatoimenpide aiheuttaisi sen järjestäjän palveluksessa olevien työntekijöiden irtisanomisia tai lomautuksia taikka

heidän työsuhteidensa ehtojen huonontumisista;

3) jos työmarkkinatoimenpiteestä aiheutuisi sen järjestäjälle sellaista etua, joka vääristäisi yritysten tai yksityisten elinkeinonharjoittajien välistä kilpailua.

Työmarkkinatoimenpiteen järjestäjänä ei voi toimia työnantaja, johon henkilöasiakas on työsuhteessa 4 §:ssä tarkoitettua sopimusta tehtäessä.

Työmarkkinatoimenpiteen järjestäjä ei saa sijoittaa henkilöasiakasta edelleen muun työnantajan työpaikalle.

3 §

Oikeusasema ja vastuu työturvallisuudesta

Työmarkkinatoimenpiteeseen osallistuva ei ole työsuhteessa toimenpiteen järjestäjään eikä työvoimatoimistoon.

Työmarkkinatoimenpiteen järjestäjä vastaa toimenpiteeseen osallistuvan työturvallisuudesta niin kuin työturvallisuuslaissa (738/2002) ja nuorista työntekijöistä annetussa laissa säädetään.

4 §

Sopimus työmarkkinatoimenpiteestä

Työvoimatoimisto, työmarkkinatoimenpiteen järjestäjä ja henkilöasiakas tekevät työmarkkinatoimenpiteestä määräaikaisen kirjallisen sopimuksen, josta tulee käydä ilmi:

- 1) toimenpiteen suoritusaika ja -paikka;
- 2) toimenpiteen päivittäinen kesto, joka voi olla enintään kahdeksan ja vähintään neljä tuntia;
- 3) toimenpiteen viikoittainen kesto, joka voi olla enintään viisi päivää;
- 4) tehtävät, joita työnhakija suorittaa toimenpiteen aikana;
- 5) yhteyshenkilö työpaikalla.

Työvoimatoimisto voi lisäksi asettaa sopimuksessa työmarkkinatoimenpiteen järjestäjälle toimenpiteen toteuttamisen tai siihen osallistuvan kannalta tarpeellisia ehtoja. Työkokeilua koskevaan sopimukseen on otettava ehto, jonka mukaan kokeilun järjestäjän tulee antaa työvoimatoimistolle lausunto 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuista seikoista. Työelä-

mävalmennusta koskevaan sopimukseen on otettava ehto, jonka mukaan valmennuksen järjestäjän tulee osallistua työnhakijan ammattitaidon ja osaamisen sekä niiden kehittymisen arviointiin.

Työvoimatoimiston on ilmoitettava työmarkkinatoimenpidettä koskevasta sopimuksesta luottamusmiehelle tai muulle henkilölle, joka edustaa toimenpiteen järjestäjän palveluksessa olevia työntekijöitä. Työvoimatoimisto saa tällöin salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa henkilöasiakkaan nimen sekä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot.

5 §

Sopimuksen enimmäiskesto

Työvoimatoimisto voi tehdä työmarkkinatoimenpidettä koskevan sopimuksen siksi ajaksi, jonka toimenpiteen tavoitteena olevan työmarkkinavalmiuksien edistämisen arvioidaan kestävän. Sopimuksen tai sopimusten yhteenlaskettu kesto ei kuitenkaan saa ylittää:

- 1) saman järjestäjän työkokeilussa kuutta kuukautta;
- 2) työelämävalmennuksessa 10 kuukautta;
- 3) työharjoittelussa 12 kuukautta.

Poiketen 1 momentista työelämävalmennusta koskevan sopimuksen tai useampien sopimusten yhteenlaskettu kesto työmarkkinatukeen oikeutettua työnhakijaa kohti voi kuitenkin olla enintään 12 kuukautta. Erityisesti syystä, kuten työmarkkinoilta syrjäytymisen ehkäisemiseksi, työmarkkinatukeen oikeutetun työelämävalmennusta tai työharjoittelua koskevien sopimusten yhteenlaskettu kesto voi olla enintään 18 kuukautta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen enimmäisajan laskenta aloitetaan uudelleen alusta, kun työnhakija on täyttänyt uudelleen työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettujen enimmäisaikojen laskenta aloitetaan uudelleen alusta, kun työnhakija on täyttänyt työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon, saanut työttömyyspäivärahaa enimmäisajan ja on työmarkkinatukeen oikeutettu. Enimmäisajan laskenta aloitetaan uudelleen alusta myös sellaisen työmarkkinatukeen oikeutetun koh-

dalla, joka työharjoittelun tai työelämävalmennuksen jälkeen on saanut työmarkkinatukea työttömyytensä perusteella vähintään 500 päivältä.

III OSA

MUUT TUET, AVUSTUKSET JA ETUudet

9 luku

Koulutustuki

1 §

Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen opintososiaaliset etuudet

Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvan opiskelijan koulutusaikainen toimeentulo turvataan koulutustuella tai työmarkkinatuella, josta säädetään työttömyysturvalaissa. Opiskelijalla on lisäksi oikeus ylläpitokorvaukseen 10 luvun mukaisesti. Opintososiaaliset etuudet voidaan maksaa myös opiskelijalle, joka osallistuu Suomen viranomaisen hankkimaan ulkomailla järjestettävään koulutukseen tai muun Pohjoismaan viranomaisen asianomaisessa maassa järjestämään työllisyyttä edistävään koulutukseen.

Jos koulutus järjestetään jaksotettuna erillisiin kokonaisuuksiin siten, että koulutusjaksot eivät liity yhdenjaksoisina toisiinsa, opintososiaalisiin etuuksiin ei ole oikeutta koulutusjaksojen väliseltä ajalta.

Opintososiaalisten etuuksien myöntämistä ja maksamisesta huolehtivat Kansaneläkelaitos ja työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitetut työttömyyskassat.

2 §

Koulutustuki

Koulutustuki myönnetään perustukena tai ansiotukena. Perustukea ei makseta siltä ajalta, jolta opiskelijalla on oikeus saada ansiotukea.

Täysimääräinen perustuki on työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen peruspäivärahan suuruinen. Täysimääräinen ansiotuki muodostuu perusosasta ja

ansio-osasta siten kuin työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2—5 sekä 8, 10 ja 11 §:ssä säädetään ansiopäivärahasta. Koulutustukeen ei kuitenkaan sovelleta, mitä työttömyysturvalain 6 luvun 3 §:n 3 momentissa säädetään korotetun ansio-osan enimmäiskes-
tosta. Koulutustuki maksetaan työttömyysturvalain 6 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesti korotettuna myös sellaiselle opiskelijalle, joka on saanut sanotun lain mukaista ansiopäivärahan korotettua ansio-osaa 150 päivältä.

Koulutustukea korotetaan lapsikorotuksella siten kuin työttömyysturvalain 6 luvun 6 §:ssä säädetään.

3 §

Oikeus koulutustukeen

Koulutustukeen on oikeus opiskelijalla, joka:

- 1) on täyttänyt 17 vuotta;
- 2) on työttömäksi jäädessään tai koulutuksen aloittaessaan täyttänyt työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon; ja
- 3) ei ole saanut työttömyyspäivärahaa enimmäisaikaa.

Poiketen 1 momentin 3 kohdasta opiskelijalla ei ole oikeutta koulutustukeen, jos hän jättämällä hakematta työttömyyspäivärahaa tai muutoin on saanut aikaan sen, ettei työttömyyspäivärahan enimmäisaika ole täytynyt ennen koulutuksen aloittamista.

4 §

Koulutustuen saamisen rajoitukset

Koulutustukeen ei ole oikeutta ajalta, jolta opiskelija saa:

- 1) sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa; tai
- 2) kuntoutusrahain (611/1991) tai työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien tai eläkesääntöjen taikka momentissa tarkoitettujen eläkeohjesääntöjen mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetyskorvausta tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutuksen tai sotilasvammalain (404/1948) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

Koulutustukeen on oikeus enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa koulutuksen alkamisesta lukien.

5 §

Vähennetty koulutustuki

Vähennettyyn koulutustukeen on tässä laissa säädetyn edellytyksin oikeus opiskelijalla, joka saa lakisääteistä etuutta, palkkaa tai muuta työtuloa. Vähennetty koulutustuki lasketaan siten, että koulutustuki ja 80 prosenttia saadun tulon suojaosan ylittävästä osasta voivat kuukaudessa yhteensä nousta määrään, joka koulutustukena olisi muutoin voitu maksaa. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon niitä sosiaalietuuksia, joita työttömyysturvain 4 luvun 7 §:n mukaan ei vähennetä työttömyyspäivärahasa.

Täyden suojaosan määrä on 127 euroa. Kuukauden sijasta sovittelujaksona voidaan käyttää myös neljää peräkkäistä kalenteriviikkoa, jolloin suojaosa on vastaava osuus täyden suojaosan määrästä. Kun tulo otetaan huomioon, vähennettyä koulutustukea laskettaessa noudatetaan lisäksi, mitä työttömyysturvalaissa säädetään sovittelusta työttömyysetuudesta.

Mitä edellä palkasta säädetään, sovelletaan myös irtisanomisajan palkkaa vastaavaan korvaukseen tai työnantajan muun sopimuksen tai järjestelyn perusteella maksamaan taloudelliseen etuuteen. Korvaus tai taloudellinen etuus jaksotetaan henkilön viimeisen työsuhteen palkan perusteella työsuhteen päättymisestä lukien. Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös työttömyysturvain 3 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun yritysomaisuuden myyntivoittoon.

Muutettaessa 1 momentissa tarkoitettua kuukautta kohti laskettua etuutta päivätuudeksi tai päinvastoin katsotaan kuukauteen sisältyvän 21,5 päivää.

6 §

Oikeus ansiotukeen

Opiskelijalla on oikeus ansiotukeen, jos hän on työttömyysturvain mukaan oikeutettu ansioturvaan. Ansiotuen ansio-osan saa-

misen edellytyksenä on lisäksi, että opiskelija on:

- 1) työtön tai kokonaan lomautettu;
- 2) työttömyysturvain 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettu soviteltuun työttömyysetuuteen oikeutettu henkilö; tai
- 3) työttömyysuhan alainen.

Ansio-osaan ei kuitenkaan ole oikeutta siltä ajalta, jona opiskelija on työttömyysturvain 2 luvun 4 tai 5 §:n nojalla katsottava päätoimiseksi yrittäjäksi.

10 luku

Ylläpitokustannusten korvaaminen

1 §

Liikkuvuusavustus

Alueellisen liikkuvuuden tukemiseksi työtömälle tai työttömyysuhan alaiselle työnhakijalle voidaan myöntää liikkuvuusavustusta matkakustannusten korvaukseksi, jos hän hakee tai siirtyy työhön työssäkäyntialueensa ulkopuolelle. Liikkuvuusavustus voidaan myöntää myös koululaiselle ja opiskelijalle oppilaitoksen loma-aikana tapahtuvaa työtä varten.

Liikkuvuusavustuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

2 §

Etuudet ennen koulutuksen alkua

Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen hakeutuvalla voidaan myöntää korvausta matka- ja muista ylläpitokustannuksista. Koulutuksen opiskelijavalintatilaisuudet ja valintamenettelyyn liittyvät soveltuvuskokeet ovat työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen hakeutuvalla maksuttomia.

AmmatINVALINTA- ja urasuunnittelupalveluita saavalle, vajaakuntoiselle tai vaikeasti työllistettävälle, joka hakeutuu omaehtoiseen koulutukseen, voidaan myöntää korvausta oppilaitoksen tutustumiskäynneistä aiheutuneista ylläpitokustannuksista.

Etuuksista ennen koulutuksen alkua säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Oikeus ylläpitokorvaukseen

Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistumisesta aiheutuvien matka- ja muiden ylläpitokustannusten korvauksena opiskelijalla on oikeus saada ylläpitokorvausta 7 euroa päivältä.

Jos opiskelija osallistuu työssäkäyntialueensa ulkopuolella järjestettävään työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen, maksetaan ylläpitokorvaus korotettuna 14 euroon päivältä. Korotettuna maksettavaan ylläpitokorvaukseen on oikeus myös opiskelijalla:

1) joka osallistuu työssäkäyntialueellaan kotikuntansa ulkopuolella järjestettävään koulutukseen;

2) jolle koulutukseen osallistumisesta aiheutuu majoituskustannuksia; ja

3) joka esittää vuokrasopimuksen tai muun luotettavan selvityksen majoituksesta aiheutuvista kustannuksista.

Edellä 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun työelämävalmennukseen tai työharjoitteluun osallistuvalla työmarkkinatuen saajalla on toimenpiteen ajalta oikeus ylläpitokorvaukseen noudattaen, mitä 1 ja 2 momentissa opiskelijan oikeudesta säädetään. Oikeus ylläpitokorvaukseen työharjoittelun ajalta edellyttää lisäksi, että siihen osallistuvan oikeus työttömyyspäivärahaan on päättynyt enimmäisajan johdosta tai että hän on saanut työttömyytensä perusteella työmarkkinatukea vähintään 500 päivältä.

4 §

Oikeus ylläpitokorvaukseen ulkomailla järjestettävässä työvoimapolitiittisessa aikuiskoulutuksessa

Poiketen 3 §:n 1 ja 2 momentista ulkomailla järjestettävään työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvalla opiskelijalla on oikeus saada koulutusaikaisten ylläpito- ja majoituskustannusten korvauksena 50 prosenttia päivärahasta, joka suoritetaan valtion virkamiehille asianomaisessa maassa tehdyn virkamatkan matkakustannusten korvauksena. Ylläpitokorvauksen määrästä ja majoituskustannusten korvaamisesta Pohjoiskalotin

koulutussäätiön järjestämään koulutukseen osallistuvalla opiskelijalle säädetään kuitenkin valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Ylläpitokorvauksen rajoitukset

Oikeutta ylläpitokorvaukseen ei ole työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvalla opiskelijalla, joka ei saa koulutustukea eikä työmarkkinatukea.

Opiskelijalle ei makseta ylläpitokorvausta koulutusaikaisilta lomajaksoilta. Etuus kuitenkin maksetaan siltä ajalta, kun opiskelija lomajakson aikana osallistuu koulutukseen kuuluvaan työssä oppimiseen tai harjoitteluun, jollei 1 momentista muuta johdu.

6 §

Harkinnanvarainen ylläpitokorvaus

Työvoimatoimisto voi, noudattaen, mitä 3 §:n 1 ja 2 momentissa opiskelijan ylläpitokorvauksen määrästä ja myöntämisedellytyksistä säädetään, myöntää ylläpitokorvausta:

1) työpaikalla järjestettävään työkokeiluun osallistuvalla;

2) työelämävalmennukseen osallistuvalla työllistämistuen saajalle;

3) työnhakuvalmennukseen osallistuvalla. Korotettu ylläpitokorvaus voidaan kuitenkin myöntää työpaikalla työkokeiluun osallistuvalla vajaakuntoiselle, vaikka työkokeilupaiikka sijaitisi hänen työssäkäyntialueellaan.

Harkinnanvaraisesta ylläpitokorvauksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Ylläpitokorvauksen korvauspäivät

Ylläpitokorvausta ja harkinnanvaraista ylläpitokorvausta maksetaan enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa. Ulkomailla työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvalla voidaan ylläpitokorvausta maksaa enintään seitsemältä päivältä kalenteriviikossa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tar-

kemmin etuuksiin oikeuttavista korvauspäivistä.

IV OSA

TOIMEENPANO, MUUTOKSENHAKU JA VOIMAANTULOJA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

11 luku

Toimeenpanoon liittyvä yhteistyö

1 §

Viranomaisyhteistyö

Työvoima-, sosiaali-, terveydenhuolto- sekä opetusviranomaisten tulee olla keskenään yhteistyössä julkista työvoimapalvelua järjestettäessä ja siihen liittyviä toimenpiteitä toteutettaessa siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Vajaakuntoisten palvelujen järjestämisessä on lisäksi noudatettava, mitä kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä annetussa laissa (604/1991) säädetään.

2 §

Työvoimaviranomaisen, työmarkkinajärjestöjen ja muiden sidosryhmien yhteistyö

Julkisen työvoimapalvelun toimeenpanon ja siihen liittyvän suunnittelu- ja kehittämistoiminnan tulee tapahtua yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen sekä kuntia edustavien samoin kuin muiden asianomaisten järjestöjen kanssa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin yhteistyön järjestämisestä ja yhteistyötä varten asetettavista toimenpiteistä.

Paikallista yhteistyötä varten työvoimatoimiston yhteydessä toimii työvoimatoimikunta.

3 §

Työvoimatoimikunta

Työvoimatoimikunnan tehtävänä on seurata julkisen työvoimapalvelun toimeenpanoa sekä tarvittaessa tehdä esityksiä sen kehittä-

miseksi. Työvoimatoimikunnan tehtävistä, jotka liittyvät yksityisen henkilön oikeuteen saada lakisääteistä etuutta, säädetään erikseen.

Työvoima- ja elinkeinokeskus nimittää kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan työvoimatoimikunnan:

1) puheenjohtajan ja enintään kolme varapuheenjohtajaa;

2) muut jäsenet, joita on vähintään neljä ja enintään kahdeksan, ja heille kullekin enintään kolme henkilökohtaista varajäsentä;

3) pysyvät asiantuntijat.

Työvoimatoimikuntaan tulee nimetä tasa-puolisesti naisia ja miehiä siten kuin naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 §:n 2 momentissa säädetään. Puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajiksi määrätään työvoimatoimiston virkamies. Muut jäsenet, joista puolet edustaa työnantajia ja puolet työntekijöitä, sekä heidän varajäsenensä nimetään paikallisesti edustavimpien työmarkkinajärjestöjen esityksestä. Pysyvät asiantuntijat nimetään työvoimatoimiston toiminta-alueeseen kuuluvien kuntien yhteisestä esityksestä. Työvoimatoimikunnalla on lisäksi työvoimatoimiston määräämä sihteeri.

Työvoimatoimikunta on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä on saapuvilla. Jos toimikunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat ovat esteellisiä käsittelemään asiaa, asian käsittelyn ajan puheenjohtajana toimii työvoima- ja elinkeinokeskuksen nimeämä muu jäsen. Työvoimatoimikunnan päätökseksi tulee se mielipide, jota jäsenten enemmistö kannattaa. Äänten mennessä tasan tulee päätökseksi se mielipide, jota kokouksen puheenjohtaja kannattaa. Pysyvät asiantuntijat eivät ole läsnä käsiteltäessä asiaa, joka koskee yksityisen henkilön oikeutta saada lakisääteistä etuutta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään työvoimatoimikunnan kokouspalkkioista ja kustannusten korvaamisesta.

4 §

Seutukuntayhteistyö

Työvoimatoimisto osallistuu paikallisten toimijoiden yhteistyöhön ja paikalliseen aloit-

teellisuuteen perustuvaan seutukuntayhteistyöhön.

Yhtäläisen julkisen työvoimapalvelun tarjonnan turvaamiseksi maan eri alueilla ja paikallisen yhteistyön tukemiseksi työministeriö voi työvoimatoimistojen toiminta-alueesta ja toimivallasta riippumatta päättää, että alueiden kehittämislain (602/2002) 38 §:n 1 momentissa tarkoitetun seutukuntajaon pohjalta erikseen nimetty työvoimatoimisto päättää seutukunnan alueen muiden toimistojen sijasta julkisen työvoimapalvelun toimeenpanosta. Työministeriö vahvistaa samalla seutukunnan työvoimatoimistojen välisen tarkemman tehtäväjaon.

5 §

Yhteistyö yksityisten työvoimapalveluiden kanssa ja niiden valvonta

Yhteistyön edistämiseksi yksityisten työvoimapalvelujen kanssa työvoimaviranomaisten on yhdessä työsuojeluviranomaisten kanssa seurattava yksityisten työvoimapalvelujen kehitystä. Tässä tarkoituksessa on pyydettävä määrätyn väliajoin palvelujen tarjoajilta tai näitä edustavalta yhteisöltä yksityisiä työvoimapalveluja koskevia tietoja, jotka palveluja tarjoavien on annettava. Tietojen salassapidosta ja käsittelemisestä luottamuksellisina säädetään erikseen. Annettavista tiedoista, tietojen toimittamisesta ja julkaisemisesta sekä yhteistyötä ja valvontaa koskevien kysymysten käsittelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Edellä tarkoitetun tietojenantovelvollisuuden sekä 4 luvun 2 ja 8 §:ssä säädettyjen kieltojen noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset sen mukaan kuin työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetussa laissa (131/1973) säädetään.

6 §

Tiedonsaanti

Työvoimaviranomaisella on oikeus saada maksutta:

1) muilta valtion viranomaisilta sekä kunnilta ja kuntayhtymiltä julkisen työvoimapal-

velun toimeenpanossa ja kehittämisessä välttämättömiä tietoja;

2) Kansaneläkelaitokselta, työttömyyskasvoilta ja koulutuspalvelujen tuottajilta opintososiaalisia etuuksia koskevassa valvonnassa ja niiden kehittämisessä välttämättömiä tietoja.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on työvoimaviranomaista vastaava oikeus saada 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja.

12 luku

Tukien, avustusten ja etuuksien toimeenpanoa koskevat säännökset

1 §

Valtionavustuslain soveltaminen

Työvoimaviranomaisen myöntäessä, maksaessa ja periessä takaisin tämän lain mukaista tukea, avustusta tai etuutta on voimassa, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Työvoimaviranomaisen myöntäessä tukea, avustusta tai etuutta henkilöasiakkaan toimeentulon turvaamiseksi tai korvauksena hänelle aiheutuvista matka- tai muista ylläpito-kustannuksista ei sovelleta valtionavustuslain 11 §:n 4 ja 5 momenttia päätökseen merkittävistä asioista, 15—18 §:ää valtionapuviranomaisen valvontatehtävästä, tarkastusoikeudesta, tarkastustehtävästä ja virka-avusta, eikä 24 ja 25 §:ää korosta ja viivästyskorosta.

2 §

Eräät työvoimaviranomaisen myöntämiä tukia, etuuksia tai avustuksia koskevat säännökset

Työvoimatoimiston myöntämät tuet, avustukset ja etuudet maksaa työvoima- ja elinkeinokeskus, joka niitä takaisin perittäessä toimii valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena.

Jos 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua tukea, avustusta tai etuutta on päätetty periä takaisin, on kuitattaessa takaisin perittäväksi päätetty määrä työvoimaviranomaisen myöhemmin maksamasta etuudesta noudatettava, mitä ulosottolaissa (37/1895) säädetään palkan

ulosmittauksen suojaosuudesta. Henkilöasiakkaan suostumuksella kuittaus voidaan kuitenkin tehdä suurempana.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tukien, etuuksien ja avustusten hakemis-, myöntämis-, osoittamis- ja maksamisen menettelystä sekä työvoimaviranomaisten keskinäisestä tehtävänjaosta.

3 §

Koulutustuen ja ylläpitokorvausten myöntäminen ja maksaminen

Perustukea ja siihen liittyvää ylläpitokorvausta haetaan Kansaneläkelaitokselta. Ansiotukea ja siihen liittyvää ylläpitokorvausta haetaan asianomaiselta työttömyyskassalta, jonka jäsen opiskelija on. Työmarkkinatuen saajalle työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen, työelämävalmennuksen tai työharjoittelun ajalta maksettavaa ylläpitokorvausta haetaan Kansaneläkelaitokselta.

Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan on ennen päätöksen tekemistä koulutustukea koskevassa asiassa hankittava työvoimatoimiston ilmoitus koulutuksen aloittamisesta. Jos on kyse ansiotuen ansio-osan myöntämisestä tai epäämisestä 9 luvun 6 §:n 1 momentin 3 kohdan tai mainitun pykälän 2 momentin nojalla, työttömyyskassan tulee hankkia ennen asian ratkaisemista työvoimatoimiston ilmoitus edellytyksen täyttymisestä.

Etuuksien maksaminen lakkautetaan siitä päivästä lukien, jona henkilö on keskeyttänyt työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen tai 1 momentissa tarkoitettua työmarkkinatoimintapiteen taikka koulutus on päätetty keskeyttää. Etuutta saavan henkilön ja työvoimatoimiston on viipymättä ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle keskeyttämisestä ja keskeyttämisestä.

Työvoimatoimiston muusta tietojenantovelvollisuudesta sekä ilmoitusten ja tietojen toimittamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Työttömyysturva- ja työttömyyskassalain soveltaminen

Koulutustuen ja soveltuvien osin ylläpito-

korvauksen hakemisesta, velvollisuudesta tietojen antamiseen, etuutta koskevasta päätöksestä, etuuden epäämisestä myöhästyneen hakemuksen johdosta, maksamistavasta, maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä tai vähentämisestä, maksamisesta muulle kuin opiskelijalle, takaisinperinnästä, kuittaamisesta, siirtämisestä muulle henkilölle, oikaisemisesta, virheen korjaamisesta, tietojen saamisesta ja luovuttamisesta sekä avoliitosta ja erillään asumisesta on voimassa, mitä työttömyysetuuksista säädetään työttömyysturvalaissa ja työttömyyskassalaissa, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Perustuen ja ylläpitokorvauksen ulosmittauksesta on voimassa, mitä työttömyysturvalaissa säädetään peruspäivärahan ulosmittauksesta.

5 §

Koulutustuen ja ylläpitokorvauksen maksaminen ilman päätöstä

Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi maksaa 9 luvun 5 §:n mukaisen vähennetyn koulutustuen ilman päätöstä noudattaen, mitä työttömyysturvalaissa säädetään sovitellun työttömyysetuuden maksamisesta ilman päätöstä. Jos vähennetyn koulutustuen tai sovitellun työmarkkinatuen saajalla on oikeus saada ylläpitokorvausta, Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi vastaavasti maksaa myös sen ilman päätöstä. Ylläpitokorvaus maksetaan tällöin täysimääräisenä.

6 §

Maksamistapa

Työvoimaviranomaisen myöntämä tämän lain mukainen tuki, avustus tai etuus maksetaan siihen oikeutetun ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Yksityiselle henkilölle tuki, avustus tai etuus voidaan maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos henkilö esittää työvoimaviranomaisen hyväksymän erityisen syyn.

7 §

*Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen
opintososiaalisia etuuksia koskevat
toimeenpano-ohjeet*

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö antaa yhdenmukaisen käytännön aikaansaamiseksi työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen opintososiaalisia etuuksia koskevat yleiset ohjeet. Ohjeet valmistelee Vakuutusvalvontavirasto yhteistyössä työministeriön kanssa.

Yhdenmukaisen käytännön aikaansaamiseksi voidaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella säätää tarkemmin työttömyyskassoiissa noudatettavasta menettelystä opintososiaalisia etuuksia myönnettäessä, maksettaessa ja takaisin perittäessä.

Kansaneläkelaitos antaa toimistoilleen tarkemmat ohjeet etuuksien maksamismenettelystä.

13 luku

Muutoksenhaku

1 §

*Muutoksenhaku työvoimaviranomaisen
etuuspäätökseen*

Työministeriön, työvoima- ja elinkeinokeskuksen tai työvoimatoimiston muuhun kuin 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun päätökseen, joka koskee tämän lain mukaista tukea, avustusta tai etuutta, ei saa hakea valittamalla muutosta.

Asianosainen saa hakea 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään päätöksen tehneelle viranomaiselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Poiketen 2 momentista oikaisua ei saa hakea:

1) työvoima- ja elinkeinokeskuksen päätökseen, joka koskee työllisyysmäärärahan osoittamista valtion virastolle tai laitokselle

investointiin myönnettäväksi valtionavun hakijalle;

2) työvoimatoimiston päätökseen, joka koskee työllistämistuen myöntämistä tai sijoitusta valtion työtehtäviin.

Edellä tarkoitettujen päätösten tiedoksiantoon sovelletaan, mitä valtionavustuslain 33 §:ssä säädetään.

2 §

*Muutoksenhaku eräitä opintososiaalisia
etuksia ja ylläpitokorvauksia koskevaan
päätökseen*

Noudattaen mitä työttömyysturvalaissa ja työttömyyskassalaissa säädetään muutoksenhausta työttömyysetuksia koskevaan päätökseen valittamalla saa hakea muutosta:

1) Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan päätökseen, joka koskee koulutustukea tai ylläpitokorvausta;

2) työvoimatoimiston päätökseen, joka koskee 10 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua etuutta ennen koulutuksen alkua;

3) työttömyysturvalautakunnan päätökseen, joka koskee 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua etuutta.

Työvoimatoimiston päätöstä koskeva valituskirjelmä on kuitenkin toimitettava työttömyysturvalain 12 luvun 1 §:n 2 momentissa mainitussa ajassa asianomaiseen työvoimatoimistoon.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöksen poistamiseen sovelletaan, mitä työttömyysturvalain 12 luvun 7 §:ssä säädetään työttömyysetuutta koskevan päätöksen poistamisesta.

Koulutustukea, siihen liittyvää ylläpitokorvausta ja ennen koulutuksen alkua maksettavaa etuutta koskevaan asiaan ei sovelleta, mitä työttömyysturvalaissa säädetään työttömyysturva-asiamiehen tehtävistä ja toimivaldasta.

3 §

*Muutoksenhaku työnantajapalvelujen
epäämistä koskevaan päätökseen*

Työvoimatoimiston 4 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan

muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Työvoimatoimiston päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu tai valitusviranomaisen hallintolainkäyttölain 32 §:n nojalla toisin määrää.

4 §

Muutoksenhaku koulutuksen keskeyttämistä koskevaan päätökseen

Koulutuspalvelujen tuottajan tai koulutuksen hankkineen työvoimaviranomaisen 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettuun työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen keskeyttämistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitukseen koulutuspalvelujen tuottajan päätöksestä sovelletaan, mitä muutoksenhausta valtioneuvoston alaisen viranomaisen päätökseen säädetään.

5 §

Muutoksenhaku valtiokonttorin päätökseen

Valtiokonttorin 6 luvun 14 §:n nojalla tekemään päätökseen tapaturman tai ammatitautin korvaamisesta haetaan muutosta siten kuin tapaturmavakuutuslain 5 luvussa säädetään.

6 §

Muutoksenhakuoikeuden rajoitukset

Ellei edellä tai erikseen lailla toisin säädetä, valittamalla ei saa hakea muutosta:

- 1) tässä laissa tarkoitetun palvelun tarjoamista tai hankkimista koskevaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen tai työvoimatoimiston päätökseen;
- 2) työvoimapoliittista aikuiskoulutusta koskevaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen tai työvoimatoimiston päätökseen.

14 luku

Voimaantulosäännökset

1 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Lain 9 luvun 2 §:n 2 momenttia sovelletaan siltä osin kuin siinä viitataan työttömyysturvain 6 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun korotettuun ansio-osaan sellaiseen koulutustukeen, joka myönnetään tämän lain voimaantulon jälkeen alkavaan koulutukseen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2 §

Kumottavat säännökset

Tällä lailla kumotaan niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen:

- 1) 26 päivänä marraskuuta 1993 annettu työvoimapalvelulaki (1005/1993);
- 2) työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta 3 päivänä elokuuta 1990 annettu laki (763/1990);
- 3) 13 päivänä maaliskuuta 1987 annettu työllisyyslaki (275/1987).

3 §

Siirtymäsäännökset

Työvoimapoliittisen aikuiskoulutuksen koulutustuen sekä Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan maksamien ylläpitokorvausten rahoitukseen sovelletaan vuonna 2003 työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 30 §:ää ja sen nojalla annettuja säännöksiä, sellaisina kuin ne ovat tämän lain tullessa voimaan.

Jos koulutuksen järjestäjä saa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta annetun lain (1393/2001) perusteella valtionavustusta maksullisena palvelutoimintana järjestettävään koulutukseen, hankittaessa työvoimapo-

liittista aikuiskoulutusta tällaiselta koulutuspalvelujen tuottajalta otetaan koulutuksen hintaa määriteltäessä vähennyksenä huomioon mainitussa lainkohdassa säädettyä valtionavustusta vastaava osuus työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen hankintakustannuksista vuosina 2003 ja 2004.

4 §

Soveltamissäännös

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

säännöksissä viitataan työvoimapalvelulakiin, työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin tai työllisyyslakiin tai niiden nojalla järjestettäviin tai hankittaviin palveluihin tai toimenpiteisiin taikka myönnettävään tukeen, avustukseen tai etuuteen, viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain mukaisia vastaavia säännöksiä ja tämän lain mukaista vastaavaa palvelua, toimenpidettä, tukea, avustusta tai etuutta, jollei tästä laista muuta johdu.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Maija Rask*

N:o 1296

Laki

kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 4 ja 24 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntouttavasta työtoiminnasta 2 päivänä maaliskuuta 2001 annetun lain (189/2001) 4 §:n 3 momentti ja 24 §, sellaisena kuin niistä on 24 § osaksi laissa 539/2001, seuraavasti:

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään aktivointisuunnitelman laatimisesta ja kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä, sovelletaan, mitä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), sosiaalihuoltolaissa (710/1982), julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) ja kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä annetussa laissa (604/1991) säädetään.

24 §

Valtion korvaus

Kunnalla on oikeus saada kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä valtion korvauksena työllisyysmäärärahoista 10,09 euroa päi-

vää ja kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvaa henkilöä kohti. Korvaus maksetaan jälkikäteen niiltä päiviltä, joina henkilö osallistuu kuntouttavaan työtoimintaan.

Valtion korvauksen takaisinperintään ryhtymisestä ja tarvittavista takaisinperintätöistä päättää työvoima- ja elinkeinokeskus. Valtion korvauksen myöntämis- ja maksamismenettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Takaisin perittävälle valtion korvaukselle on maksettava korvauksen maksupäivästä vuotuista korkoa korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Jollei palautettavaa määrää suoriteta viimeistään takaisinperintäpäätöksessä määrättyä takaisinmaksupäivänä, viivästyneelle määrälle on maksettava korkolain 4 §:n 3 momen-

5382

N:o 1296

tissa tarkoitetun korkokannan mukaista vuotuista viivästyskorkoa takaisinmaksupäivästä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Maija Rask*

N:o 1297

L a k i

pitkäaikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetun lain kumoamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kumoamissäännös

Tällä lailla kumotaan pitkäaikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta 24 päivänä heinäkuuta 1997 annettu laki (709/1997) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

2 §

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Maija Rask*

N:o 1298

L a k i

raha-automaattivastuksista annetun lain 20 §:n kumoamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kumoamissäännös

Tällä lailla kumotaan raha-automaattivastuksista 23 päivänä marraskuuta 2001 annetun lain (1056/2001) 20 §.

2 §

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Maija Rask*

N:o 1299

L a k i

yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta 18 päivänä tammikuuta 1980 annetun lain (56/1980) 7 §, sellaisena kuin se on laeissa 1376/1989 ja 123/2001, seuraavasti:

7 §

Vesihuoltoavustuksen myöntää asianomainen alueellinen ympäristökeskus ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalansa osalta vahvistamien kiintiöiden rajoissa. Avustuksen myöntämispäätöksessä voidaan asettaa avustuksen saajalle hankkeen aloittamista, toteuttamista ja loppuunsaattamista koskevia ehtoja. Vesihuoltoavustuksen hakemismenettelystä ja hakemusten käsittelystä alueellisissa ympäristökeskuksissa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Avustuksen myöntänyt viranomainen valvoo avustuksen käyttöä. Vesihuoltoavustuksen saaja on velvollinen antamaan avustuksen myöntäneelle viranomaiselle valvontaa varten tarpeelliset tiedot, asiakirjat ja muun aineiston.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Maija Rask*

N:o 1300

L a k i

kuntien suhdannetalletuksista annetun lain 5 §:n kumoamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kumoamissäännös

Tällä lailla kumotaan kuntien suhdannetalletuksista 31 päivänä toukokuuta 1985 annetun lain (434/1985) 5 §.

2 §

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Maija Rask*

HE 225/2002
TyVM 10/2002
EV 230/2002

N:o 1290—1300, 10 1/2 arkkia